

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿45﴾ وَدَاعِيَا

إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿46﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ وَالْمُقَفَّى وَالْحَاشِرُ وَنَبِيُّ التَّوْبَةِ وَنَبِيُّ الرَّحْمَةِ

MEVLİD-İ NEBİ

Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl,

Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl?

Kardeşlerim!

İşte bu veciz ifadeler, Efendimiz (s.a.s)'i, ne kadar da güzel dile getiriyor. O (s.a.s), muhabbet peygamberidir; gönüller arasında muhabbet için vardır. O, rahmet peygamberidir; canlı-cansız her varlığa rahmet olarak gönderilmiştir.¹ Yeter ki diller, gönüller ona yönelsin.

Rabbimiz, insanlığa varoluş hikmetini, hayatın anlamını, imtihanın esrarını onunla hatırlatmıştır son kez. Ve Resulü'nün sevgisine bağlamıştır kendi rızasına mazhar olabilmeyi.

Evet kardeşlerim, 12 Ocak Pazar günü rahmet elçisinin dünyayı teşriflerinin bir yıldönümünü daha idrak edeceğiz. Bu kutlu gece, milletimizce asırlardır mevlid kandili olarak ihyâ edilmekte ve Efendimiz (s.a.s) büyük coşkuyla anılmaktadır. Onun doğumu, öteden beri mümin gönüllere huzur, yüzlere neşe olarak yansır. Lisanda ise,

“Bu gelen ilm-i ledün sultanıdır

Bu gelen tevhid-i irfan kâmidir

Bu gelen aşkına devreyler felek

Yüzüne müştak durur ins ü melek.”

dizeleriyle tezahür eder.

Kıymetli Kardeşlerim!

Allah Resulü, “Ben Muhammedim, ben Ahmedim, ben rahmet peygamberiyim”² sözleriyle tanıtmıştır kendini. Rabbimiz de, “Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin”³ diyerek övmüştür habibini. “Biz seni, bir müjdecî, şahit, uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağırın bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.”⁴ âyeti ise Efendimiz (s.a.v)'in, gönderiliş gayesini ortaya koymaktadır.

Değerli Kardeşlerim!

Efendiler Efendisi, insanlığı bir olan Allah'a inanmaya, hayatı kulluk, samimiyet, sadakat, doğruluk gibi yüce değerlerle tezyin etmeye çağırmıştır. Onun dünyaya gelişi; ölüme hayat, zulme adalet, cehalete bilgi, vahşete merhamet, düşmanlığa barış olmuştur. Karanlıklar içerisinde kaybolmuş insanlık onun

rehberliğiyle yeniden yolunu bulmuştur. Dünyanın karmaşasında katılaştan kalpler onun şefkat pınarlarıyla yumuşamıştır.

Peygamberimiz, getirdiği prensipleri bizzat yaşayarak hepimize örnek olmuştur. Bize düşen vazife, o güzel prensiplere sınırsız sarılarak hayatımıza yön vermektir. Böyle olduğu takdirde her mevlid, bizim için Efendimizle ve onun hayat dolu mesajlarıyla yeni bir buluşma olacaktır.

Aziz Mü'minler!

Kardeşliği, dostluğu ve sevgiyi O'ndan öğrendik. Kardeşlik ahlakının gereği olarak kardeşimize kin tutmamayı öğreten şu âyeti O'nun mübarek ağzından duyduk: “Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin tutturma! Rabbimiz! Şüphesiz sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin.”⁵

Bu duaya bugün bütün hücrelerimizle yüksek tonda “âmin” demeye ne kadar da ihtiyacımız var kardeşlerim.

Gönül dünyamız, çağın problemleriyle boğuşurken zaman zaman çaresizlik içinde çırpınmaktayız. Hayatın bitmek tükenmek bilmeyen sıkıntıları ile mücadelede Resulullah'ın rahmet yüklü damlaları tek umudumuz ve tutunacak dalımız değil midir? Türlü sıkıntılara mübtelâ olan insanlık, onun hayırla özdeşleşen gönül diline, paylaşımın esirgenmediği cömertlik simgesi eline, harama perde gözüne, hayırdan başka kelam etmeyen mübarek lisanına her zamankinden daha fazla muhtaç değil midir? Kardeşliğimizi, komşuluğumuzu, kulluğumuzu, iman ve İslâm anlayışımızı onun rehberliğinde yeniden sorgulamak zorunda değil miyiz?

Peygamber Efendimiz (s.a.s)'in doğumunu kutlarken, aynı zamanda O'nun evrensel mesajlarını, iman ve ibadet hayatını, yüce ahlakını, insan onurunu koruyan ilkelerini, kardeşlik hukukunu, birlik-beraberlik, yardımlaşma, adalet anlayışını tekrar hatırlamalıyız. O'nun bizzat Rabbimiz tarafından övülen ahlakıyla ahlaklanmaya gayret göstermeliyiz.

Yüce Mevlâmız, gönlümüzden Efendimizin sevgisini hiç eksik etmesin. Bugün, siz kıymetli cemaatimizin mevlid kandilini tebrik ederken, Rabbimizin huzurunda kemâl-i edeple şöyle niyazda bulunuyoruz:

“Ey velâdeti yeryüzünün baharı, insanlığın bayramı olan, gönüller sultanı, canda canan Yüce Resul! Sizi tanımış ve size iman etmiş olmaktan dolayı biz, erişilebilecek en büyük nimete ermenin idrakiyle Rabbimize sonsuz hamd ve sena ediyoruz. Ruhu tayyibenize gönül dolusu salat ve selam olsun. Allahümme salli alâ seyyidina Muhammed.”

¹ Enbiyâ 21/107.

² Müslim, Kitâbü'l-Fedâil, 126, Tirmizî, Şemâil, 167.

³ Kalem, 68/4.

⁴ Ahzab, 33/45-46.

⁵ Haşr 59/10.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

وَلَا تَحْسَبُوا وَلَا تَحْسَبُوا وَلَا تَتَنَافَسُوا وَلَا تَتَنَافَسُوا وَلَا تَتَبَاغَضُوا

وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا.

NASIL BİR KARDEŞLİK?

Kıymetli Kardeşlerim!

Rahmet yüklü evrensel mesajlarıyla gönülleri fetheden Peygamberimiz (s.a.s.)'in, asırlar önce dillendirdiği kardeşliğe dair sözlerine gelin hep birlikte kulak verelim:

“Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yalnızlığa terk etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarında birini giderir...”¹

Kardeşlerim!

Yüce dinimizde kardeşlik, aynı anne-babadan dünyaya gelenlere hasredilemeyecek kadar kapsamlıdır. Kardeşlik, mümine muhabbet beslemektir. Yağmurun toprağa getirdiği bereket misali birbirimize rahmet ve şefkat olmaktır. Peygamberimizden gelen bir vefadır kardeşlik. Fırtınalı denizlerde birbirimize sığınılacak bir liman olabilmektir. Kardeşlik, zor zamanlarda gönül alıcı bir söz, mütebessim bir çehre sunabilmektir. Kardeşlik, huzur ve mutluluğu paylaşmak, hüznü ve kedere, acı ve ızdıraba ortak olmaktır. Kardeşlik, mesafeleri, sınırları, engelleri ortadan kaldıran gönüller arası ülfet köprüsüdür. Renkleri, dilleri, kökenleri farklı da olsa yürekleri bir kardeşler, birbirlerinin hüznüne, uğradıkları zulüm ve şiddete, akan kan ve gözyaşlarına asla duyarsız kalmaz. Kardeşlik duygusu, ayrı bedenlerin aynı kalbi paylaşabilmesidir.

Kardeşlik, Efendimiz (s.a.s.)'in, **“Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz.”²** mesajı gereği, diğerkâmlıktır.

Duyarlı olabilmektir kardeşlik. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda bir vücut gibi hareket edebilmektir.³ Türlü sıkıntılara müptela olduğumuz şu imtihan dünyasında beraberce Allah rızasını aramaktır kardeşlik.

Kardeşlik; **“Birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin. Birbirinize haset etmeyin. Birbirinize kin beslemeyin. Birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun.”⁴ Müslümanın kardeşine üç günden fazla dargın durması helâl değildir.”⁵** nebevi ifadesiyle, hangi şartta olursa olsun kardeşini yalnızlığa terk etmemektir. Kardeşlikte terk yoktur, sorumsuzluk, duyarsızlık yoktur.

Kardeşlik her şeyden önce bir söylem ve edebî bir kurgu değil, bir hukuk, bir hak, bir görev, bir iman ve ahlâktır.

Değerli Müminler!

İşte Ensar ve Muhacir, böyle bir kardeşliği hücrelerine kadar yaşayarak ortaya koydular. Efendimiz (s.a.s.), asabiyet ve cehaletin çelik ağını kırarak; dilleri, renkleri, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen **‘iyilik ve takvada yardımlaşan’** kardeşlerden örnek bir toplum meydana getirdi.

Fakat ne hazindir ki Müslümanlar olarak, Allah Resulü'nden sonra bu ulvi mirasa yeterince sahip çıkamadık. Ensar ve Muhacir'in destansı kardeşliği bizlere örnek olması gerekirken hafızalarımızda bir tarih, bir hatırat oldu. Dünyevi çıkarlar, güç mücadeleleri, Kutlu Nebi'nin, ardında bıraktığı bu örnek toplumu zedeledi. Kardeşlik duyguları ve gönüller onulmaz yaralar aldı. Asr-ı saadette gönülleri bir, zihinleri bir, gayeleri bir kardeşlerin arasına ayrılık-gayrılık girdi. Birbirine ülfet, muhabbet, samimiyet, ünsiyet beslemesi gereken gönüller, hırs, menfaat, bencillik, kin ve intikam ateşiyle kavruldu. Bu ateş, geçmişte yaşanan pek çok müessif hâdisenin fitilini tutuşturdu. Asırlarca yürekleri dağlayan fitne ve fesat alevini körükledi.

Günümüzde de pek çok İslam ülkesinden ateşler yükseliyor. Rahmet Elçisi'nin kaynaştırdığı kalpler kin, nefret gibi kötü duyguların mekanı oldu. Bütün bunlar, Resulullah'ın asırlar önce haykırarak

ilan ettiği kardeşliğe uzak kalışın acı neticeleri değil midir?

Değerli Kardeşlerim!

Kardeşliğin zihinlerimizde ve gönüllerimizde tam anlamıyla zemin bulamayışının elbette birçok sebebi vardır. Bunların başında herkesin kendini, kendi düşüncesini, mezhebini, meşrebini, benliğini hakikatin yerine koyması geliyor. Oysa Yüce Rabbimiz, biz Müslümanlara hakikatin yolunda olmayı, hakkın peşinden koşmayı emretti. Kendimizi hakikatin yerine koymayı, hakkı yalnız kendimize has kılmayı emretmedi. Hepimiz hakikatin yolunda hizmet etmekle emrolunduk. Hiç kimse ‘hakikat avucumda’ dememeli, ‘hakikat benim’ diye iddia etmemelidir. Müslümanlar olarak, “**Mü’minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.**”⁶ ilahi emri gereği yıkıcı değil yapıcı; ayrıştırıcı değil, birleştirici olmalıyız. Fitneyi değil, ıslahı esas almalıyız. Bizi biz yapan değerlere sımsıkı sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi korumalıyız. Bu yolda;

Sakın incitme bir canı,

Yıkarsın arş-ı Rahmân’ı

sözü genelgeçer anlayışımız olsun.

Hutbemizi, yürekten “amin” diyeceğimiz şu dualarla bitirelim: **Ya Rabbi! Müminler olarak gönüllerimizi birbirine kaynaştır. Bizleri birbirlerine karşı sıcak, birbirlerini gördüğünde yürekleri kaynayan, gözlerinin içi parlayan samimi kardeşler eyle!**

¹ Müslim, Birr, 58; Tirmizi, Hudud, 3

² Tirmizi, Sıfatü’l-kıyâme, 59.

³ Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr, 66.

⁴ Müslim, Birr, 28.

⁵ Buhârî, Edeb, 63; Müslim, Birr, 23.

⁶ Hucurât, 49/10.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ إِتَّكُم لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْآلِيمِ

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ تَعْمَلُونَ

عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ:

«الدِّينُ النَّصِيحَةُ» قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: «لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ

وَلِأَيِّمَةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ»

DİN SAMİMİYETTİR

Aziz Kardeşlerim!

Sahabeden Temim ed-Dârî anlatıyor: Bir gün Allah Resûlü (sas), ashabına hitap ederken, üç kez tekrar ederek şöyle seslendi: “**Din samimi olmaktır. Din samimi olmaktır. Din samimi olmaktır.**” Sahabeden bazıları: “Din kime karşı samimi olmaktır ya Rasûlallah?” diye sordular. Sevgili Peygamberimiz (sas): “**Allah’a karşı, Kitabına karşı, Peygamberine karşı, Müslümanların meşru idarecilerine karşı ve bütün Müslümanlara karşı samimi olmaktır.**” diye cevap verdi.¹

Aziz Kardeşlerim!

İslâm’ın özü olarak kabul edilen dört hadisten biri olan bu kutlu ifadeye göre; Din-i Mübin-i İslâm’ı kabul eden her insan Allah’a iman ve kulluk, Kur’an’a tabi olma, Hz. Peygamberi (sas) örnek alma, yöneticilere karşı hakkı söyleme ve toplumsal görevlerini yerine getirme, sınıf ve statü farkı gözetmeksizin bütün Müslümanların ve hatta bütün insanların haklarına riayet etme gibi konularda ciddi bir samimiyet sınavına tabi tutulmuş demektir.

Buna göre ihlas ve samimiyet, dinin özü, dindarlığın hülâsasıdır. İhlas ve samimiyet, inancın, kulluğun ve itaatin sadece ve sadece âlemlerin Rabbi olan Allah’a özgü kılınmasıdır. İhlas ve samimiyet, bütün ibadetlerin, her türlü riya, gösteriş ve çıkar kaygılarından arındırılıp sadece Allah rızası için yapılmasıdır. İhlas, Yaratıcısına gizli-açık hiçbir şeyi ortak koşmayan samimi imandır. İhlas, dünyevi bir çıkar beklemeden sırf Allah rızası için yapılan kulluktur. İhlas, Allah’a karşı olduğu gibi insanlara, canlı-cansız bütün varlıklara karşı gösterilen samimiyettir. İhlas, nifak ve ikiyüzlülükten uzak bir

kalp safiyetidir. İhlas, Allah rızasına göre hareket eden akıl ve kalbin karşılıksız garazsız amelidir. İhlas, Hz. Mevlana’nın ifadesiyle olduğu gibi görünmek ve görüldüğü gibi olmaktır.

Aziz Kardeşlerim!

İhlas olmazsa, ruhumuzun miracına sebep olması gereken namazlarımız, bizleri kötülüklerden alıkoyamaz. İhlas olmazsa oruçlarımız, artık bizim için bir kalkan değil, sadece açlık ve susuzluktan ibaret kalır. İhlas olmazsa kurbanlarımız Rabbimize kurbiyete vesile olamaz, elimizde kalan sadece onların etleri ve kanları olur. İhlasın yerini gösteriş, samimiyetin yerini riya almışsa, sağ elimizin verdiğini sol elimizin bilmemesi gereken fedakârlıklarımızı herkes biliyorsa, o vakit sadakalarımız Rabbimize sadakatimizi ifade etmekten çok uzakta demektir. Gösteriş malzemesi yapılan sadakalar ömrümüze bereket getirmekten ziyade bizi çoraklaştırır. Riya ile safiyetini kaybeden ameller, Rabbimizin katında, üzerinde az bir toprak bulunan ve şiddetli yağmura maruz kalınca çıplak hale gelen kayaya benzer².

Aziz Kardeşlerim!

İhlas ve samimiyet, sadece inanç ve ibadetlerimizde değil, insanlarla olan ilişkilerimizde de son derece önemlidir. Müslümanın Müslümana karşı samimi, içten ve gönülden davranması da dinin önemli bir ilkesidir. Zira müminin en önemli vasfı olan güvenilirlik ancak içten ve samimi davranışlarla sağlanabilir. Aile ve akraba ortamında, komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerinde, iş ve ticaret hayatında, kısacası hayatın her alanında insanlara karşı içten ve samimi davranmak en büyük ahlâkî erdemlerdendir. Bu erdemi kazanmanın en kısa yolu da her işimizde Allah rızasını ön plânda tutmak ve O’nun her an bizi görüp gözettiğini aklımızdan çıkarmamaktır. İnsanları değerlendirmemizde ve eşyaya bakışımızda bu yaklaşım esas olursa dünyevi çıkar ve hırsların körüklediği pek çok olumsuzluk kolayca bertaraf edilebilir.

Aziz Kardeşlerim!

Halis ameller, riya ile gösteriş arzusu ile “desinler diye” yapılarak kirletildiğinde anlamını kaybeder. Samimiyet olmadan değerler, değerini yitirir. “Cömert” desinler diye infakta bulunan, “âlim” desinler diye ilim tahsil eden, “kahraman” desinler diye savaşı kimsenin çabasının Allah nezdine hiçbir kıymeti yoktur. Hatta bu kimseler, sahte niyetlerle yapılan sahte amellerinden ötürü ahirette hüsrana uğrayacaklardır.³ Çünkü ihlası, samimiyeti bilmeyene insanlar “âlim” dese de hakiki cahil odur. Gönlnü Rabbinin rızasıyla zenginleştirmeyenin adı “zengin” olsa da hakikatte o, insanların en yoksuludur. Samimiyetsiz secdelerle âbid, dünyaya gönül bağlayarak zâhid, dünyalık için

hicret ederek muhacir olunmaz. Gerçek muhacir dünyalıklara dair gönlündeki her şeyi terk ederek “ihlas”a hicret edendir. Uzaklarda bir yerlerde boynu bükük bir halde ihlas bizi bekliyor. Riyadan, kibirden, iki yüzlülükten uzaklaşıp samimiyetin kapısını ne zaman çalacağız? Kulluk gösterilerinden, gösteriş bağımlılığından, iyilikleri pazarlarda satmaktan uzaklaşıp ihlas, samimiyet ve takvanın gönlünü ne zaman alacağız. Sahi yolculuğumuz nereye, bizler kimin muhaciriyiz?

Aziz Kardeşlerim!

Unutmayalım ki hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede de ifade edildiği gibi Allah’ın azabından sadece O’nun ihlaslı kulları kurtulacaktır.⁴

Hutbemi Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.s)’in bir duasıyla bitirmek istiyorum:

“...Ey yücelik ve ikram sahibi, her şeyin Rabbi olan Allah’ım! Beni ve ailemi dünya ve âhirette her an sana ihlâs ve samimiyetle bağlı kıl!...”⁵

¹ Müslim, İman 95; Ebu Davud, Edeb, 59

² Bakara 2/264

³ Müslim, İmare 152

⁴ Sâffat, 38-40

⁵ Ebû Dâvûd, Tefrîu ebvâbi’l-vitr, 25

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

...وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا...

AFFETMEK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir!”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “...Allah, affeden bir kulun ancak şerefini artırır...”²

Aziz Müminler!

Geliniz, Mekke’nin fethinin ardından yaşanan şu hadiseye hep birlikte kulak verelim! Resûlullah (s.a.s), Mekke’yi fethettiğinde Mescid-i Haram’a gider. Kâbe’yi tavaf edip iki rek’at namaz kılar. Bu arada bütün Mekke halkı Kâbe’nin etrafında toplanmış, endişe ve korkuyla Efendimizin kendilerine ne tür bir muamelede bulunacağını beklemektedir. Evet Mekkeliler, Peygamberimize İslâm’a davetin ilk gününden itibaren her türlü eziyeti yapmışlardı. Üstelik canına ve malına da kastetmişlerdi. Şimdi ise Mekkelilerin hayatı Efendimizin iki dudağı arasındaydı. Herkes ondan geçmişin hesabını soracağını ve intikam alacağını beklerken, Rahmet Elçisi kalabalıklara doğru yönelerek: “Tıpkı Yusuf Peygamber gibi ben de ‘Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O, merhametlilerin en merhametlisidir.’ diyorum. Gidebilirsiniz, hepiniz serbestsiniz” buyurdu ve affetmenin en güzel örneğini gösterdi.³ Kötülüğe iyilikle karşılık verdi. Nefret sevgiye, küfür imana dönüştü, dost-düşman farkı silinip yok oldu, iman kardeşliği gerçekleşti.

Kardeşlerim!

Affetmek, kini, intikamı ve nefreti silmektir. Affetmek, düşmanlık ve intikamdan vazgeçmektir.

Affetmek, kalbimizi öfke ve husumetten temizlemektir. Affetmek, yüreğimizi kaplayan ve kuşatan ağır yükleri hafifletmektir. Suç ve hataları bağışlamak belki onları ortadan kaldırmaz; ancak öfke ve husumeti ortadan kaldırır. Kusur ve kabahatleri affetmek belki onları unutturmaz; ama nefret ve intikamın izini siler. Affetmek, sağlıklı bir iletişim ortamı sağlar; insanı güçlü ve saygın kılar.

Affetmek aslında intikam arzusunu yatıştırdığı için adalete ve meşru bir cezaya imkân tanır. Öfke ve husumeti insanlardan uzaklaştırarak haksız ve adaletsiz cezalara engel olur. İnsanları affetmek aslında ne hataları görmezden gelmek ve kabullenmek ne de gururunu ayaklar altına almaktır. Hataları affetmek suretiyle insan esasen kötülüğe kötülük, öfkeye öfke, kine kin eklemeyi reddeder. Öfkelerinin esiri olmuş kişileri bir de kin ve nefretin ateşiyle yakmak istemez.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s)’in, Taiflileri İslâm’a davet ederken yaşadıklarını şöyle bir hatırlayalım. Taifliler, Efendimizle alay etmişler, ona hakarete bulunmuşlar, hatta taşıyarak onu yaralamışlardı. Ellerinden kurtulduğu zaman mübarek ayaklarından kanlar akıyordu. Bu haldeyken bile Rahmet Peygamberi’nin dudaklarından Taifliler için şu dua cümleleri dökülmüştü: “Allah’ım! Kavmimi bağışla, çünkü onlar bilmiyorlar.”⁴

Kıymetli Kardeşlerim!

Müminler birbirlerine karşı şefkat ve merhamet sahibidir. Affedici, bağışlayıcı ve hoşgörülüdür. Müminin, bir başka mümini affı, esasen bağışlamayı çok seven Rabbimizin ahlakıyla ahlaklanmanın bir gereğidir. Kur’an-ı Kerim’de, “Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse, onun mükâfatı Allah’a aittir.”⁵ buyrulmuştur. Allah “Afûv” ismiyle kusurları siler, “Settâr” ismiyle hataları örter, “Ğafûr” ismiyle günahları affeder. Unutmayalım ki O’nun bağışlaması bol, mağfireti nihayetsizdir.⁶

Mümini affetme erdemine götüren biricik yol, kalbinde kin ve intikam duyguları barındırmamaktır. Çünkü düşmanlık ve intikamın olmadığı yerde sevgi ve kardeşlik hakim olacak, zamanla yıpranan ilişkiler af ile yeniden tamir edilecektir. Efendimiz (s.a.s) bu yüzden, “Ey Allah’ın kulları! Kardeş

olun!” çağrısıyla müminleri kin ve intikam ateşinden uzak durmaya davet etmiştir.⁷ Allah’ın hiç sevmediği insanın, husumette sınır tanımayan ve alabildiğine kindar kimse olduğunu hatırlatmıştır.⁸ **“Husumeti sürdürmen sana günah olarak yeter.”**⁹ ikazında bulunmuştur. Bizzat kendi adına intikam almaktan uzak durarak da müminlere örnek olmuştur.

Değerli Kardeşlerim!

Mümin, bir haksızlığa uğradığında ya hukuk yoluyla suça denk bir ceza ister yahut affetme yolunu seçer.¹⁰ Rasûlullah’ın tavsiyesi bu yöndedir.¹¹ Suça mukabil denk bir ceza vermek adalettir ancak Kur’an, daha üstün bir çıkış yolunu da ısrarla önerir: Affederek cezadan vazgeçmek.¹² İşte bu nokta, affetme erdeminin adalet talebini geçtiği yerdir. Zira cezalandırmaktan vazgeçmek, adaleti de aşan bir erdemdir. Affetmek bu yüzden zor ve fakat yapılmaya değer bir davranıştır.¹³ Bu sebeple affetmek, “takva” ya en yakın tutumdur.¹⁴

Aziz Kardeşlerim!

Ne kadar manidardır ki “bağışlamak” kelimesi dilimizde “affetmek” anlamına geldiği gibi, “karşılık gözetmeden vermek” anlamına da gelir. “Bağışlamak”, bir bakıma “bağışta bulunmak” tır. Affetmek suretiyle insan aslında gönül dünyasını kin, nefret ve düşmanlık duygularından arındırdığı için kendisine; cezalandırmaktan vazgeçtiği için suçluya; ve nihayet intikam peşinde koşmayıp huzursuzluğa sebebiyet vermediği için de topluma “bağışta bulunmuş” gibidir.

Ne mutlu affederek bağışta bulunanlara!

Ne mutlu bağışlayarak affin yolunu tutanlara!

¹ Araf, 7/199.

² Müslim, Birr ve sıla, 69.

³ İbn-i Hişâm, es-Sîre, II, 412.

⁴ Buhârî, Ehâdisü’l-enbiyâ, 54.

⁵ Şûrâ, 42/40.

⁶ Bakara, 2/192.

⁷ Buhârî, Edeb, 57.

⁸ Buhârî, Ahkâm, 34.

⁹ Tirmizî, Birr ve sıla, 58.

¹⁰ Tirmizî, Diyât, 13.

¹¹ Nesâî, Kasâme, 6-7.

¹² Nahl, 16/126.

¹³ Şûrâ, 42/43.

¹⁴ Bakara, 2/237.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ

الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ.

KALB-İ SELİM (III)

Değerli Müminler!

Sahabeden Nu'man b. Beşir'den rivayet edildiğine göre Allah Resulü (s.a.s) şöyle buyurmuştur: **“Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o iyi/doğru/düzgün olursa bütün vücut iyi/doğru/düzgün olur; o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir.”**¹

Değerli Kardeşlerim!

Bugün... Hemen şimdi... Kalbinizi elinizle sımsıkı tutun... Beden ülkenizin sultanını yeniden düşünün. Bedeninizdeki bu et parçası neden bu kadar değerlidir?

Kalbimizi sadece vücutta kan dolaşımını sağlayan bir organ olarak görmek gerçekten eksik olur. Bizim geleneğimizde *kalp* imanın, hakikatin, bilginin, hikmetin ve ahlakın merkezinde yer alır. Maddi varlığımızın sultanı olan kalp, gönül dünyamıza da yön veren ilahî bir cevherdir. ‘Nazargâh-ı ilâhî’dir. Hakk’ın aynasıdır.

Kardeşlerim!

Kalbinize dikkatle bakın. Mutlaka Rahman’dan bir iz görür, O’ndan bir ses duyarsınız. Göğe ve yere sığmayan Allah, mümin kulunun kalbindedir. Kalplerin imar ve ıslahı bu yüzden önemlidir. Kâmil insanı inşa edecek gönül terbiyesi kalpte düğümlenmektedir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir hadis-i şeriften öğrendiğimize göre bütün peygamberler gönderildikleri toplumlarda, katılaşmış, hakikatin önünde perdelenmiş kalpleri açmakla, karanlıklara gömülen marazlı kalplere şifa dağıtmakla görevlendirilmişlerdir. ² Onların kazanmaya ve fethetmeye çalıştıkları ilk şey

insanların kalbi olmuştur. Resul-i Ekrem için en çok kullandığımız sıfat da “tabîbu’l-kulub” yani gönüllerin doktoru olmuştur.

Allah Resulü’nün kalbe şifa dağıtan sünnetlerinden biri de, kalbimizi perdeleyen kin, nefret, düşmanlık, kıskançlık, fesatlık ve samimiyetsizlik türünden her türlü kötü duygu ve düşünceden sıyrılıp arınmaktır. Temiz bir kalbe ve arı-duru bir gönle sahip olmak Peygamberimizin sünnetlerindendir. Enes b. Mâlik’in naklettiğine göre Resûlullah (s.a.s) kendisine şöyle buyurmuştur. **“Yavrucuğum! Eğer kalbinde kimseye karşı gıll u gışş yani kötü ve aldatici duygular barındırmadan sabaha ve akşama erişmeye güç yetirebiliyorsan bunu yap. İşte bu benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa beni sevmiş olur, kim de beni severse cennette benimle birlikte olur.”**³

Değerli Müminler!

Kalbimiz bir yandan olumlu ve yüksek değerlerin mahalli olduğu gibi, aynı zamanda şeytanın insana vesvese ve şüphe vermek için fırsat kolladığı ve kötülük tohumlarını yerleştirdiği bir yerdir. Kalp hem çok sâbit, azimli ve kararlı; hem de çok değişken, dönüşken ve kararsızdır. Ulvî güçler kalbimizi arındırmayı, yüceltmeyi ve anlamlı değerler üzerinde sabitlemeyi amaçlarken; süflî güçler onu değiştirmeyi, kirlletmeyi ve yıkmayı hedefler. Kur’an-ı Kerim ve onun tebliğcisi Peygamberimiz kalbin çeşitli hastalıkları üzerinde durur ve bu hastalıklara karşı müminlere uyarılarda bulunur. Zira kalp bazen işlenen günahların ağırlığı altında paslanma, sapma, hastalanma, katılık, perdelenme, körleşme, mühürlenme, kilitlenme gibi bir dizi manevî hastalığa maruz kalabilmektedir. Oysa insanın âhirette selâmete ermesi ancak kalbin şirk, küfür, nifak gibi hastalıklardan salim olmasıyla mümkündür. Dünyevî arzularımızın çepeçevre sararak bizleri ilâhî güzelliklerden alıkoymaya çalıştığı durumlarda kalbimizi salih amellerle, Kur’an-ı Kerim tilavetiyle, Allah’ı çokça zikirle ve duayla mamur ve selim kılmak gerekmektedir. Allah katında değerli olan da bu değil midir? Rabbimiz şöyle buyurur: **“O gün, ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak Allah’a kalb-i selim ile gelenler başka.”**⁴

Kalb-i selim, Allah’a teslim olup selâmet bulmuş olan hastalıksız kalptir. Müminin kalbi,

selim bir kalptir. Allah Resûlü'nün Rabbinden niyazı da kalb-i selim bahşetmesi şeklinde olmuştur.⁵ Ümmü Seleme validemizin naklettiği bir rivayete göre ise Allah Rasulü'nün en çok yaptığı dua: **“Ey kalpleri bir halden diğer bir hale çeviren Rabbim! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.”**⁶ duasıdır. Bitmek bilmeyen insani zaaflarımızın kuşatması altında, ruhen ve bedenen tükenmenin eşiğine geldiğimizde, kalbimize mukayyet olabilmek için; insana, eşyaya, kâinata kalp gözü ile bakabilmek için; gönül dili ile konuşabilmek için en çok yapacağımız dua bu olsa gerektir.

¹ Buharî, İman, 39.

² Buhârî, Tefsîr, (Fetih) 3.

³ Tirmizî, İlim, 16.

⁴ Şuarâ, 26/88-89.

⁵ İbn Hanbel, IV, 125.

⁶ Tirmizî, Deavât, 89.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ

الْقُلُوبِ نَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ.

KALB-İ SELİM (II)

Aziz Kardeşlerim!

Tâbiûn neslinin büyük âlimlerinden Şehr b. Havşeb, bir gün, müminlerin annesi Ümmü Seleme'ye merakla Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in en çok yaptığı duayı sorar. Ümmü Seleme bu duanın “**Ey kalpleri bir halden bir hale çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!**” duası olduğunu söyler.¹

Kardeşlerim!

İslâm düşüncesinde kalp, iman, hakikatin, bilginin, hikmetin ve ahlakın merkezindedir. Beden ülkemizin sultanı olan kalp, gönül dünyamıza da yön veren ilahi bir cevherdir. Nazargâh-ı ilahidir. Hak'ın aynasıdır. Şuur, vicdan, idrak, duygu, akıl ve irade gücümüzün odak noktasıdır. İman ve küfrün, sevgi ve nefretin, cesaret ve korkaklığın, iyilik ve kötülüğün merkezidir. Haset, gazap ve nefret gibi kötü duygular kalpte bulunduğu gibi iman, Allah korkusu, hilm ve takva gibi iyi ve güzel duygular da kalpte bulunur. Allah'ı bilmek ve tanımak anlamına gelen marifet, kalbin işidir.² Allah'a karşı derin kavrayış olan huşunun mahalli kalptir. Tevazu kalpte başlar. İlâhi güzellikler hep kalpte tecelli eder. Kur'an-ı Kerim, Peygamber Efendimizin kalbine indirilmiştir.³ Tabibu'l-kulûb, gönüllerin doktoru olan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), kalbin bu merkezî konumunu “**...Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki o iyi, doğru ve düzgün olursa bütün vücut iyi, doğru ve düzgün olur; o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir.**”⁴ sözleriyle dile getirmiştir. Kalp, gönül dediğimiz latif varlıktır. Kalp, kişinin hidayete erdiği yerdir. Kalp, mümin için doğru bilgiyi yanlış olandan ayırt etme yeridir. Kalp, kötülüklerle karşı mücadelenin verildiği yerdir. Kötülüğe karşı son direnç noktasıdır.⁵

Kardeşlerim!

İnsan, hem akıl ve kalp nimetine sahiptir hem de şeytan, nefis ve şehvet ile çetin bir imtihana tâbidir. Kalp, Allah'ın nazargâhı olduğu gibi aynı zamanda şeytanın

insana vesvese ve şüphe vermek için fırsat kolladığı yerdir. Allah, kalbi yüceltmeyi amaçlarken, şeytan onu yıkmayı hedefler. İnsan gece uykusunda dahi şeytanın vesvesesiyle karşı karşıyadır.⁶ Şeytan namazda bile kalbi rahat bırakmaz; ona hiç aklında olmayan şeyleri hatırlatır ve zihnini meşgul etmeye çalışır.⁷ Bu şekilde şeytan, kişi ile kalbi arasına girmeye çalışarak onu Allah yolundan alıkoymak ister. İnsan bu girdaptan ancak, iman, salih amel ve Allah'ı zikirle kurtulabilir. Kalpler ancak, Allah'ı zikrederek itmi'nana ve huzura kavuşur; kurtuluşa ve doyuma ulaşır. Bu sebeple Peygamber Efendimiz (s.a.s), Rabbinden hep kalb-i selim niyazında bulunmuş, “**Benim kalbim de perdelenir ve ben her gün yüz defa istiğfar eder, Allah'tan bağışlanma dilerim**” buyurmuştur.⁸

İnançsızlık ve işlenen günahlar, kalbin kararmasına neden olur.⁹ Bu durumda kalp, Rahmân'ın ilim, hikmet ve iman nurundan yararlanamaz. Akıl, basiret ve duygu yeteneğini kaybeder. Paslanma, sapma, hastalanma, katılık, perdelenme, körleşme, mühürlenme, kilitlenme gibi manevî hastalıklara maruz kalır. Kişi artık kalbi olduğu hâlde onunla hakikati kavrayıp anlayamaz; gözü olduğu halde onunla gerçeği göremez; kulağı olduğu halde onunla hakkı işitemez.¹⁰

İman, ilim ve muhabbet pınarlarıyla beslenen kalp, ilâhî güzellikleri elde edecek şekilde safiyet kazanırken, dünyaya çok dalmak, tefekkürü terk etmek, ölümü unutmak, çok gülmek, çok konuşmak,¹¹ tefrika girdabına kapılmak¹² ve merhametsizlik gibi kötülükler, kalbi hastalıklı bir hâle dönüştürür. “**Merhamet, ancak kalbi katılaşmış inançsız bedhahların kalbinden çekilip alınmıştır**”¹³ hadisi kalbin ihtiyaç duyduğu merhamet duygusuna işaret etmektedir. Bencillik, haset, kibir, cimrilik, hilekârlık, kendini beğenmek, başkalarına tepeden bakmak, sû-i zanda bulunmak, kin beslemek, insanların başına gelen musibetten zevk almak, dostlara darılıp onları yüzüstü bırakmak, sözde durmamak, dünyaya karşı gözü doymamak, insan ile cennet arasına duvarlar ören ve aynı şekilde kalbe zarar veren kötülüklerdir.¹⁴

Kardeşlerim!

Müminin kalbi, selim olan kalptir. Kalb-i selim, Allah'a teslim olup selâmet bulmuş kalptir. Hastaliksız kalptir. Kalb-i selim, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in müminin kalbi olarak tanımladığı, “Allah'tan korkan, tertemiz kalptir. Bu kalpte günaha, zulme, kine, hasede yer yoktur.”¹⁵ “Kalbini yalnızca imana tahsis eden, kalbini selim, dilini sadık, nefisini doymuş, ahlâkını düzgün kılan ve kulaklarını hak yolunda haberci, gözlerini kalp izinde bekçi kılan kişi kurtuluşa ermiştir. Kalbini, ilâhî güzelliklerin dolup taşıdığı bir kap hâline getiren kişi kurtuluşa ermiştir.”¹⁶ İnsanın âhirette selâmete ermesi ancak kalbin imarıyla, gönül terbiyesiyle

mümkündür. Kalbin şirk, küfür, nifak gibi hastalıklardan salim olmasıyla mümkündür. O gün ne suretlere bakılır, ne de mallara. O gün ancak kalplere ve amellere bakılır.¹⁷

“O gün, ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak Allah’a kalb-i selim ile gelenler o günde fayda bulur.”¹⁸

Kardeşlerim!

Bitmek tükenmek bilmeyen insani zaafılarımızın kuşatması altında, ruhen ve bedenen tükenmenin eşiğine geldiğimizde, kalbimize mukayyet olabilmek için; insana, eşyaya, kâinata kalp gözü ile bakabilmek için; gönül dili ile konuşabilmek için hep birlikte Sevgili Peygamberimizin niyazıyla şöyle dua edelim:

“Ey kalpleri bir halden diğer bir hale çeviren Allah’ım! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!”

¹ Tirmizî, Deavât, 89.

² Buhârî, İmân, 13.

³ Bakara, 2/97; Şuarâ, 26/193–194.

⁴ Buhârî, İmân, 39.

⁵ Müslim, İman, 78.

⁶ Nesâî, Kıyâmü’l-leyl ve tatavvuu’n-nehâr, 5.

⁷ Buhârî, Sehv, 6.

⁸ Müslim, Zikir ve dua ve tevbe ve istiğfar, 41.

⁹ Tirmizî, Tefsîru’l-Kur’ân, 83.

¹⁰ Araf, 7/179.

¹¹ Tirmizî, Zühd, 61.

¹² Tirmizî, Salât, 54.

¹³ Ebû Dâvûd, Edeb, 58.

¹⁴ Ebû Dâvûd, Sünnet, 27, 28.

¹⁵ İbn Mâce, Zühd, 24.

¹⁶ İbn Hanbel, V, 147.

¹⁷ Müslim, Birr ve sıla, 34.

¹⁸ Şuarâ, 26/88-89.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ

الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ.

KALB-İ SELİM (I)

Değerli Müminler!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), tabîbü'l-kulûb idi. O, kalplerin tabibiydi. Onun mücadele ettiği insanların ise kalpleri perdeli, gönül haneleri kilitliydi; yürekleri taşlardan dahi daha sertti. Hastalıklı kalplere şifa sunan Allah Resûlü (s.a.s), sol göğsün altında atmakta olan kalbin insan için ne anlama geldiğini çok iyi bilirdi. Bu yüzden sevgili eşi Ümmü Seleme'ye, Allah Resulü'nün en çok hangi duayı ettiği sorulduğunda o, şöyle cevap vermişti: **"Ey kalpleri bir halden bir hale çeviren (Allah'ım)! Kalbimi dinin üzere sabit eyle!"**¹

Kalpleri İmanla Şereflenmiş Aziz Müminler!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), Rabbinden ısrarla kalbini iman üzere sabit kılmasını dilemiştir. Çünkü kalp, yapısı itibarıyla değişkendir; halden hale, renkten renge bürünebilmektedir. Allah Resulü'nün ifadesiyle kalp, çöldeki bir ağacın üzerinde asılı kalan ve rüzgârla bir oraya bir buraya savrulan kuş tüyü gibidir.² Bu yüzden imana da küfre de meyledebilmektedir. Sevgi ve nefret, cesaret ve korkaklık aynı kalpte kendisine yer bulabilmektedir. İslam'dan önce isyanın, küfrün, şirkin yuvası olan kalpler, İslam'la tanıştıktan sonra hilmin, takvanın, muhabbetullahın hanesi olabilmektedir.

Bununla birlikte hidayete ermiş gönüller, günaha meylederek dalâlete düşebilmektedir. Zira her bir günah ile kalpte siyah bir nokta belirir. Kişinin söylediği her yalan, geride siyah bir leke bırakır.³ Harama her tenezzül ile kin, nefret, kibir ve nifak ile kalpler biraz daha kararır. Bencilik, cimrilik, haset ve her bir kötülükle siyahlıklar daha da çoğalır. Nihayetinde insan, kalbindeki

siyahlıklara alışıır. Şeytan da sinsi telkinleriyle kişi ile kalbinin arasına girince, günahlar insana daha masum, daha sevimli hatta daha süslü görünür. Gözleri perdelenen, kalbi mühürlenene, karanlıklara alışan insanın gözü, yüreğindeki göremez hale gelir. Kaskatı kesilen kalbiyle insan, yaptığı kötülüklerden rahatsız olmadığı gibi, kaçırdığı iyilikler için de pişmanlık duyamaz. Çünkü kalbindeki siyah noktalar, kişinin özünü, masumiyetini, insanlığını yutan kara delikler haline gelmiştir. Böyle insanların kalpleri Kur'ân'ın ifadesiyle, kördür,⁴ kilitlidir,⁵ mühürlüdür,⁶ hastalıklıdır,⁷ perdelidir⁸ ve taşlardan bile daha serttir.⁹

Kalb-i Selim Sahibi Değerli Müminler!

Allah Resulü (s.a.s), kalplerdeki hastalıkların yanında, onların şifa kaynağına da işaret etmiştir. Buna göre eğer insan, kalbi kaskatı kesilmeden, gözlerine perdeler inmeden Rabbinin huzuruna vararak samimiyetle, ihlasla, kalbindeki lekelerden utanarak, günahlarının o ağır yükünü boynunda hissederek O'ndan af dilerse ve tekrar dönmek üzere günahlarına tövbe ederse kendisini arındırmış olur. Zira kendisine iyilik ve kötülük ilham edilmiş olan insan,¹⁰ hidâyete de dalâlete de meyyal bir yapıya sahiptir. Her insan günah işleyebilir ancak Peygamberimizin ifadesiyle, günah işleyenlerin en hayırlıları tövbe edenlerdir. Hatta tövbe ederek kalbini temizleyen kişi, hiç günahı olmayan kimse gibidir.¹¹

Allah Resulü (s.a.s), tövbenin yanında yüreklerin saffetini korumaya dair bazı tavsiyelerde bulunmuş böylece ölü kalpler taşıyan insanları, Kalplerin Sahibi ile tanıştırmıştır. Bir defasında, Peygamberimizin torununu öpüp kokladığına şahit olan Akra' b. Habis bu durumu hayretle karşılayıp "Sizler çocuklarınızı öper misiniz, hâlbuki biz onları öpüp okşamayız." dediğinde Allah Resulü (s.a.s) ona, **"Allah senin kalbinden merhameti çekip almışsa ben ne yapayım?"** diyerek sitem etmiştir.¹² Kalbinin katılığından şikâyetçi olan birine, yüreğinin yumuşaması için fakirin ihtiyacını karşılamasını ve yetimin başını okşammasını tavsiye etmiştir.¹³ Kendisine iyilik ve kötülüğün ne olduğunu soran Vabisa b. Ma'bed'in göğsüne mübarek elleri ile dokunarak kalbine danışmasını tavsiye etmiş ve safiyetini koruyan kalbin iyi ve kötüyü işaret eden bir pusula, bir mihenk noktası olduğunu ifade eden

şu sözleri söylemiştir: "İyilik, kalbinin huzur bulduğu ve içine sinen şeydir. Kötülük ise insanlar ona onay verseler bile gönlünü huzursuz eden ve içinde bir kuşku bırakan şeydir."¹⁴ Buna göre siyah lekelerle kararmamış, ferasetini kaybetmemiş, tövbelerle paslarından arındırılmış bir kalp, hakikatin aynası olabilmektedir.

Değerli Kardeşlerim!

O hâlde, bizler de Allah Resûlü'nün öğrettiği şekilde şuur, vicdan, idrak ve imanın merkezi, Rahmân'ın nazargâhı olan gönül hanelerimizi mamur kılalım. Kalplerimiz şefkat ve merhametle yumuşasın. Sevgi bağı ile birbirine bağlansın. Allah'ı anmakla huzur bulsun. Nasuh tövbelerle gönüllerimizi temizleyelim. Yetimlerin yüzlerine tebessümler kondurarak kara lekelerimizi silelim. Paylaşmanın sevinciyle kalplerimizi arındıralım. Çorak yüreklerimizi başkaları için döktüğümüz gözyaşlarımızla yeşertelim. Efendimizin sığındığı gibi Allah'tan korkmayan kalplerden Rabbimize sığınalım. Elinden, dilinden ve kalbinden selamette olunan insanlar olalım. Kalplerimizden kimseye zarar gelmeyeceğinden emin olalım. El, dil, kulak, göz ile birlikte kalplerimizde biriktirdiklerimizin de ortaya konacağı o günde huzura kalb-i selim¹⁵ ile varalım.

¹ Tirmizî, Deavât, 89.

² İbn Hanbel, IV, 409.

³ Muvatta, Kelam, 7.

⁴ Hac, 22/46.

⁵ Muhammed, 47/24.

⁶ Casiye, 45/23.

⁷ Hac, 22/53.

⁸ Bakara, 2/88.

⁹ Bakara, 2/74.

¹⁰ Şems, 91/8.

¹¹ İbn Mace, Zühd, 30.

¹² Buhari, Edeb, 18.

¹³ İbn Hanbel, II, 264.

¹⁴ İbn Hanbel, IV, 227.

¹⁵ Şuarâ, 26/88-89.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا

الشَّهَوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَاجِزُ

مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ.

İMAN, ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMLILIK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Sonra bir nesil geldi. Namazı zayi ettiler. Şehvet ve dünyevî tutkularının esiri oldular. Onlar bu tutumlarından ötürü büyük bir azaba çarptırılacaklar, gâyyâ’yı boylayacaklardır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Akıllı kişi, nefesine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi ise nefsinin arzu ve isteklerine uyan ve buna rağmen hâlâ Allah’tan iyilik temenni edendir.”²

Kardeşlerim!

Din-i Mübin-i İslâm’ın en büyük gayesi yeryüzünde insanı özgür kılmaktır. İman, bizatihi özgürlüktür; Allah’tan başka hiçbir varlığa kul ve köle olmamaktır. İman, aynı zamanda nefsin hevâ ve heveslerine, istek ve arzularına, şehvet ve tutkularına teslim olmamaktır. Kur’an-ı Kerim’in ifadesiyle hevâsını, nefsânî arzularını ilah edinmemektir.³ Tıpkı Yusuf Peygamber gibi zindanlara atılmayı göze almak, fakat asla nefsin şehvet ve tutkularına esir olmamaktır. Onun kötülüğü emretmesine⁴ imkân vermemektir. Nefsi Allah’ın razı olacağı özgür bir nefis kılmaktır. Onu terbiye ve tezkiye edip kurtuluşa erdirmek⁵. Unutmayalım ki eğitilmeyen nefis ve iradeler, önce hevânın, arzu ve isteklerin, şeytanın, sonra da başkalarının esiri olmaya mahkûmdur. Her yanlış tutku ve bağımlılık, imanının insanda gerçekleştirmek istediği hedeflerden bizleri uzaklaştıracaktır.

Kardeşlerim!

Ne yazık ki bugün, nefislerin şımartıldığı, iştahların kabartıldığı, şehvetlerin kamçılandığı, doyumsuzluğun arttığı, hızın ve hazzın olabildiğince yaygınlaştığı bir zaman diliminde yaşıyoruz. Bunun

içindir ki, çocuklarımızı, gençlerimizi, gelecek nesillerimizi hatta tüm insanlığı tehdit eden zararlı alışkanlıklar ve madde bağımlılıkları maalesef gün geçtikçe yaygınlaşıyor. Taklit, özentî, arkadaş, çevre, merak, kişilik ve irade zafiyeti gibi sebeplerle nesiller, bu kötülöklere kolayca müptela olabiliyorlar.

Tutku ve bağımlılıklar saymakla bitmez. Sigara, alkol, uyuşturucu, kumar ve teknoloji bağımlılığı, bugün, insanlığı kuşatan belli başlı zararlı alışkanlıklar arasındadır. Sigara bağımlılığı derken, dünyada her yıl 6 milyon insanın, yani her 10 saniyede bir insanın ölümüne yol açan bir illetten söz ediyorum. Alkol bağımlılığı derken, dünyada her yıl 320.000 gencin, toplamda 2,5 milyon insanın ölümüne yol açan bir belâdan söz ediyorum. Alkol bağımlılığı derken dünyada cinayetlerin % 85’ine, tecavüzlerin % 50’sine, trafik kazalarının % 60’ına, şiddet olaylarının % 50’sine kadına karşı şiddetin % 70’ine neden olan bir marazdan söz ediyorum. Uyuşturucu bağımlılığı derken, gelecek nesillerimizi tehdit eden, kullanımı ilkokullar seviyesine kadar inmiş bulunan bir zehirden bahsediyorum. Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı derken insanda düşünme kabiliyetini, akıl ve iradeyi işlemez hale getiren bir hastalıktan söz ediyorum. Kumar bağımlılığı derken, ömrü, sağlık, zekâ ve enerjiyi tüketen, mal ve serveti heder eden bir gûnahtan söz ediyorum. Talih ve şansa bağılı oyunlarla emek harcamaksızın, alın teri dökmeksizin, kolay ve haksız kazanç elde etmekten söz ediyorum.

Teknoloji bağımlılığı derken, televizyon, telefon, tablet ve bilgisayar karşısında ömür tüketmekten, asıl sorumluluklarımızı, kendimizi, ailemizi ve çocuklarımızı ihmal etmekten, işleri aksatmaktan, samimiyetten uzaklaşmaktan, yalnızlaşmaktan, kısacası hayattan kopmaktan söz ediyorum. Teknoloji bağımlılığı derken sanal ortamlarda işlenen cürüm ve günahlardan, haramlardan bahsediyorum.

Aziz Kardeşlerim!

Bütün bu bağımlılıklar her şeyden önce Rabbimizin bizlere bahşettiği akıl, irade, sağlık, zaman, mal ve servet gibi nimetlere karşı nankörlüktür, emanete ihanettir. Çoluk-çocuğumuzun nafakasını çöpe atmaktır, israftır. Eşlerimizin, çocuklarımızın, yakınlarımızın ve arkadaşlarımızın haklarını ihlal etmektir. Ailelerin parçalanma sebebidir. Çocukları sokağa ve suça teşvik etmektir. Aile içi şiddet, cinayet, zina, fuhuş, sahtekârlık, dolandırıcılık, hırsızlık ve zimmete para geçirme gibi suçların ve ahlaksızlıkların toplumda artma nedenidir. Üretim ve iş gücü kaybı gibi ekonomik sorunların, hak, hukuk ve güven duygusunun zedelenmesi gibi toplumsal sorunların ve huzursuzlukların sebebidir. Unutmayalım ki bütün bu bağımlılıklar, illegal yapıların da oluşma zeminidir.

Kardeşlerim!

Hem dinimizce yasaklanmış hem de her biri birer hastalık olan bu bağımlılık ve kötü alışkanlıklardan, çocuklarımızı ve gençlerimizi koruma hususunda temel görev, anne ve babalara, ailelere ve ilgili kurumlarımıza düşmektedir. Aileler olarak göz aydınlığımız olan yavrularımızı güzel yetiştirelim ki, onlar dinimizin güzellikleriyle buluşsunlar! İmanın ve gerçek özgürlüğün tadına varsınlar! Hiçbir zaman inançsızlık girdabına düşmesinler! Yüce ideallerin, büyük hedeflerin insanı olsunlar! Onlarla sağlıklı ve doğru bir iletişim kuralım ki, onlar hep iyilerle tanışıp onlarla arkadaşlık etsinler! Tutku ve bağımlılıkların tuzağına ve kötü yollara düşmesinler! Onlara güzel örnek olalım ki, onlar güzel ahlâk sahibi salih insanlar olsunlar! Daha yaşanılabilir bir dünya, daha güzel bir gelecek için, geliniz, hep birlikte el ele verelim!

Hutbemi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in bizlere öğrettiğı bir dua ile bitirmek istiyorum:

“Allah’ım! Helâl olan nimetlerinle yetinmemi, haramlardan müstağni olmamı ihsan eyle! Fazlı kereminle beni senden başkasına muhtaç eyleme!”⁶

¹ Meryem 19/59.

² Tirmizî, Sıfatü’l-kıyâme, 25.

³ Câsiye, 45/23.

⁴ Yusuf, 12/53.

⁵ Şems, 91/9.

⁶ Hâkim, De’avât, No:1973.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

يَحْزَنُونَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ فَاسْتَقِمْ.

İMAN VE İSTİKAMET ÜZERE OLMAK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Rabbimiz Allah’tır” deyip de istikamet üzere dosdoğru yolda yürüyenler için ne bir korku vardır ne de onlar üzüntü çekeceklerdir. İşte onlar, cennet ehlidir. Amellerinin karşılığı olarak orada ebedî kalacaklardır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Allah’a iman ettim de! Sonra da dosdoğru ol!”

Kardeşlerim!

Bu kutlu ifadeyi sahabeden Süfyan b. Abdullah es-Sakafi (r.a) naklediyor. Diyor ki: “Ya Resulallah! Bana İslâm hakkında öyle bir söz söyle ki, senden sonra bu konuda hiç kimseye bir şey sormayayım.” Resulullah Efendimiz (s.a.s) buna az, öz ama kapsamlı bir cümleyle şöyle cevap veriyor: “Allah’a iman ettim de! Sonra da dosdoğru ol!”²

Evet, kardeşlerim, Peygamber Efendimiz (s.a.s), bu sözünde İslâm’ı, kalbe ve hayata dair iki kavramla ifade ediyor: İman ve İstikamet... İman ettim diyerek dosdoğru yola çıkmak ve bu yoldan hiç sapmadan, savrulmadan cennetle, cemâlullahla müşerref olana kadar dosdoğru ilerlemek...

Aziz Kardeşlerim!

Her gün her namazın her rekatında okuduğumuz Fatiha suresinde, (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ)

“(Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız

Senden yardım dileriz” diyerek tevhid inancımızı dile getiriyoruz. Sonra da (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) “Bize

sırat-ı müstakimi göster, bizi dosdoğru yola ilet!” diye Rabbimize dua ve niyazda bulunuyoruz. Aynı surede sırat-ı müstakimin, dosdoğru yolun mahiyeti şöyle ifade edilir: (صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ) “Nimetini

erdirdiklerinin yoluna ilet!” Ve son olarak da,

“Gazaba (غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ)

uğramışların yoluna da, doğrudan sapmışların yoluna da değil!” diyerek niyazımızı, yakarışımızı ifade ediyoruz.

Her gün okuduğumuz bu sureden öğrendiğimize göre sırat-ı müstakim, yeni bir yol değildir. Daha önce üzerinden gidilmiş, tecrübe edilmiş bir yoldur. Kimi o yolun hakkını vermiş nimete kavuşmuştur. Kimi o yoldan sapmış dalaletе düşmüştür. Kimi de o yoldan çıkmış gazaba duçar olmuştur. Unutmayalım ki başka bir ayette Rabbimiz, nimete kavuşanların, sırat-ı müstakim üzere olanların peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salihler olduğunu bildiriyor; Allah’a ve Resûlü’ne itaat edenlerin onlarla birlikte olacağı müjdesini veriyor.³

Kardeşlerim!

Şu imtihan dünyasında istikamet sahibi olmak oldukça zordur. Nefis ve şeytan, heva ve hevesler, arzu ve istekler, menfaat ve ihtiraslar, bağımlılık ve tutkular, güç ve dünya tutkusu, sürekli iman ve istikametime zarar veren, bizleri hidayetden dalaletе sürükleyen unsurlardır. Bu sebeple imtihanı, ancak Rabbimizin lütuf ve inayetiyle, sadık iman, samimi niyet, sahih bilgi ve salih amellerle kazanabileceğimizi bilmeliyiz. Bunun için daima her türlü niyet, kalp ve düşüncelerimizde, her türlü dil, üslup, söz ve söylemlerimizde, her türlü iş, eylem, tutum ve davranışlarımızda doğruluk ve istikamet sahibi olup olmadığımızın muhasebesini yapmalıyız. Gerçekten bugün Müslümanlar olarak bizler “iman ve istikamet” noktasında nerede duruyoruz? Kur’an’ın yanında, Peygamberimizin tarafında mıyız? Hakkı istiyor, hakikati arıyor muyuz? Akıl ve irademizi hak ve hakikat yolunda kullanıyor muyuz? Her işimizin doğru, her sözümüzün hak olmasına özen gösteriyor muyuz?

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: “**Kalp istikamet üzere olmadan kişinin imanı istikamet üzere olamaz. Dil istikamet üzere olmadan kişinin kalbi istikamet üzere olamaz. Komşusu kötülüklerinden emin olmayan kişi de cennete giremez.**”⁴ Buna göre kalp ve dil istikamet üzere olmadan iman istikamet bulamaz. Kişinin ahlakı doğruluk ve dürüstlük üzerine yönelmeden nefsi istikamet bulamaz. Hal ve hareketleri istikamet üzere olmayan kişinin bütün emekleri boşa gider. Ahlaki nitelikleri ve huyları istikamet üzere olmayan kişinin manevi gelişmesi mümkün değildir.

Kardeşlerim!

Ne mutlu istikamet üzere olanlara! Ne mutlu dosdoğru olanlara!

Hutbemi Kur'an-ı Kerim'de bize öğretilen ve akl-ı selim sahiplerinin yaptığı bildirilen bir dua ile bitirmek istiyorum.

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

“Rabbimiz! Bizi doğru yola erıştirdikten sonra kalplerimizi saptırma! Bize tarafından bir rahmet bağışla. Hiç kuşku yok, lütfu bol olan yalnız Sensin.”⁵

¹ Ahkaf 46/13-14.

² Müslim, İman, 62.

³ Nisâ 4/69.

⁴ İbn Hanbel, III, 199.

⁵ Âl-i İmrân, 3/8.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم (1) أَحْسَبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ (2) وَلَقَدْ فَتَنَّا

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ (3)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ خَامَةِ الزَّرْعِ يَفِيءُ وَرَقُهُ، مِنْ حَيْثُ أَتَتْهَا الرِّيحُ تُكَفِّئُهَا، فَإِذَا

سَكَنَتْ اغْتَدَلَتْ، وَكَذَلِكَ الْمُؤْمِنُ يُكْفَأُ بِالْبَلَاءِ...

İMTİHAN DÜNYASI

Aziz Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece ‘İman ettik’ demeleriyle kurtulacaklarını mı sandılar? Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmiştir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Mümin, taze ekine benzer. Rüzgâr hangi taraftan eserse onu o tarafa yatırır (fakat yıkılmaz). Rüzgâr sakinleştiğinde yine doğrulur. İşte mümin böyledir; o belâ ve musibetler sebebiyle eğilir (fakat yıkılmaz)...”²

Aziz Kardeşlerim!

Allah’ın Kitabına göre insanın yaratılış gayesi, varoluş sebeplerinden birisi yeryüzünde imtihan olmaktır. Buna göre bu dünya bir imtihan yeridir. Ölüm ve hayat, hangimizin daha güzel davranışlar sergileyeceğini sınamak için Rabbimiz tarafından yaratılmıştır.³ Ömür dediğimiz sermaye, hayat dediğimiz zaman dilimi imtihan için tanınan süredir. İnsana verilen her türlü nimet, mal, mülk, evlat, makam, mevki birer imtihan vesilesidir. Aynı şekilde insanın karşısına çıkan her türlü sıkıntı, zorluk, acı ve musibet, birer imtihan vesilesidir. Ve bunun herhangi bir istisnası da yoktur.

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimiz, en çok sevdiği kullarını en büyük musibetlerle imtihan etmiştir. Bu sebeple geçmişte en büyük sıkıntılarla imtihan edilen kişiler, O’nun en

çok sevdiği kulları olan peygamberler olmuştur. Zira Rabbimiz, dostluğuna talip kullarını böyle çetin imtihanlara tabi tutar. Hz. Âdem ebedilik arzusuyla sınanmıştır, ölümsüz olma isteği Hz. Âdem’in imtihanıdır. Hz. İbrahim, Hz. İsmail’le sınanmıştır, evlat sevgisi, Hz. İbrahim’in imtihanıdır. Hz. İsmail, canıyla imtihan edilmiştir. Hz. Yakub, Hz. Yusuf’la sınanmıştır, Hz. Yusuf, Züleyha ile imtihan edilmiştir. Hz. Eyyüb taşları çatlatan bir sabır imtihanından geçmiştir. Teslimiyetin, sabrın, cesaretin, iffetin, Rabbimize karşı samimiyyetin timsali olan peygamberler, kulluk sınavının en güzel örneklerini sergilemişlerdir. Son peygamber, Hâtemü’l-Enbiyâ, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) ise imtihanın her çeşidiyle sınanmıştır. Âlemlerin Efendisi, imtihanın ne demek olduğunu, bir beşerin tek başına musibetlerle nasıl mücadele edebildiğini örnek hayatıyla bizlere göstermiştir. Onun imtihanı, Mekke’de bir yetim olarak peygamberlik yükünü omuzlayabilmesiydi. Onun imtihanı, bir eline güneşi, diğerine ayı verseler dahi yolundan dönmemesiydi. Onun imtihanı, Taif’te taşlandığı halde dudaklarından muhataplarına rahmet dileyen dualar dökülmesiydi. Bedir’de bir avuç müminle müşrik ordusunun karşısına çıktığında mübarek ellerini açıp Rabbine “Allah’ım! Şu bir avuç İslâm toplumunu helâk edersen (korkarım) yeryüzünde sana ibadet eden kimse kalmayacak.”⁴ diye seslenmesiydi. Açlık, yokluk, ihanet ve iftiralar, belini büken, taşımakta zorlandığı ağır yükler, neredeyse kendisini helak etmesine sebep olacak hassasiyetler... Nice mihnet ve külfetler her biri Nebi’nin omzundaydı. Ancak o, her belanın nimet, her nimetin bela olduğunun bilincinde olarak varlıkta da yoklukta da, sevinçte de hüzünde de hep Rabbinin yanındaydı. Ve yanında olmayı bizlere öğretti...

Aziz Müminler!

Peki, onun ümmeti olan bizler, biz ahir zaman Müslümanlarının imtihanları neler? Bizim imtihanımız Miraç günü Ebu Bekir olabilmekte gizli, yani Peygamber Efendimiz (s.a.s)’e sıdk ile bağlanmak bizim imtihanımız. Bizim imtihanımız, içimizdeki sarp yokuşlarımızı aşabilmekte gizli, yetimi gözetip yoksulu doyurmak bizim imtihanımız. Bizim imtihanımız, vermeyen ellerimiz, kaçmayan uykularımız. Bizim imtihanımız sevmeyen yüreklerimiz, konuşmayan dillerimiz. Bizim imtihanımız varamadığımız secdeler,

tutamadığımız oruçlar. Bizim imtihanımız malımızdan geçip de veremediğimiz zekâtlar, sadakalar... Bizim imtihanımız bencilliklerimiz, hırslarımız, ihtiraslarımız. Bizim imtihanımız, içerisine düşüp de bir türlü çıkamadığımız mal, mülk, makam, itibar, şan, şöhret kuyuları...

Aziz Kardeşlerim!

Şunu bilmeliyiz ki Rabbimiz, mümin kullarını kendilerine azap etmek için değil, ancak arınmaları için imtihan eder. Müminin görevi varlıkta şırmarmamak, yoklukta isyan etmemektir. Müminin görevi, nimetlere şükretmek, musibetlere sabretmektir. Marifet, acıyı bal eylemede, belayı lütuf bilmededir. Marifet, “kahrın da hoş, lütfun da hoş” diyebilme olgunluğunu gösterebilmektedir.

Bu mübarek günde, şu mübarek mekânda tüm bu ibtilalardan, imtihanlardan Rabbimize sığınıyoruz. Bizleri aşamadığımız sarp yokuşlardan, çıkamadığımız kuyulardan, zindanlardan çıkar, aydınlığa kavuştur ya Rabbi! Bizleri alevlerden, yangınlardan, tufanlardan muhafaza eyle, nefislerimizi sen koru ya Rabbi! Gecelerimizi gündüze çevir, bizleri kirlerimizden arındır, taşıyamayacağımız yükleri yükleme ya Rabbi! İmtihanlarımızı verip, huzuruna hayırlı amellerle, yüzümüzün akıyla çıkmayı nasip eyle ya Rabbi!

¹ Ankebut 29/1-3.

² Buhârî, Tevhîd, 31.

³ Mülk, 67/ 2.

⁴ Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 8.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى

سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا...

HÜRRİYET VE MESULİYET

Aziz Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s), Cahiliye karanlığındaki kalplere iman nurunu yerleştirmek için elinden gelen gayreti gösteriyordu. Bir yandan hâl ve hareketleriyle getirdiği hidayeti yaşayarak sunarken bir yandan da etkili ve üstün hitabetiyle ilâhî mesajı en hikmetli kelimelere döküyordu. Bir gün insan ve toplum için hayatî bir önem taşıyan “hürriyet ve mesuliyet” duygusunu ashâbına güzel bir benzetmeyle şöyle anlatıyordu: Toplumsal sorumluluğun ve bireysel hürriyetin sınırlarını belirleyen bu hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), çok belîğ bir üslupla yaşadığımız dünyayı bir gemiye, bütün insanları da bu gemide yol alan yolculara benzetir. Yolcular kendi içlerinde iki kısma ayrılır. Bir kısmı Allah’ın koymuş olduğu sınırları gözeten ilim, irfan, akıl ve erdem sahibi insanlar; diğer kısmı ise bu sınırları çiğneyen, heva ve arzularına esir düşmüş, hürriyeti başıboşluk ve sorumsuzluk olarak telakki eden, sonu hem kendisinin hem de insanlığın felaketi olacak bir hürriyet anlayışına sahip olan kimselerdir.

Gemi hareket etmeden önce bu iki grup insan kura ile gemide yolculuk yapacakları yerleri belirlemiş, birinciler üst kısımda, ikinciler ise alt kısımda yerlerini almışlardır. İlahî rotada seyreden gemi, tam denizin ortasına vardığında aşağıdakiler güya yukarıdakileri gidip rahatsız etmemek gibi masumane görünen bir bahaneyle su ihtiyaçlarını gidermek için geminin dibini delmek isterler.

İşte bu hâl karşısında yukarıdakiler bütün insanlığın ortak malı olan bu geminin delinip su almasına mani olmadıkları takdirde yukarıdakilerle

aşağıdakiler hep birlikte helak olacaktır. Ancak önlerine durup hikmetli bir yolla engel oldukları zaman sadece kendileri değil aşağıdakiler de batmaktan kurtulacaklardır.¹

Aziz Müminler!

Hürriyet ve mesuliyet, zıt gibi görünen ancak birbirinden asla ayrılmayan iki kavramdır. Fertler ve toplumlar, yaratıcılarına, üyesi oldukları insanlık âlemine, üzerinde yaşadıkları ve ortak olarak kullandıkları tabiata karşı görevlerini ifa ettikleri oranda hürdür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz “İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı zannediyor?”² buyuruyor. İslam’a göre hürriyet, başıboşluk demek değildir. Sorumsuzluk demek hiç değildir. Hürriyet, kötülük yapma ve günahlara dalma özgürlüğü demek değildir. Hürriyet, insanın, sadece başkasının köleliğinden, sadece başkasının emir ve direktiflerine göre yaşamasından kurtulması demek de değildir. Hürriyet, Allah’tan başkasına boyun eğmemek, O’ndan gayrisine teslim olmamak anlamına gelir. İslâm’da hürriyetin çok geniş bir anlam dünyası vardır. Hatta İslam alimleri iffet, içtihat, sabır, hilm, af, cömertlik, kanaat ve takva gibi yüce hasletleri hep hürriyetin birer şubesi olarak değerlendirmişlerdir. Zira iffet, cinsel arzulara esir olmamaktır. İçtihat, tembellik ve rahata esir olmamaktır. Sabır, korku ve sıkıntıya esir olmamaktır. Hilm, öfkeye esir olmamaktır. Af, intikam duygusuna esir olmamaktır. Cömertlik ve kanaat, mal sevgisine ve paraya esir olmamaktır. Takva ise nefsin hevasına ve şeytana esir düşmemektir. İslâm’ın insana kazandırmak istediği hürriyet, en başta kendi hevâ, heves, tutku ve arzularına kul ve köle olmaktan kurtulması anlamındaki hürriyettir. Ahlâkî ve vicdanî hürriyettir. İrade hürriyetidir. İrade hürriyeti kazanılmadan diğer hürriyetler korunamaz.

Kardeşlerim!

Günümüzde birçok hata, hürriyet kavramının yanlış anlaşılmasından kaynaklanmaktadır. Zira çoğu kimseye göre hürriyet, kişinin her yapmak istediğine sahip olmasıdır. Ancak unutmayalım ki böyle bir anlayış hem kişiyi hem de toplumu esarete ve felakete sürükler.

Kitle iletişim araçlarıyla dünyamızın küçüldüğü, geminin dibini delmek isteyenlerin çoğaldığı, teknik imkânları kullanıp tabiatın ekolojik dengesini dahi bozacak kadar ileri gittikleri günümüzde insanlık, Kur'an-ı Kerim'in ve Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in özgürlük ve sorumluk konusundaki mesajlarına her zamankinden daha fazla muhtaçtır.

Aziz Kardeşlerim!

Hepimiz, Rabbimizin bize emanet ettiği ortak gemide ebediyete doğru seyrüsefer halindeyiz. Rabbimiz, can emanetini sahibine teslim edinceye kadar bu gemiyi delmeden ve deldirmeden, sahil-i selâmete erebilmeyi cümlemize nasip ve müyesser eylesin!

¹ Buhârî, Şirket, 6.

² Kıyâme, 75/36.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَقُلْ رَبِّ ادْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاَجْعَلْ لِيْ مِنْ لَّدُنْكَ

سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ...

DOĞRULUK VE SADAKA

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “**Ve şöyle niyaz et: Rabbim! Gireceğim yere doğruluk, dürüstlük ve sıdk ile girmemi sağla; çıkacağım yerden de doğruluk, dürüstlük ve sıdk ile çıkmamı sağla. Bana yüce katından tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ihsan eyle!**”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “**Doğruluktan ayrılmayın, zira doğruluk sizi iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi sürekli doğru söyler ve doğrunun peşinde olursa Allah katında doğrulardan yazılır. Yalandan kaçının, zira yalan sizi kötülöklere götürür. Kişi sürekli yalan söyler, yalanın peşinde olursa Allah katında yalancılardan olduğu yazılır.**”²

Kardeşlerim!

Hız. Ebu Bekir’den gelen bir rivayete göre Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) bu sözü son vasiyetleri arasında zikretmiştir. Başka bir hadisinde, “**Her kim Allah ve Rasulü’nün kendisini sevmesini istiyorsa sözünde doğru olsun.**” buyurmuştur. Efendimiz (s.a.s) başka bir hadislerinde, cennete götüren hasletleri sayarken doğru sözlülüğü en başta zikretmiştir. Aynı şekilde Hız. Âişe validemiz, doğru sözlü olmayı İslam’ın on büyük erdeminin başında saymıştır. “**Tehlike bile görseniz doğruluktan ayrılmayın. Zira kurtuluş doğruluktur. Kurtuluş dahi görseniz yalandan kaçın. Zira asıl tehlike yalandadır.**” sözü de hadis olarak nakledilen bir rivayettir.³

Değerli Müminler!

Ahlaki bütün sistemlerin ahlaklı ve erdemli bir hayat için şart koştıkları en büyük ilke şüphesiz doğruluktur. Doğruluk sadece söze özgü ve sözden beklenen bir ilke olmadığı gibi aynı şekilde doğrunun zıddı olan yalan da sadece sözle ilintili değildir. Susarak yalan üzere hayat sürenler, yalan söz söyleyenlerden hep fazla olmuştur. Eski dilimizde buna “samt-ı kâzib” denmiştir. Gerçek anlamda sıdk ve doğruluk; hakikat anlamında doğru olanı tasdik etmek; tasdik ettiğimiz hakikate uygun doğru söz söylemek ve verdiğimiz sözde durmak; söylediğimiz doğru söze uygun davranışta bulunmaktır. Şayet doğruluğu sözün sıfatı olarak alacak olursak sözün, hem insanın iç dünyasına, inancına ve düşüncesine hem de iş ve davranışlarına uygun olması demektir.

Aziz Kardeşlerim!

Kur’an dilinde, kalbinde tasdik ettiği inancına uygun davranan ve düşüncelerinin doğruluğunu iyi ve güzel davranışlarıyla ortaya koyan kimseye sadık denmiştir. Bakara suresi 177. ayette, iyilik ve doğruluk arasındaki ilişkiye dikkat çekilmiş ve Allah’a iman, ahirete iman, namaz ve zekâtın yanı sıra yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenmek durumunda kalanlara, özgürlüğünü kaybetmiş olanlara çok sevdiğimiz mallarımızdan tasadduk etmek, verdiğimiz sözde durmak, zorluk ve sıkıntılara sabretmek sadıkların özellikleri olarak zikredilmiştir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in hadisleri incelendiğinde Efendimizin, doğruluğun davranış boyutuna da “sadaka” adını verdiğini görürüz. “Sadaka” kavramı sadece dilimize geçerken değil, klasik ve çağdaş Arap dilinde de anlam daralmasına uğramış ve karşılıksız olarak fakirin eline verdiğimiz yardımın adı olmuştur. Oysa İslâm âlimleri sadakayı şöyle tarif etmiştir: “Sadaka, imanın sadakatini ortaya koyan her davranıştır.” “Doğruluğun davranışla aranmasıdır; doğruluğu davranışla arama teşebbüsüdür.” Buna göre insanın özünde ve sözünde doğru olduğunu ifade eden her davranış “sadaka” dır. Tıpkı insanın aklında ve düşüncesinde var olan güzelliği yansıtan davranışlara *hasene* ve *hasenât* denildiği gibi.

Aziz Kardeşlerim!

Şimdi geliniz, hep birlikte “sadaka” olarak adlandırılan davranışları Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in dilinden dinleyelim. “Güzel söz sadakadır.”⁴; “Yumuşak söz sadakadır.”⁵; “Kardeşinin yüzüne tebessüm etmen sadakadır.”⁶; “Allah’ın kullarına selam vermen sadakadır.”⁷; “İnsanlara yol göstermen sadakadır.”; “Yolunu kaybedene yol göstermeniz sadakadır.”⁸; “Yolda insanlara eziyet veren bir şeyi kaldırıp atman sadakadır.”⁹; “Bir kimsenin bineğine binmesi için yardımcı olman sadakadır.”; “Bir kimsenin yükünü yüklemesi için yardımcı olman sadakadır.”¹⁰; “Doldurduğun kovayı kardeşinin boş kovasına boşaltman sadakadır.”¹¹; “Zayıf bir kimseye gücünle yardımcı olman sadakadır.”; “Sanat ehline yardımcı olmanız sadakadır.”; “İki kişinin arasını bulman, iki kişinin arasında adaletle hükmetmen sadakadır.”¹²; “Konuşma özürlü bir insanın kendisini ifade etmesine yardımcı olman sadakadır.”; “Hastaları ziyaret etmeniz sadakadır.”; “Toprağa diktığınız her bitki, her ağaç sizin için sadakadır.”; “İnsanın veya hayvanların ondan yedikleri sizin için sadakadır.”; “İnsanlarla iyi geçinmek sadakadır.”; “Çocuklarınıza yedirdiğiniz sadakadır.”; “Eşinize yedirdiğiniz sadakadır.”; “Yanınızda çalışanlara yedirdiğiniz sadakadır.”¹³; “Kişinin kendi ailesi için nafaka temin etmesi sadakadır.”¹⁴; “En üstün sadaka kişinin ilim öğrenmesi ve öğrendiği ilmi Müslüman kardeşine de öğretmesidir.”¹⁵; “Cenazelere katılmanız sadakadır.”; “Emr-i bi’l-ma’rûf ve nehy-i ani’l-münker sadakadır.”¹⁶; “Namaza attığınız her adım sadakadır.”¹⁷; “Allah’a hamdetmeniz sadakadır.”¹⁸; “Allah’ı tesbih edişiniz sadakadır.”¹⁹; “Allah’ı tekbir edişiniz sadakadır.”²⁰; “Şerden uzak olmanız sadakadır.”; “Maruf olan her şey sadakadır.”²¹

Kardeşlerim!

Unutmayalım ki sadaka, kişinin Rabbine, kendine ve bütün insanlara karşı sadakatini gösteren her davranıştır. Yani sadaka, sıdk üzere olan sadıkların davranışlarıdır.

Ne mutlu dürüst ve sadık olanlara!

Ne mutlu dosdoğru ve sıddık olanlara!

¹ İsra 17/80.

² Müslim, Birr ve Sıla, 105.

³ Abdullâh b. Muhammed, *Mekârimu’l-Ahlâk*, I, 46.

⁴ Ahmed b. Hanbel, II, 312.

⁵ Buhârî, Edeb, 34.

⁶ Tirmizî, Birr ve Sıla, 36.

⁷ Buhârî, Sulh, 11.

⁸ Ahmed b. Hanbel, II, 42, 154.

⁹ Buhârî, Mezâlim, 34.

¹⁰ Ahmed b. Hanbel, II, 316, 350.

¹¹ Tirmizî, Birr, 36.

¹² Buhârî, Sulh, 11.

¹³ Ahmed b. Hanbel, IV, 121; V, 154; VI, 362.

¹⁴ Buhârî, İmân, 41.

¹⁵ İbn Mâce, İbn Mâce, Sunne, 20.

¹⁶ Ebû Dâvûd, Tatavvu, 12.

¹⁷ Buhârî, Cihâd, 62.

¹⁸ Müslim, Musâfirîn, 84.

¹⁹ Ebû Dâvûd, Tatavvu, 12.

²⁰ Ahmed b. Hanbel, V, 167.

²¹ İbn Ebî’l-Dünyâ, *Kitâbu’l-Havâric*, s. 21, 179.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ أُمَّتِي كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْفَدَ نَارًا، فَجَعَلَتْ الدُّوَابُّ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ
فِيهِ، فَأَنَا آخِذٌ بِحُجْرَتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَقَحَّمُونَ فِيهِ.

KUTLU DOĞUM

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “**Andolsun ki Allah, müminlere kendi içlerinden bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. O peygamber ki, onlara Allah’ın ayetlerini okur, onları arındırır, onlara kitabı ve hikmeti öğretir. Hâlbuki daha önce onlar apaçık bir dalalet içinde bulunuyorlardı.**”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Allah Rasulü (s.a.s) şöyle buyuruyor: “**Benimle ümmetimin durumu (geceleyin) ateş yakan kimsenin hâline benzer. Böcekler ve kelebekler o ateşe düşmeye başlar. İşte ben de sizler ateşe girerken kuşaklarınızdan tutup engellemeye çalışıyorum.**”²

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in bir kutlu doğumunu daha idrak ediyoruz. Bu vesileyle Peygamberler zincirinin son halkası, hâtemü’l-enbiya Ahmed-i Mahmud Muhammed Mustafa’ya, onun ehl-i beytine ve ashabına salât ve selâm olsun!

Rahmet Peygamberi (s.a.s), insanlık değerlerinin aşındığı bir zaman aralığında yeryüzünü şereflendirdi. Hayatın anlamının hızla kaybolmaya başladığı bir asırda dünyamızı anlamlandırdı. Fıtratın bozulmaya yüz tuttuğu, kula kulluğun sınır tanımadığı, cehaletin kol gezdiği bir çağda insanlığı hak, hakikat, adalet, fazilet ve yüksek ahlaki değerlerle buluşturdu. Peygamberimiz, rahmet çağrısıyla tarihin akışını değiştirdi. İnsanlığın kalbini ve aklını aydınlattı. Kur’an-ı Kerim’i beyan etti.

İlahi mesajı, yaşayan bir hayata dönüştürdü. Rabbimizin varlığını, birliğini ve ebediyet ülkesine seyahatimizi öğretti. Hayatı ve ahlakıyla çağlar üstü örnek oldu. Efendimiz, bütün zamanlarda aklın, ilmin, ahlâkın, sabır ve vefanın, sadakat ve samimiyetin, güçlü iken müşfik olmanın, haklı iken özveride bulunmanın, haksızlığa karşı gür sedanın, akıl ve imanın önündeki engellere karşı yüreğini ortaya koymanın adı oldu. Tüm insanlığa, gecesi gündüz gibi apaydınlık bir yol bıraktı. Onun hikmetli sözleri, örnek davranışları sünnet oldu, hadis oldu, insanlığa yol gösterdi. İnsanlık gerçek medeniyeti onunla tanıdı. Müslümanların ürettiği yüksek kültür ve medeniyet, hep onun öğretileri üzerinde yükseldi.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in Mekke’de yaktığı İslâm meşalesi tutuşup öyle büyüdü ki tüm zamanları aydınlattı. İman, teslimiyet, sadakat ve samimiyetle atılan tohumlar yeşerdi, filizlendi, büyüdü. Bütün çağlarda meyvelerini verdi. İmanla tutuşan gönüller birbirlerine ısındı. Irk, renk, dil, bölge ve coğrafya farkları gibi engeller bir bir aşıldı. Müslümanlar kardeş oldular, tek vücut oldular. Aynı bütünün parçaları, aynı binanın tuğlaları, aynı “Bir”in yansımaları, tevhid ile gelen vahdetin temsilcileri oldular. Aynı inanca bağlı bir ümmet olmanın huzur ve mutluluğunu yaşadılar. Namazda kibleye dönerken, Kâbe’de tavaf ederken, Arafat’ta vakfeye dururken ümmet olmanın, bir ve beraber olmanın en güzel örneklerini sergilediler.

Kardeşlerim!

Ancak bugün içinde yaşadığımız çağın, doğumunu kutladığımız Sevgili Peygamberimizin örnekliğine, önderliğine ve rehberliğine her zamankinden daha çok ihtiyacı var. Bugün onu okumaya, onu anlamaya, dahası yaşamaya ihtiyacımız var. Onu tanımanın, onu sevmenin sağlayacağı güven ortamına ihtiyacımız var...

Bugün Peygamberimizin dünyaya gelişini, yetim ve öksüz kalışını, çocukluğunu ve çocuklarla ilişkilerini yeniden öğrenmeye ihtiyacımız var. Bugün bir kez daha Rahmet Peygamberinin nezih gençliğini, gençlerle iletişimini, gençliğinde haksızlıklarla nasıl mücadele ettiğini bilmeye ihtiyacımız var. Bugün her zamankinden daha çok Peygamberimizin Hz. Hatice validemizle dostluk ve arkadaşlık üzere bina ettiği; vefatından sonra Hz.

AiŖe validemizle sevgi, ilgi, bilgi ve hikmet üzere inŖa ettiği aile yapısını keŖfetmeye ve iliklerimize kadar yaŖamaya ihtiyaçımız var. Bugün bir kez daha onun cahiliye toplumu ile m¼cadelesini, Medine’yi arayışını, HabeŖistan hicretlerini, Akabe g¼r¼Ŗmelerini, Taif’te taŖlanması ve yaralar içinde iken “Allah’ım, onlara merhamet et, ç¼nk¼ onlar bilmiyorlar” deyişini hatırlamaya ihtiyaçımız var. Medine’ye hicretini, mescidi inŖasını, Evs ve Hazrec’in yıllar yılı s¼ren kavgalarına son verişini, Ensar ve Muhaciri kardeş kılışını, ashab-ı suffayı anlamaya ihtiyaçımız var. Bugün bir kez daha onun, toplumu gergef gergef ören samimi ve d¼r¼st iliskilerini öğrenmeye ihtiyaçımız var. Onun eğitiminden geçen, her biri birer yıldız ve insanlığı aydınlatan birer meşale olan ashabını tanımaya ihtiyaçımız var. Hz. Ebubekir’in dostluğunu ve sadakatini; Hz. Ömer’in, hikmet ve adaletini; Hz. Osman’ın iffet ve hayâsını; Hz. Ali’nin ilim ve cesaretini günümüze taŖımaya ihtiyaçımız var. Bugün bir kez daha onun “Yetime sahip çıkan, cennette benimle yan yana olacaktır” “Komşusu açken tok yatan bizden değildir” “Yanınızda çalışanlar sizin kardeşlerinizdir; yediğinizden yedin, giydiğinizden giydirin; emeklerinin hakkını alın terleri kurumadan verin” çağrılarına yeniden kulak vermeye ihtiyaçımız var.

Kardeşlerim!

Her biri bir destan olan Bedir, Uhud, Hendek, Hayber ve Teb¼k’¼ okuyup anlamaya ihtiyaçımız var. Yahudileri de içine alan Medine S¼zleşmesini, Necranlı Hristiyanlara Mescid-i Nebevi’yi ibadet mekânı olarak tahsis edişini, Hudeybiye’de sulh için gösterdiği çabayı, Mekke’nin fethinde Ebu S¼fyan’ı, Hind’i ve amcası Hz. Hamza’nın katili Vahşi de dâhil insanları affedişini; Huneyn’de aldığı ganimetleri fakirlere dağıtışını, Veda Haccını, insanlık tarihine altın harflerle yazılan Veda Hutbesini; “İnsanlar, tarağın dişleri gibi eşittir. Hepiniz Âdem’densiniz, Âdem de topraktır.” deyişini, “Kadınlara hayırla muamele edin, onların sizin üzerinizde hakları vardır.” diye haykırışını, “En Y¼ce Dost’a gidiyorum.” diyerek d¼nyaya veda edişini ve nihayet “Göz¼m¼n nuru namazı bırakmayın.” deyişini hatırlamaya ve anlamaya her zamankinden daha çok ihtiyaçımız var.

Aziz Kardeşlerim!

Sizler, Peygamberimiz (s.a.s)’in gönl¼nden hiç eksik olmadınız. O, sizlerden hep “kardeşlerim” diye söz etti. Rabbimden niyazım odur ki, sizlerin gönl¼nden de Peygamberimiz hiçbir zaman eksik olmasın! Onun kutlu doğumunun ¼lkemiz, milletimiz, âlem-i İslâm ve tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

¹ Âl-i İmrân, 3/164.

² Müslim, Fedâil, 17.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

İLİ : GENEL
TARİH : 18.04.2014

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ... إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَبْدِ إِلَّا مَا
كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتِغَى بِهِ وَجْهَهُ

KULLUK SINAVIMIZ: İHLAS VE SAMİMİYET

Aziz kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“De ki: Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir. O’nun ortağı yoktur. Bana sadece bu emredildi ve ben Müslümanların ilkiyim.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (sas) şöyle buyuruyor: **“Allah, ancak ihlas ve samimiyetle sadece kendisi için ve rızası gözetilerek yapılan ameli kabul eder.”**²

Kardeşlerim!

Şu dünya hayatında hepimiz her gün imanımızla, ibadetimizle, amelimizle, sözümüzle, işimizle, yapıp ettiklerimizle hâsılı her hâlimizle ihlas ve samimiyet sınavına tabi tutulmaktayız.

Kalplerine hakiki imanı, Allah ve peygamber sevgisini yerleştirebilen, gönül Kâbe’indeki putları kırabilen, iman ve istikamet sahibi, imanlarının gereği gibi yaşayabilen kullar, ihlas sahibi kullardır. Ancak böyle iman sahipleri, yüce davaların insanı olabilirler. Kazancını ve lokmasını, harama bulaşmadan helal yollardan sağlayabilen kullar, ihlaslı kullardır. Ancak böyle kullar, iman ve ibadetlerinden manevi lezzet duyabilir ve gönül huzurunu yakalayabilirler. Abdestini, adabınca alanlar, manevi kirlerden arınıp korunabilirler. Namazlarını, tadil-i erkâna uygun bir şekilde, huşu ve hudu duyarak kılan kimseler ihlaslı kullar olurlar, miracı yaşarlar. Ancak böyle bir namaz, kişiyi her türlü fuhşiyâttan ve kötülükten engelleyebilir. Zekât, fitre ve sadakasını riya ve gösterişten uzak olarak gerçek hak ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırabilenler ihlas sahibidirler. Ancak böyle bir dayanışma şuuru, İslâm toplumlarında sosyal adaleti sağlayabilir.

Sadece midesine değil tüm azalarına oruç tutturabilen, iradesini ve nefsinı terbiye edebilenler ihlaslı olurlar. Ancak böyle bir ibadet şuuru, insanları güzel ahlaklı kılabilir. Hac ve umre ibadetini, turistik bir seyahate dönüştürmeden, nefsinı anasından doğduğu gün gibi tertemiz yapıp arındırmak niyetiyle eda edenler ihlaslı olurlar. Kurban ibadetini takvaya uygun bir şekilde ifa eden kimseler ancak Allah’a yaklaşabilir. Zikir ve tesbihatını, dil ucuyla değil, kalbine indirerek gönülden yapabilenler ihlaslı olurlar. Dua ve niyazını, tövbe ve istiğfarını, günahları terk edip seher gibi bereketli vakitlerde içten ve samimi bir şekilde gözyaşı dökerek yalnız Allah için yapabilenler ihlas sahibi kullardır.

Aziz Kardeşlerim!

Kalbin ameli olan niyetlerimiz, ihlasla buluşmadan asla kurtuluşa eremeyiz. Kalbimizi ve nefsimizi riyadan, nifaktan, ikiyüzlülüğten, gösterişten, ucubdan, sümadan, kibirden, kendini beğenmişlikten, yalandan, iftiradan, hasetten, bencillikten, gıybetten, kinden, öfkeden, nefretten arındırmadıkça ihlasa eremeyiz. İbadet ve kulluğu dünyanın mihveri yapmadıkça; her ibadete sevap, her başarıya takdir, her iyiliğe teşekkür bekleyip gönlümüzü dünyaya ve dünyalıklara, makam ve mevkilere, çıkar ve menfaatlara bağladığımız müddetçe ihlas ve samimiye kavuşamayız. Unutmayalım ki dünyevileşme hastalığı insanda ne ihlas bırakır ne de samimiyet! Ne Allah rızası bırakır, ne de Allah’ın rızasını! İhlstan uzak amellerin dışı süslüdür, fakat içi boşdur. İhlas ve samimiyetten uzak toplumlar, güvensizliğin hâkim olduğu; suç ve günahların, aldatma ve aldanmanın en çok olduğu toplumlardır.

Kardeşlerim!

Bizler, ancak bıçak kemiğe dayandığında, gemi dalgalarla boğuştuğunda, uçak türbülansa girdiğinde, ateş komşudan geçip bizim bacayı sardığında Rabbimizi hatırlıyoruz. O zaman ihlas kıvamında Rabbimize yalvarıyoruz. Sözler verip, adaklar sıralıyoruz. Fakat bu haller geçtiğinde verdiğimiz bütün sözleri hemen unutuveriyoruz. Oysa bilelim ki Allah katında amellerin az veya çok olması değil, sürekli ve ihlâsla yapılmış olması değerlidir. Ve yine bilelim ki Allah’ın azabından yalnızca ihlaslı kulları kurtulabilecektir. Ahirette kullara amellerinin karşılığı verildiği zaman

riyakârlara şöyle seslenilecektir: ‘Dünyada kendilerine riyakârlık yaptıklarınızın yanına gidin! Bakın acaba onların yanında bir mükâfat ya da hayır görebilecek misiniz?’

Aziz Kardeşlerim!

Öyleyse gelin, can u gönülden Rabbimize iltica edelim. Rabbimizden sadece O’nu isteyelim. Yalnızca O’nun sevgisini, O’nun hoşnutluğunu talep edelim. Allah’ın sevgisini ve rızasını her şeyin üstünde turalım. İbadet ve amellerimizi dünyevi bir çıkar beklemeksizin sırf Allah için yapalım ki kalplerimiz, kötü duygulardan uzaklaşsın! İbadet ve amellerimizin karşılığını yalnızca Allah’tan bekleyelim ki geçmiş günahlarımız bağışlansın! Göründüğümüz gibi olalım, olduğumuz gibi görünelim ki doğruluk ve dürüstlüğün sırrına mazhar olalım! İyiliklerimizi “İyilik yap denize at, balık bilmezse Hâlık bilir” düsturunca yapalım ki ihlasa erelim! Riya ve gösterişin her türlüünden uzak duralım ki kalplerimize hiçbir zaman gizli şirk bulaşmasın! Ve Rabbimizden daima dereceyle ölçülemeyecek bir aşk, terazide tartılamayacak bir ihlas ve vuslatına eriştirecek bir iman dileyelim! Dileyelim ki Allah’ın hoşnutluğunun ısıltısı yüzümüzü kaplasın; secdelerin nuru alnımızda parıldasın! Simalarımız, Yaradanımızı hatırlatsın! İçimiz, dışımız; özümüz, sözümüz bir olsun! Halkın yüzünde Hakk’ın tecellilerini seyredelim! Varlığı Allah için sevelim! Ne incitem, ne incinelim! Cümle ettiklerimize, hulus-i kalp ile “estağfirullah” diyelim!

¹ En’am, 162-163.

² Nesâî, Cihâd, 24.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلْتَبْلُوا نَفْسَكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ

وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ

أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرَ أَلَةٍ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ، صَبَرَ فَكَانَ خَيْرَ أَلَةٍ

MÜMINLER TEK VÜCUT GİBİDİR

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “**Andolsunki, biz sizi biraz korku ve açlık ile bir de mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmek suretiyle imtihan ederiz. Sabredenleri müjdele! Müminler, bir musibetle karşı karşıya kaldıklarında ‘İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn/Biz Allah’a aidiz ve O’na döneceğiz.’ derler.**”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “**Müminin durumuna şaşılır! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ona sabreder; bu da onun için hayır olur.**”²

Aziz Kardeşlerim!

Milletimizin yüreği, Soma’da, maden faciasında hayatını kaybeden evlatları için yanıyor. Yüzlerce insanımız, çocuklarına ekmek getirmek için girdiği kara toprağın bağrında can verdi. Bu defa ateş, düştüğü yeri de yaktı, düşmediği yeri de. Çünkü ateş, bütün memleketin bağrına düştü.

Hayatını kaybeden kardeşlerimize Cenab-ı Hak’tan sonsuz rahmet diliyoruz. Mekânları cennet olsun! Rabbim, onları şehitler zümresine dâhil eylesin! Kederli ailelerine, annelerine, babalarına, eşlerine, yakınlarına ve topyekûn milletimize sabr-ı cemil, metanet ve dayanma gücü bahşetsin! Yaralı kardeşlerimize acil şifalar ihsan etsin! Milletimize, memleketimize bu tür acıları, elemeleri, kederleri bir daha yaşatmasın!

Kardeşlerim!

Dünya ölümlü dünya. Ölüm bir şekilde geliyor ve insanı buluyor. Ölümün yaşı yok. Rabbimiz, Kur’an-ı Azimüşşan’da ölüm veya benzeri zor durumlar karşısında sabredenler için “**Allah sabredenlerle beraberdir.**” buyuruyor. Sabır, müminin gönlünü teskin eden Rabbani bir sırdır. Böyle zamanlarda sabra ve duaya sığınmalıyız. Rabbimize “**Üzerimize sabır yağdır Rabbim!**” diyerek el açmalıyız.

Müminler, bir musibetle karşı karşıya kaldıklarında “**İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn/Biz Allah’a aidiz ve O’na döneceğiz.**” derler. Bunu da Rabbimiz öğretiyor bize. Dönüşümüz Allah’adır. İnsanın ebediyet yurdu orasıdır. Oraya çoluk çocuğunun rızkını ararken gidenler, toza toprağa bulansalar bile yüzleri ak giderler. Soma’da, Zonguldak’ta ya da başka bir yerde yerin yüzlerce metre altına inerek rızkını arayan madenci kardeşlerimizi, oralarda sahur ve iftar yaparken görmüşüzdür. Onlar ne mübarek kardeşlerimizdir. Onlar bize emeğin, alın terinin ve helal rızık peşinde koşmanın ne mübarek bir şey olduğunu öğretirler. Onlar şimdi Rabbimizin misafiridirler. Onlar şimdi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’e komşuluk yapacaklardır. Onlar için yüreklerimiz yanıyor elbette. Nasıl yanmasın ki? Anne yüreği nasıl teselli edilebilir ki? Gene de Rabbimize sığınarak teselli bulmalıyız. Hamdolsun ki bu gibi hallerde Rabbimize sığınmamızı sağlayan iman gibi bir hazinemiz var. Hamdolsun ki ölümü, yok olmak değil, sonsuzluk olarak öğreten bir inancımız var.

Aziz Kardeşlerim!

Böyle zamanlarda mümin kardeşliğinin gereği, acıları paylaşmaktır. Vefat edenlere rahmet dualarında bulunmak, geride kalanlara sabır niyaz etmektir. Memleketimizin her tarafından Soma’da can veren kardeşlerimize, Yasinler, Tebarekeler, Fatihalar, İhlaslar, Hatimler göndermeliyiz.

Bugünler, millet olarak acıları paylaşma, yaraları sarma günleridir. Gönüllere kor düşmüştür. Seher vakitlerinde ellerimizi Rabbimize açıp “**Gönüllere, peygamberlerin gönlüne lütfettiğin sekineti ver Rabbimiz!**” diye yalvarmalıyız.

Bugünler, mümin kardeşliğinin sevgide, diğerkamlıkta, fedakârlıkta, yardımlaşmada, dayanışmada imtihan günleridir. Bugünler, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in “**Müminler, tek vücut**

gibidirler” fermanı gereğince millet olarak 76 milyonun bütünleşmesi gereken günlerdir.

Kardeşlerim!

Bir de müminler, bu tür acı hadiselerden ders ve ibret alırlar. Görev ve mesuliyetlerinin tam manasıyla idrakine ererler. Bilhassa insan sağlığı ve hayatı açısından risk oluşturacak işlerde, hiçbir şekilde tedbirsizlik zaafı içine düşmezler. Zira kader ve ecel, insanoğlunun ihmal ve sorumluluklarını asla ortadan kaldırmaz. Takdir, insanoğlunun tedbir sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in ifadesiyle müminler, yaptıkları her türlü işi **“en güzel ve en sağlam”** şekilde yaparlar. Sonra da Allah’a tevekkül ederler.

Kardeşlerim!

Geliniz, mübarek üç ayları idrak ettiğimiz şu günlerde, şu bereketli Cuma vaktinde, her türlü bela ve musibete karşı Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in bizlere öğrettiği şu dualarla Rabbimize yalvaralım:

“Allah’ım! Bizleri önümüzden, arkamızdan, sağımızdan, solumuzdan ve üstümüzden (gelebilecek her türlü bela ve musibete karşı) muhafaza eyle!”³

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

“Yüce ve halîm olan Allah’tan başka ilâh yoktur. Arş’ın Rabbi Yüce Allah’tan başka ilâh yoktur. Göklerin, yerin ve Arş’ın Rabbi Allah’tan başka ilâh yoktur.”⁴

Rabbimizden niyazımız bizlere taşıyamayacağımız acılar yaşatmamasıdır.

Rabbimizden niyazımız, böyle acılara karşısından dayanma gücü lütfetmesidir.

Rabbimizden niyazımız, rahmetine tevdi ettiğimiz insanlarımıza lütuflarıyla muamele etmesidir.

Hutbemizi tamamlarken, Soma’da hayatını kaybeden kardeşlerimize bir kere daha Rabbimden rahmet diliyor, yakınlarına sabr-ı cemil niyaz ediyoruz.

¹ Bakara, 2/155-156.

² Müslim, Zühd ve rekâik, 64.

³ Ebû Davud, Edeb, 110.

⁴ Buhârî, De’avât, 26

İLİ : TÜRKİYE GENELİ

TARİH : 23.05.2014

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي

بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

فَأَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا: أَعْطَى الصَّلَاةَ : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ

الْخَمْسَ، وَأَعْطَى خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، وَغُفِرَ لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا.

الْمُفَحِّمَاتُ.

MİRAC KANDİLİ

Kardeşlerim!

İslâm âlemi olarak Pazar'ı Pazartesi'ye bağlayan gece mübarek Miraç Kandili'ni idrak edeceğiz.

İsrâ ve Miraç, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in bir gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da Yüce Mevla'nın sonsuz ayet ve kudretini müşahade etmek için semaya yaptığı, içinde pek çok ilahî hikmet ve bereketi barındıran manevî bir yolculuktur. Bu kutlu yolculuk, okuduğum ayet-i kerimde şöyle dile getirilmektedir:

“Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah'ın şanı ne yücedir. Hiç şüphesiz o, hakkıyla işiten, hakkıyla görendir.”¹

Kardeşlerim!

Miraç, bir yükseliştir. Her şeyden önce yükselme yollarının yegâne sahibinin Allah olduğunun bilincine varabilmektir. Fiziğin metafiziğe, bedenin ruha, ruhun sahibine, kulun Allah'a yükselişidir. Kullar bu yükselişi ancak, Allah'ın razı olacağı bir hayatı yaşayarak gerçekleştirirler. Miraç, sadık ve samimi bir iman, ibadet ve taat, ihlas ve takva, güzel huy ve ahlâk, hayır ve hasenat, hak ve hakikat, doğruluk ve dürüstlük, adalet ve sevgi, merhamet ve şefkat, dostluk ve kardeşlik, sabır ve sebat, fedakârlık ve cömertlik, yardımlaşma ve dayanışma gibi fazilet ve erdemler ile yükselmektir.

Miraç, insanın kendi semasına yani kalbine ve iç dünyasına doğru da yapması gereken bir yolculuktur.

Miraç, Hz. Ebû Bekir gibi imanında gösterdiği teslimiyet ve sadakatle siddik mertebesine ulaşabilmektedir.

Miraç, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in getirdiği değerler ile hastalıklı kalpleri nasıl tedavi ettiğini idrak edebilmektedir.

Her yıl gelen miraçla inancımızı, bağlılığımızı ve samimiyetimizi yenileriz. Amellerimizi yenileriz. Riyaya, kibre, samimiyetsizliğe, ikiyüzlülüğe karşı amellerimizi gözden geçiririz. Her yıl gelen miraçla aile bağlarımızı, anne ve babamızla, yavrularımızla ve komşularımızla ilişkilerimizi yenileriz.

Miraç, malımızı mülkümüzü, paramızı pulumuzu, servetimizi, maddî gücümüzü ruhumuzun yükselişi yolunda gözden geçirmemizi sağlar.

Değerli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s), miraçtan üç büyük hediye ile dönmüştür. **Birinci hediye**, Sevgili Peygamberimizin “gözümün nuru” dediği beş vakit namazdır. Efendimiz (s.a.s), Miraç hâdisesinden sonra ümmetine dönmüş ve onları namaz ibadeti ile Yüce Mevlamıza manen yükselmeye davet etmiştir. Günde beş kez her mümin namaz aracılığıyla Rabbinin huzuruna yükselmektedir. Müminler, her namazda okudukları “tahiyyat” duası ile Sevgili Peygamberimizin yaşadığı bu hadiseyi tekrar tekrar düşünürler.

Namazla müminler birbirinden emin olur, saf tutar, omuz omuza verir. Namazla bütün kötülüklerden arınarak, mü'min kişiliğine ve kimliğine kavuşur. Allahu Ekber, der ve elinin tersiyle maddî olanı, gelip geçici olanı geriye iter. Rabbine yönelir, sadece O'nun önünde eğilir, sadece O'na secde eder. Namazla müminler kendi benlikleriyle barışır.

Namazla bedenin dili ruhun diliyle birleşir. Namaz tevhidin mücessem eylemidir. Ve kendisi miraç olan namaz, mümin için bir miraç müjdesidir.

Miracın **İkinci hediyesi**, Bakara suresinin son iki ayetidir. Her yatsı namazının ardından aşır olarak okuduğumuz “amenerrasulü”.

Bu ayetlere göre gücümüzün yettiği şeylerden sorumluyuz. Kendimizi düzeltmekten sorumluyuz.

Helâl kazançtan sorumluyuz. Çoluk çocuğumuza helâl lokma yedirmekten sorumluyuz. Komşularımıza, çevremize karşı sorumluyuz. Kullandığımız her şeyden, istifade ettiğimiz her nimetten sorumluyuz.

Miracın **üçüncü hediyesi**, istikametini imana çeviren, Allah’tan başkasına kulluk etmeyenlerin günahlarının bağışlanacağı ve sonunda cennete gireceği müjdesidir.

Aziz kardeşlerim!

Hutbeme miraç hediyesi ayetlerde geçen bir dua ile son vermek istiyorum:

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“Ey Rabbimiz! Unutur veya yanılırsak bizi sorumlu tutma. Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme. Bizi affet, bizi bağışla ve bize acı. Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.”²

Soma’da yaşanan faciada ve Balkanlarda yaşanan sel felaketinde vefat eden kardeşlerimize Cenab-ı Hak’tan rahmet diliyorum. Makamları cennet olsun! Rabbim, ülkemizi, tüm İslam beldelerini bu tür acılardan, elemelerden, bela ve kazalardan, felaket ve musibetlerden muhafaza eylesin! Geride kalanlara, kederli ailelerine, yakınlarına ve sevenlerine sabır ve metanet lütfetmesi, yaralı kardeşlerimize de acil şifalar ihsan etmesi için Rabbime dua ve niyaz ediyorum.

Miraç Kandilinin, milletçe, âlem-i İslam olarak yükselmemize ve yücelmemize vesile olmasını temenni ediyorum. Miraç kandiliniz mübarek olsun.

¹ İsrâ, 17/1.

² Bakara, 2/286.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ

يَغْفِرِ الذَّنْبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يَصِرُوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ.

TÖVBE VE İSTİĞFAR MEVSİMİ ÜÇ AYLAR

Aziz Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), bir hadislerinde tövbe ve istiğfarın adabını şöyle anlatıyor: “Bir kimse bir günah işler de ardından güzelce abdest alır, sonra kalkıp iki rekât namaz kılar ve Allah’tan mağfiret dilerse, Allah onu mutlaka bağışlar.” Daha sonra Peygamberimiz (s.a.s), söylediğini teyit maksadıyla şu ayeti tilavet ediyor: “Onlar, bir kötülük yaptıklarında ya da nefislerine zulmettiklerinde Allah’ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tövbe ve istiğfar ederler. Zaten günahları Allah’tan başka kim bağışlayabilir ki? Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde bile bile ısrar etmezler.”¹

Aziz Kardeşlerim!

Hepimiz insanız. Nefsani zaaflarımız var. Heva ve heveslerimiz var. İstek ve ihtiraslarımız var. Bencillik ve kıskançlıklarımız var. Açıgözlülük ve tamahkârlıklarımız var. Zaman zaman işlediğimiz hata ve günahlarımız var. Niyet, kalp ve düşüncelerimizde yöneldiğimiz kusurlarımız var. Dil, üslup, söz ve söylemlerimizde içine düştüğümüz yanlışlarımız var. Helalleşmemiz gereken kullar var. Helallik almamız gereken kardeşlerimiz var. Velhasıl ölüm gelip çatmadan, can boğaza dayanmadan arındırmamız gereken kalplerimiz, ellerimiz, ayaklarımız, dillerimiz, gözlerimiz, azalarımız topyekûn benliğimiz var...

Kıymetli Kardeşlerim!

Mümince bir şuurla daima hatalarımızı fark etmemiz, günahlarımızı terk etmemiz gerekiyor. Tövbe ve istiğfarda bulunmamız gerekiyor. Unutmayalım ki mümin, kötülöklere ve günahlara

dalmada ısrarcı olmaz. Zira kötölük ve günahlara dalmak, kalbi karartır, basiret ve feraseti kaybettirir. En önemlisi de insanı aşağıların aşağısına yuvarlanma tehlikesiyle karşı karşıya bırakır.

Tövbe ve istiğfar, manevi kirlerden arınmak, sinelerimizdeki ağır yüklerden kurtulmak için Rabbimizin bizlere bahşettiği bir rahmet kapısıdır. Günahlardan arınmanın, hatalardan kurtulmanın yegâne yoludur. Rabbimize vereceğimiz hesabı düşünerek, hesap gününde Allah’ın huzuruna günahlarla çıkmamak için bu dünyada iken tedbir almaktır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in ifadesiyle tövbe, günahlardan pişmanlık duymak,² günahı terk edip bir daha ona dönmemektir.³

İstiğfar, Allah’tan mağfiret ve bağışlanma dilemektir. O’nun sonsuz rahmetine ve engin merhametine sığınmaktır. Seherlerde gözyaşı ile “Allah’ım, Sen affedicisin, affetmeyi seversin. Beni de affeyle!” diyerek O’na yalvarmaktır. Çünkü Rabbimiz Afüv’dür, çok affedicidir; Gafur’dur, çok bağışlayıcıdır; Tevvab’dır, tövbeleri çok çok kabul edendir. O, gazabıyla değil, rahmetiyle muamele edendir. O, merhamet edenlerin en merhametlisidir. Yeter ki Hz. Âdem babamızla, Hz. Havva annemiz gibi nasûh bir tövbe ile “Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen mutlaka ziyan edenlerden oluruz.”⁴ diyerek O’na yalvaralım.

Değerli Kardeşlerim!

Tövbe ve istiğfar, samimi, içten ve gönülden gelerek Rabbimize niyazımızdır. Tövbe ve istiğfar, bizi Rabbimize yaklaştırır, imanımızı kuvvetlendirir. Rabbimizin emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınma hususunda nefsimizi ve irademizi güçlendirir. Bizi kalben ve vicdanen ferahlatır. Fıtratımıza yönlendirir. Tertemiz yapar. Böylece Peygamber Efendimiz (s.a.s)’in “Günahdan tövbe eden kimse, hiç günahı olmayan kimse gibidir.” müjdesine nail oluruz.⁵

Tövbe ve istiğfar, bizi hayata bağlar, bize ümit verir, topluma huzur ve güven aşılar, hakların gözetilmesini sağlar. Suçlardan ve günahlardan arınmış temiz bir toplum kurmanın yolunu açar.

Kardeşlerim!

Nasûh, yani samimi bir tövbe, hem Rabbimizin emri, hem ibadet hem de kaybedilmiş değerleri yeniden kazanmanın vasıtasıdır. Gönül

dünyamızı ve manevi yaşantımızı yeniden ihya etmenin, Rabbimizle bozulan ilişkileri yeniden onarmanın vesilesidir.

Hatalarımız ve günahlarımız ne kadar çok olursa olsun, hangi günahı işlemiş olursak olalım idrak etmekte olduğumuz mübarek üç aylar boyunca her daim tövbe ve istiğfarda bulunalım. Eğer üzerimizde başkalarının hakları varsa önce onlara haklarını iade edelim, onlarla helalleşelim. Sonra tövbe edip Allah’tan mağfaret dileyelim. Unutmayalım ki geçmiş-gelecek bütün günahları affedildiği hâlde Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) **“Benim de kalbim perdelenir ve ben her gün yüz defa istiğfar eder, Allah’tan bağışlanma dilerim”** buyurmuştur. ⁶ Çünkü tövbe ve istiğfar, kulun Rabbi ile iletişim kurma vesilesidir. O halde bizler de tövbe ve istiğfarı, günlük yaşantımızın bir parçası haline getirelim.

Kardeşlerim!

Geliniz, hep birlikte, bugün, şu mübarek mekânda, şu bereketli Cuma saatinde, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in bizlere öğrettiği seyyidül istiğfar duası ile hutbemizi bitirelim:

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا
اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي
فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

“Allah’ım, benim Rabbim sensin, senden başka ilâh yok. Beni sen yarattın ve ben senin kulunum. Ben gücüm yettiğinde sana verdiğim söz üzereyim ve senin vaadine de güveniyorum. Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Bana olan nimetini itiraf ediyorum. Günahlarımı da itiraf ediyorum. Günahlarımı bağışla, çünkü günahları senden başka bağışlayacak hiç kimse yoktur.”⁷

¹ Âl-i İmrân, 3/135; Ebû Dâvûd, Tefrîu ebvâbi’l-vitr, 26; İbn Hanbel, I, 9.

² İbn Hanbel, I, 423.

³ İbn Hanbel, I, 446.

⁴ A’râf, 7/23.

⁵ İbn Mâce, Zühd, 30.

⁶ Müslim, Zikir ve dua ve tevbe ve istiğfar, 41.

⁷ İbn Hanbel, IV, 125.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ مَا يَعْبُزُّكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الدُّعَاءُ مَخُ الْعِبَادَةِ

DUA, İBADETİN ÖZÜDÜR

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: “De ki! Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin?”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Dua, ibadetin özüdür”²

Kardeşlerim!

Dua, ruhun Allah’a doğru yükselişidir. Dua etmek, değer verilen bir aşkın, duyarlı olmanın ve sevmenin tecellisidir. Dua, zekânın karanlık gecesine aşkın yaptığı bir hamle ve uzattığı bir ışıktır. Aynı zamanda güvenmenin, inanmanın ve tanımanın yoludur dua. Dua ihtiyacını kendisinde öldüren bir toplum, pratikte fesat ve çöküşten korunabilecek unsurlara artık sahip değildir. Duanın etkisi bir toplumda zayıflamaya ve unutulmaya yüz tutarsa, o toplumun çöküşüne, dirençsiz kalmasına zemin hazırlanmış olur.

Dua, insan gücünün takviyesi, olumlu işlerin sürdürülmesi ve müminin, bireysel ve toplumsal hayatı düzenleme isteğidir. Sadece güçsüzlüğü karşılamak, sorumluluktan kaçmak, işsizlik, tembellik ve tehlikelerden uzak kalmak amacıyla dua edilmez. Yine sadece hayata karşı direnmek ve toplumsal sorumluluk bilincinin yokluğu gibi eksiklik ve zayıflıkları yenmek amacıyla dua edileceğini sananlar yanılırlar.

Değerli Müminler!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in yaptığı dualar salt birer dua değil; aynı zamanda dinî ve ahlâkî birer eğitim-öğretim metinleridir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in duaları, bizdeki yaygın biçimiyle maddî olarak ihtiyaç duyulan şeyleri isteme değildir. Bilakis onun dualarında beğenilen

huyları ve insanî faziletleri isteme daha ağır basmaktadır. Onun duaları, toplum içinde mutluluk, adalet ve huzurun oluşması içindir. Alçaklık, adilik, zillet ve başkasına muhtaç olmaktan; zorbalık, baskı ve zulüm altında yaşamaktan; insanî zayıflık ve çöküş etkenlerinden kurtulma isteğidir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’den gelen dualarda hem talep hem tefekkür hem de kulluk yer almaktadır. Onun dualarının başında yer alan Allah’a hitap tarzları, Allah’ı tanıma konusunda bizlere rehberlik etmektedir. Onun duaları Allah’ı tanıma, insanı tanıma, ahlâkî erdem ve faziletleri elde etme, yüce ideallere ulaşma; her türlü kötülük, rezalet ve çirkinlikten uzaklaşma ve korunma hakkındadır.

Aziz Kardeşlerim!

Duanın kabul edilmesinin olmazsa olmaz şartlarından biri helal lokma, helal kazançtır. Bununla ilgili olarak Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) bir hadislerinde, uzun bir yolculuğa çıkmış, saç başı dağılmış, toz toprak içinde kalmış bir adamı örnek vererek şöyle buyurur: “Bu adam ellerini semaya kaldırmış, ‘Ya Rabbi, Ya Rabbi!’ diye yalvarmaktadır. Oysa yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, gıdası haramdır! Onun bu hâldeki duası nasıl kabul edilebilir ki!”³ Bu yüzden, duası makbul bir kişi olmak isteyen Sa’d b. Ebû Vakkâs’a Resûlullah (s.a.s), “Yediklerinin helâl olmasına dikkat et ki, duaların kabul olsun.” tavsiyesinde bulunmuştur.⁴

Ana-babanın, yolcunun, mazlumun, adaletli yöneticinin ve oruçlunun duası, müminlerin birbirlerine yaptıkları dua, hac ve umre yapanların duası, Allah yolunda cihat edenlerin duası, üç aylarda yapılan dua, Cuma günü ve gecelerinde yapılan dua, iftar vaktinde yapılan dua, Arefe günü ve Arafat’ta yapılan dua, seher vakitlerinde yapılan dua, ezan okunduğu vakit ve ezan ile kamet arasında yapılan dua, yağmur yağarken ve Kâbe’yi görünce yapılan dua, namazda, secde halinde ve namazların ardından yapılan dualar, ihlas ve samimiyetle yapılan dualar, makbul dualardır.

Aziz Kardeşlerim!

Önümüzdeki hafta Perşembe’yi Cuma’ya bağlayan gece, mübarek Berat Kandilini idrak edeceğiz. Berat, kurtuluş, af ve arınma gecesidir. Rahmet, icabet, gufran, kısmet ve takdir gecesidir. Berat Kandili, rahmet, mağfiret ve arınma mevsimi

Ramazan-ı şerife sayılı günlerin kaldığının habercisidir. Hızla akıp giden ömür içerisinde bu mübarek gün ve gecelere bizleri erıştirdiğı, bu güzel fırsatları bizlere bahşettiğı için Cenab-ı Hakk'a ne kadar hamdetsek, ne kadar şükretsek azdır. Bu vesileyle mübarek Berat Kandilinizi şimdiden tebrik ediyorum. Berat gecesinin, gönüllerimizin arınmasına ve beratımızı almaya; ülkemizin, milletimizin ve topyekûn İslam âleminin her türlü dert ve sıkıntılardan bir an evvel kurtulmasına vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Kardeşlerim!

Hutbemizi, geliniz, hep birlikte, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in yaptığı dualarla bitirelim.

"Allah'ım! Bana öğrettiğın ilim ile beni faydalandır, bana fayda verecek ilmi bana öğret ve benim ilmimi artır. Her hâl üzere Allah'a hamdolsun! Cehennem ehlinin hâlinden Allah'a sığınırım." (Tirmizî, De'avât, 130)

"Allah'ım! Kederden ve üzüntüden, acizlikten ve tembellikten korkaklıktan ve cimrilikten, borç yükünden ve düşmanların galip gelmesinden Sana sığınırım." (Buhârî, De'avât, 39)

"Allah'ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten Sana sığınırım. Zulmetmekten ve zulme uğramaktan Sana sığınırım." (Ebû Davud, Salât, 367)

"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, imansız kalpten, doymak bilmeyen nefisten ve kabul olmayan duadan Sana sığınırım." (Müslim, Dua, 73)

"Allah'ım! Kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin şerrinden ve tenasül uzvumun şerrinden Sana sığınırım." (Tirmizî, De'avât, 76)

"Allah'ım! Gazabından rızana, azabından affına, senden yine Sana sığınırım." (Malik, Dua, No: 497)

"Allah'ım! İşlediklerimin şerrinden ve işlemediklerimin şerrinden Sana sığınırım" (Müslim, Zikir, 64)

"Allah'ım! Kötü bir ömür sürmekten Sana sığınırım, kalp fitnesinden Sana sığınırım ve kabir azabından Sana sığınırım." (Nesâî, İstiâze, 16)

"Ey Allah'ım! Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik, güzellik ve nimet ver, ahirette de iyilik,

güzellik ve nimet ver ve bizi cehennem azabından korusun." (Buhârî, De'avât, 55.)

"Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliğı istiyorum." (Müslim, Dua, 7.)

"Allah'ım! Bana doğru olanı ilham et ve beni nefsimin şerrinden korusun." (Tirmizî, De'avât, 70)

"Allah'ım! Yaratılışımı güzel yaptın, ahlâkımı da güzelleştirdi." (İbn Hibbân, Ed'ıye, No: 959)

¹ Furkan 25/77.

² Tirmizî, Daavât, 1.

³ Müslim, Zekât, 65.

⁴ Taberânî, el-Mu'cemü'l-ıevsat, VI, 310.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا

إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

İMANIN ŞUBELERİ

Aziz kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: **“İman edip de imanlarına zulüm karıştırmayanlar... İşte güven onların hakkıdır. Onlar, hidayet üzere olanlardır.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: **“İman, yetmiş küsur şubeye ayrılır. En üst derecesi ‘La ilahe illallah’ sözüdür. En alt derecesi ise yolda insanlara eziyet veren şeyleri kaldırıp atmaktır. Hayâ da imandan bir şubedir.”**²

Saygıdeğer Müminler!

İman, sadece dil ile kalp arasında biten bir akit değildir. İman, bütün bir varlığı yorumlayan en temel değerler manzumesidir. Bu değerler manzumesinin mihveri ise Allah inancıdır. Allah inancı ile başlayıp peygamber ve ahiret inancı ile tamamlanan “âmentü” dünyasında, insanın varlığı anlam kazanır. İnsan, yaratılışın, hayatın ve ölümün anlamını, ancak imanla bulur.

İman, bir bütün olarak Allah’ın varlığını kabul ederek yaşamak ve Rabbimizin, kendisiyle, insanlarla ve tabiatla ilişkilerimizi düzenleyen bütün emir ve yasaklarına uymaktır.

Kardeşlerim!

İmanı yalnızca gönüllere, ibadeti de sadece camilere tahsis ettiğimiz zaman din, fonksiyonunu kaybeder. Ve iman, artık mümine hayat veremez olur. İslâm’ın “âmentü” anlayışı, kişiye iman ile hayatı birbirinden ayırma hakkı tanımaz. İman, “inandım” demekle bedeli ödeniveren bir dil olayı yahut bir vicdan hadisesi değildir. İman, kalbe hayat vermezse, ibadetler şuursuz birer alışkanlığa dönüşür.

Kardeşlerim!

İman, mümini salih amel işlemeye sevk etmelidir. Gerçekte mümin, imanını hayata yansıtabilen kimsedir. Salih amel, imanın en büyük göstergesidir. Sadece dille “inandım” demek, imanın göstergesi olarak yeterli değildir. İmanın sosyal hayatta tezahürleri bulunmaktadır. İman, sosyal boyutunu kaybettiği zaman Müslümanlar, toplumsal dinamiklerini yitirmeye, dolayısıyla da çökmeye başlarlar. Hele hele kötülüklerle, günahlarla, imanlarına bir de zulüm karıştırırlarsa bu sefer güven toplumu olma vasfını yitirirler. Unutmayalım ki İslâm’ın birey ve toplum üzerindeki ahlaki, sosyal ve kültürel yansıması ancak iman ve salih amelle gerçekleşir.

Aziz Kardeşlerim!

Hutbemin başında okuduğum hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), imanın formülü olan kelime-i tevhit ile yani Allah inancı ile yolda insanlara eziyet veren herhangi bir şeyi kaldırıp atmayı birleştirmiştir. Ve her ikisini de imanın tarifi içinde zikretmiştir. İşte bu iki kutup arasında meydana gelebilecek her anlamlı iş, insanlığın yararına olan her davranış, aslında imandandır ve onun bir yansımasıdır. Buna göre; doğruluk, dürüstlük, emanete riayet etmek, ahde vefa göstermek, ya hayır konuşmak ya da susmak, komşuya iyilik etmek, misafire ikram etmek, iyilikten yana olmak ve kötülüğe karşı tavır almak gibi nice güzel hasletler, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in dilinde, hep iman gereği olarak zikredilmiştir.

Kardeşlerim!

İmanın ve tevhidin sosyal boyutunu Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), yolda insanlara eziyet veren şeyleri kaldırıp atmayı, iman kategorisi içinde değerlendirerek ifade etmiştir. Burada sadece fizikî anlamda yollarda, insanlara eziyet veren bir taşı yahut dikenini kaldırıp atmak değil; mecazî manada insanın hakka, hakikate, doğruya giden yoldaki engellerini kaldırmak da kastedilmiştir. Yol kesmenin en kötüsü, insanın Allah’a, Rasulüne, doğruya, güzele, hakka ve hakikate giden yolunu kesmektir. Yol açmanın en güzel çeşidi de insanın, doğruya giden yolunu açmak ve bu yoldaki engelleri kaldırmaktır. Hatta Peygamber Efendimiz (s.a.s) bizlere bununla ilgili imanımızı ölçecek bir de ölçü ve kıtas vermiştir: **“Kendi nefsiniz için istediğiniz**

bir şeyi kardeşiniz için de istemedikçe gerçekten iman etmiş olmazsınız.”³

Değerli Müminler!

Hadisin sonunda “Hayâ da imandan bir şubedir” denilerek özel bir vurgu yapılmıştır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in hadislerinde hayâ, basit bir utanma duygusu değildir. İnsandan çekinmek, toplumdan kaçmak hiç değildir. Hayâ, iyi işleri yapmaktan kaçmamak, kötü işleri yapmaktan çekinmektir. Peygamberimiz (s.a.s) hayâyı, bir insanın hayatta oluşunun göstergesi olarak vasıflandırmıştır. Hayâsını kaybeden, hayatını yani diri, yaşayan bir insan olma özelliğini yitirmiştir. Evet, hayâ, hayattır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s), bir hadis-i şerifte şöyle buyurur: **“Hayâ etmedikten sonra dilediğini yap.”**

Kardeşlerim!

Geliniz, hutbemizi Rahmet Elçisinin bir başka hadisi ile bitirelim. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’e “İman nedir Ya Rasulallah?” diye sorarlar. O da, **“İman, seni dünyada mesut yaşatacak bir ahlak, Allah’ın haram kıldıklarından vazgeçirecek bir takva ve cahillerin cehaletinden uzak tutacak bir hilmidir yani vakur bir duruştur.”** buyurur.⁴

¹ En’am 6/82.

² Müslim, İman 157.

³ Buhârî, İmân, 7.

⁴ Taberânî, Mu’cemu’l-Evsat, hadis no. 5005.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

İL : TÜRKİYE GENELİ

TARİH : 20.06.2014

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ

لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ

بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ.

CAMİYE KOŞALIM, KUR'AN'LA

BULUŞALIM

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Gerçekten bu Kur'an, en doğru yola ulaştırır. İyi işler yapan müminler için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s) şöyle buyurmaktadır: **“İnsanoğlu ebediyete irtihal ettiği zaman amel defteri kapanır. Şu üç kişinin defteri ise kapanmaz ve bunlara sevap yazılmaya devam eder. Ardında sadakayı cariyeye, yani kalıcı bir hayır bırakan kişi. İlmini insanlığın hayır ve hizmetine sunan kişi. Kendisine hayır duada bulunan bir evlat yetiştiren kişi.”**²

Kardeşlerim!

Bir kitap düşünün! İnsanlık âlemini evrensel değerlerle buluşturdu. Aşağıların aşağısına yuvarlanmış insanlığı yüksek değerlere kavuşturdu.

Bir kitap düşünün! İnsanlığı hak, hakikat, adalet, ahlak, fazilet, birlik, beraberlik ve kardeşlikle tanıştırdı.

Bir kitap düşünün! Medine’de bir medeniyet nüvesi meydana getirdi. Kızgın çölün bereketsiz topraklarında bedevi insanlardan, medeni bir toplum oluşturdu.

Bir kitap düşünün! Küfür, şirk, kin, nefret ve intikam toplumunu, hem de çok kısa bir zaman diliminde iman, İslâm, sevgi, muhabbet ve rahmet toplumuna dönüştürdü.

Aziz kardeşlerim!

İşte Yüce Kitabımız Kur'an'ın mesaj ve anlam dünyası ile çocuklarımızı ve gençlerimizi buluşturmak en başta gelen vazifemizdir!

Unutmayalım ki yeryüzünde bulunan her şey bize birer emanet olarak verilmiştir. Sahip olduğumuz bütün nimetler, bizlere Allah'ın emanetidir. Gerçek şu ki; bize verilen en büyük ve en değerli emanet, ciğerparelerimiz olan çocuklarımızdır.

Bizler, dünyaya veda ettikten sonra arkamızdan hayır dualar edecek salih evlat bırakmalıyız. Dualarımızı en çok bu yönde yapmalıyız. Allah'tan salih evlat istemeliyiz. Yavrularımızın salih birer evlat olarak hayatlarını devam ettirebilmeleri için üzerimize düşen vazifeler vardır. Her evladın ana-baba üzerindeki en büyük hakkı, her şeyden önce ona bir benlik, bir kişilik ve kimlik kazandırmasıdır.

Yavrularımıza benlik kazandırabilmek için öncelikle onlara hayatın manasını öğretmeliyiz. İnsanın değerini, yaratılış gayesini, nereden geldiğini ve nereye gideceğini öğretmeliyiz.

İkinci olarak çocuklarımıza kişilik kazandırmalıyız. Kişilik ise her şeyden önce güzel ahlak ile şekillenir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), bu konuda **“Hiçbir anne-baba, çocuğuna güzel ahlaktan daha kıymetli bir miras bırakmamıştır.”**³ buyurmuştur.

Üçüncü olarak yavrularımıza kimlik kazandırmalıyız. Onları Allah'a kul, Muhammed Mustafa (s.a.s)'ya ümmet, İslâm'ın değerler manzumesi ile donanmış erdemli kişiler olarak yetiştirmek, bu hayattaki en önemli görevimizdir.

Kardeşlerim!

Bir hafta önce bir eğitim ve öğretim dönemi daha sona erdi. Çocuklarımızın Kur'an ile, Peygamber Efendimiz (s.a.s)'in örnek hayatı ile, cami, mihrap ve minber ile, ibadetlerle tanışmaları ve buluşmaları için çok güzel bir fırsat mevsimi başlıyor... 23 Haziran'da başlayıp 22 Ağustos'a kadar devam edecek olan Yaz Kur'an Kurslarımız açılıyor. Bu yaz, **“Camiye koşalım, Kur'an'la buluşalım”** şiarıyla camilerimiz göz aydınlığı çocuklarımızla şenlenecek...

Aziz Kardeşlerim!

Yavrularımızın yaz Kur'an kurslarına katılmasına anne-babalar olarak rehberlik ve öncülük edelim! Çocuklarımızı, hocalarımıza emanet edelim! İki ay içerisinde cami ile tanışıp, caminin manevi atmosferi içerisinde koşuşturunsunlar! Kelime-i şehadet, kelime-i tevhidi öğrensinler!

Rabbimizi tanıyıp bilsinler! İnancımızı, abdesti, namazı, zekâtı, haccı, orucu öğrensinler! İnsanî ve ahlâkî erdemleri, sevgiyi, saygıyı, doğruluğu, dürüstlüğü öğrensinler! Paylaşmayı, yardımlaşmayı, dayanışmayı, merhameti, kardeşliği, birlik ve beraberliği öğrensinler! Kur'an'la tanışsınlar, Allah'ın kitabını okusunlar! Zira onları vatanımıza, milletimize, Müslümanlara ve tüm insanlığa faydalı ve hayırlı birer insan; bizlere hayır dua eden salih bir evlat olarak yetiştirmeye, bugün, her zamankinden daha fazla muhtacız.

Aziz Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), bir hadislerinde ideal gençliği, “neşeyi Rabbine ibadette bulan gençlik” diye tarif etmiştir. Ne hazindir ki, bugün, bazı gençlerimizin neşeyi nerelerde bulmaya çalıştığını ve oraların, onların ömürlerini nasıl törpülediğini, hayatlarını nasıl tahrip ettiğini hepimiz biliyoruz. Zira neşeyi Rabbine ibadette bulamayan gençlik, neşeyi, sevinci, huzuru başka yerlerde arayacaktır.

Unutmayalım ki, milletlerin istikbâli gözlerindeki ışığa bağlıdır. Gözlerinin nurunu kaybeden milletler, geleceği göremezler, sağlam bir istikbal inşa edemezler. Çocuklarımız, gençlerimiz, gözlerimizin nurudur; kalplerimizin sürurudur. Hutbemi Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de bizlere öğrettiği bir dua ile bitirmek istiyorum:

"Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle"⁴

¹ İsrâ, 17/9.

² Tirmizî, Ahkâm, 36.

³ Tirmizî, Birr ve Sıla, 33.

⁴ Furkân, 25/74.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

İL : TÜRKİYE GENELİ

TARİH : 27.06.2014

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَتَعَلَّوْا عَلَى الْبِرِّ وَالْقَوَىٰ وَلَا تَعَلَّوْا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَنْقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ

شَدِيدُ الْعِقَابِ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى

مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى

KİMSE KİMSESİZ KALMASIN, BU RAMAZAN VE HER ZAMAN!

Muhterem Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyurmaktadır: “Müminler birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet etmeye ve birbirlerine şefkat göstermeye tek bir beden gibidir. O bedenin bir organı (bir mümin) acı çektiği zaman, bedenin diğer (organları/müminler) de uykusuz kalıp acı çekerler.”²

Kardeşlerim!

Rahmet ayı, Kur'an ve oruç ayı, manevi atmosferimizi süsleyerek bir kez daha kapımızı çaldı. On bir ayın sultanı, bereketi ile geldi. Zerâfeti ile esenliği ile geldi. Ramazan bizlere yine paylaşma, kardeş olma, birlik olma, arınma ve bağışlanma mesajları getirdi.

Kardeşlerim!

Ramazân, insanlara birbirlerini sevmeyi, kardeşliği ve hürriyeti öğreten bir mekteptir. Ramazan, bir medeniyettir, bir dünya görüşüdür. Ramazan, sadece ağzımıza ve nefsimize gem vurulan günler değildir. Ramazan yoksulların, düşkünlerin, muhtaçların, kimsesizlerin, yetim ve öksüzlerin, yaşlıların hatırlandığı ve korunduğu bir

aydır. Ramazan, sıcacık yuvasından ayrılmak zorunda kalan kardeşlerimizin derdiyle hemhal olma vaktidir. Bereketli sahurlarıyla, duygu yüklü iftarlarıyla, gönüllere şifa Kur'anlarıyla tam bir kazanç iklimidir Ramazan.

Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam, birlikte hareket etmeyi, paylaşmayı, dayanışmayı ve hayatı birbirimize kolaylaştırmayı emreder. Bencilliği, diğerini yok saymayı, çevreye karşı duyarsızlığı yasaklar. Peygamberimiz (s.a.s), hiç kimsenin kendisini yalnız, kimsesiz, çaresiz hissetmesine, ümitsizlik ve karamsarlığa düşmesine kayıtsız kalmamıştır. İhtiyacı olsa da başkalarını kendisine tercih etmiş, kimseyi kapısından boş çevirmemiş; yoksula, yetime, kimsesize, çocuğa, kadına, hastaya, yaşlıya daima şefkat ve merhamet kanatlarını germiştir. Allah Resulü, “Kişi kendisi için istediğini din kardeşi için de istemedikçe tam anlamıyla iman etmiş olamaz.”³ sözleriyle müminlerde bulunması gereken merhamet, muhabbet, şefkat gibi güzel hasletlere vurgu yapmış ve hayatı boyunca da bunları tatbik ederek kimsesizlerin kimsesi olmuştur.

Aziz Kardeşlerim!

İslam'ın huzur ve barış ikliminden giderek uzaklaşan günümüz insanının yitirmeye yüz tuttuğu nice değerler var. İşte bu değerlerden biri de yüce dinimizin üzerinde hassasiyetle durduğu toplumsal duyarlılık, başka bir ifadeyle yardımlaşma ve diğerkâmlıktır. Ancak ne acıdır ki modern yalnızlık, modern zamanların ciddi bir hastalığı olmaya başladı. Her türlü hazzın ve hızın arasında sıkışmış, her türlü imkâna, lükse sahip olan ancak kalabalıklar arasında yalnızlaşan nice insanlarımız vardır. Komşularınca tanınmayanlar, bilinmeyenler çoğaldı. Evinin içinde ailenin şefkat ve muhabbet damarlarını televizyon, bilgisayar, internet ve telefonla koparanlar vardır. Kentlerin büyük meydanlarında ve caddelerinde elini kolunu sallayan nice hür görünen mahkumlar vardır. Huzurevlerinde huzura hasret, evladına torunlarına hasret nice büyüklerimiz vardır. Oysa içinde yaşlısı olan bir ev asıl huzurevi değil midir?

Sevgi evlerinde sevgiye, şefkate, ilgiye bir tebessüme muhtaç nice yavrularımız vardır. Anne-baba şefkatinden, sıcacık bir yuvadan mahrum sokak çocuklarımız vardır. Oysa, yetime, öksüze, kimsesize sahip çıkmak Efendimize cennette komşu

olabilmenin anahtarı değil midir? adır kentlerde bir Ramazanı daha karşılayacak kardeşlerimiz var. Oysa kanayan bir yarayı sarmak mümin olmanın gereği değil midir?

Kardeşlerim!

İnsanın yalnızca zor durumlarda değil, hayatın her anında ilgi ve desteğe, uzatılacak bir ele, gönül alıcı bir söze, içten bir tebessüme ihtiyaı vardır. Unutulmamalıdır ki yoksulluk sadece varlığın yok olması demek değildir. Yoksulluk aynı zamanda içimizdeki merhamet şefkat gibi insani değerlerin yok olmasıdır.

Kardeşlerim!

Diyanet İşleri Başkanlığımız, bu yılki Ramazan ayının temasını **“Hiç kimse kimsesiz kalmasın, bu Ramazan ve her zaman”** olarak belirlemiştir. Diğerkmlık, fedakârlık, paylaşma, yardımlaşma, birlik ve beraberlik duygularının yoğun bir şekilde hissedildiği Ramazan ayı, bu açıdan hepimiz için iyi bir fırsattır, bir imkandır. Bu kutlu ayda, gönül dünyamızı bütün kardeşlerimize açarak, huzur ve mutluluğa vesile olmak büyük bir kazanım ve bahtiyarlık olacaktır. Hepimiz Ramazanın rahmet ikliminde kardeşliği soluklamalıyız. “Ben” merkezli düşüncelerden arınarak “Biz” merkezli düşüncelerle kimsesizlerin kimsesi olmalıyız. Unutmayalım ki, kendisi için istediğini kardeşi için de istemek kendisi için istemediğini onun için de istememek müminin vazgeçilmez ahlaki bir değeridir.

¹ Mâide, 5/2.

² Müslim, Birr ve Sıla, 66.

³ Buhârî, İmân, 7.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

İL : TÜRKİYE GENELİ

TARİH : 11.07.2014

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَآوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَاِنَّمَا

الْيَتِيْمَ فَلَا تُفْقِرُ ﴿٩﴾

قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

”اَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيْمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا“

وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَىٰ، وَفَرَجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا.

KİMSESİZLERİN KİMSESİ OLABİLMEK

Muhterem Kardeşlerim!

Günümüzde bencillik, bireysellik, dünyevileşme ve nemelazımcılık gibi olumsuzluklar insanoğlunu adeta esir almış durumdadır. Bu olumsuzluklar, insanı yalnızlaştırmış ve ona büyük kayıplar, yoksunluklar yaşatmıştır. Çağımızın en büyük kaybı, pek çok insanın hazzı peşinde koşarken, yaratılış hikmeti ve gayesini, hayatın anlamını unutmasıdır. Günümüzün en önemli sorunu, her türlü imkana sahip olduğu halde insanın gittikçe yalnızlaşmasıdır. Yalnızlaşmak, milyonlarca insanın içinde yapayalnız kalmaktır. Yalnızlaşmak, çevreye duyarsızlaşmak, kardeşin derdiyle hemhal olamamaktır. Yalnızlaşmak, mahrumiyet ve yoksullaşmaktır. Asıl yoksulluk da, maddi imkanlardan değil, sıcacık dostluklardan yoksun olmaktır.

Kardeşlerim!

Ne acıdır ki, günümüzde aynı evi, ortamı paylaştıklarımızla iletişim kuramaz hale geldik. Ellerde tabletler, akıllı telefonlar... Ekran karşısında suskunca geçirilen uzun saatler... İletişim çağında iletişim kurmadan geçen bir hayata şahit oluyoruz. Hayal dünyasında mutluluk arayan teknoloji bağımlısı nice modern yalnızlarımız var. Bu Ramazanda candan sevgiye muhtaç bu kardeşlerimizi de hatırlamalıyız. Ailemizden başlayarak her yalnızla iletişim kurmalıyız.

Aziz Kardeşlerim!

Şiddetten, savaştan, ölümden kaçarken evinden ayrı düşmüş milyonlarca kardeşimiz var. Suriye’den ülkemize gelen bir milyonu aşkın mülteci bulunmaktadır. Onlar bizim

muhammedimizdir. Bize düşen onlara ensar olmak, gönül kapılarımızı açıp, el uzatmaktır. Zira Müslümanın ahlakı, kimseyi kimsesiz bırakmamak, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyacını gidermektir.

Kardeşlerim!

Büyükşehirlerimizde üç binin üzerinde evladımız kimsesiz olarak sokaklarda yaşamaktadır. Bu yavrularımız sıcacık bir yuvaya, ilgiye, bir şefkat eline hasrettir. Gün, kimsesizlerin kimsesi, sessizlerin sesi olma günüdür. Gün, sokaklarda yatıp kalkan evlatlarımıza kol-kanat germe günüdür. Müslüman bir toplumda sokakta çocuk kalmamalıdır. İşte Ramazan, bu çocuklarımıza sahip çıkmak, onları topluma kazandırmak için bir başlangıca vesile olmalıdır.

Kardeşlerim!

Günümüze kadar İslam toplumlarında görülmemiş huzurevlerinde kalan yaşlılarımız var. Şu an ülkemizde yirmi binin üzerinde büyüğümüz yalnızlığa terk edilmiş durumdadır. Eli öpülesi büyüklerimizin gönderildiği o mekanlara aslında huzurevi diyemeyiz. Evlat hasreti içerisinde, torunlarını kucaklayamadan yalnızlığa mahkum edilenlere sahip çıkmalıyız. **“Büyüklerimize saygı, küçüklerimize sevgi ve şefkat göstermeyen bizden değildir.”**¹ diyen bir peygamberin ümmeti olduğumuzu asla unutmamalıyız.

Kıymetli Kardeşlerim!

Şiddetin, savaşın, açlığın sardığı ülkelerde çok sayıda çocuk yetim kalmaktadır. Dünya üzerinde binlerce çocuk her gün dilenci şebekeleri, organ mafyası gibi karanlık odakların ağına düşmektedir. Bununla beraber boşanmaların artması, ailelerin parçalanması, öksüz ve yetimlerin sayısını artırmaktadır. Şu an dünya üzerinde üç yüz milyon civarında yetim bulunmaktadır. Ülkemizde, çocuk yuvası, çocuk evi, sevgi evi ve yetiştirme yurtlarında günümüz itibarıyla yaklaşık on iki bin yavrumuz kalmaktadır. Diğer yandan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), **“Ben ve yetime kol kanat geren kimse cennette yan yana olacağız.”**² **“Müslümanlar arasında kim bir yetimi yiyecek ve içeceğini üstlenecek şekilde sahiplenirse Allah onu mutlaka cennete koyar.”**³ buyurmaktadır. Bu nebevi müjdeyi yeniden düşünerek bu Ramazanda hep birlikte yetimlere sahip çıkmalıyız. Sıcak bir yuva özlemi çeken yavrularımızı bağrımıza basarak onlara şefkatli bir anne kucağı olmalıyız. Hayatlarının

baharında hayatın yükünü sırtlamış bu minik bedenlere destek olmalıyız. Onlara manevi yalnızlıklarını unutturmalıyız.

Kardeşlerim!

Bizler, henüz dünyaya gelmeden yetim, 6 yaşında iken de öksüz kalan ve Yüce Rabbimizin **“O, seni yetim bulup barındırmadı mı?... Öyleyse sakın yetimi ezme!”**⁴ hitabına muhatap olan Gönüller Sultanı Efendimizin ümmetiyiz. Unutmayalım ki Rahmet Peygamberi hayatı boyunca hep yetimleri, öksüzleri, kimsesizleri gözetmiş ve korumuştur. Efendimiz (s.a.s), yetimi itip kakan, ona hor davrananları ise şöyle uyarmıştır: **“Evlerin en hayırlısı, içinde kendisine iyi bakılan bir yetimin bulunduğu evdir. Evlerin en kötüsü ise kendisine iyi davranılmayan bir yetimin bulunduğu evdir.”**⁵

Kardeşlerim!

Yetimler, öksüzler ümmetin Enes’i, Beşir’i, Abdullah’ıdır. Yetimler-kimsesizler, bizler için bir yük değil bir bereket vesilesidir. Bu yavrularımız, bize Allah Resulü (s.a.s)’nün birer emanetidir. Ve unutmayalım ki emanete sahip çıkmak onun ümmetinin bir niteliğidir.

¹ Tirmizî, Birr ve Sıla, 15.

² Buhârî, Talâk, 25.

³ Tirmizî, Birr ve sıla, 14.

⁴ Duha, 93/7-9.

⁵ İbn Mâce, Edeb, 6.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ
إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
تَرَى الْمُؤْمِنِينَ فِي تَرَاحُمِهِمْ وَتَوَادُّهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ كَمَثَلِ الْجَسَدِ
إِذَا اشْتَكَى عُضْوًا تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ جَسَدِهِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى.

MAZLUMLARIN ÜMİDİ OLABİLMEK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimde Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: “Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz...”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Nasıl bir uzvu rahatsızlandığında beden diğer uzuvları uykusuzluk ve ateş ile onun için çırpırsa, müminleri de birbirine karşı merhamet, muhabbet ve şefkat gösterme hususunda böyle bir beden bütünlüğü içerisinde görürsün.”²

Kardeşlerim!

Bir rahmet, mağfiret iklimi olan şu mübarek günlerde İslam dünyasının çeşitli yerlerinden felaket haberleri gelmektedir. Ne acıdır ki, son yıllarda Ramazana, gönüllerimiz mahzun, gözlerimiz yaşlı olarak giriyoruz. Bu sene, İslam dünyası olarak yine büyük bir üzüntüyle Ramazanı geçiriyoruz. İslam dünyası bir yandan harici saldırı ve tehditlere maruz kalırken diğer yandan da kendi içinde bitmez tükenmez siyasi mücadelelerin yol açtığı kan, gözyaşı, feryat ve iniltiyle sarsılmaktadır. Saltanat ve hükümlerlik sevdası, güç ve iktidar tutkusu, kardeşi kardeşe kırdırmaktadır. İslam’ın bir kısım cahil müntesipleri, ihtirasları uğruna hayatı

birbirlerine zehir etmektedir. Oysa, bir insanın katlini bütün insanlığın katli sayan bir dinin mensuplarının şiddet, çatışma, öldürme ve katliam hadiseleriyle anılması ne kadar da üzüntü vericidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

İslam dünyasındaki bu olumsuzlukların yanında son günlerde bir de İsrail’in Gazze’de, masum insanlara yönelik zalim saldırısı kalplerimizi bir kez daha yaraladı. Ramazan, oruç, iftar, sahur, teravîh demeden; kadın, erkek, yaşlı, bebek ayrımı gözetmeden kardeşlerimizin üzerine yağdırılan her bomba yüreğimize saplanıyor. Gönüllerimiz kan ağlıyor. Yangınlarla kasıp kavruluyoruz. Yere düşen her damla kan, mazlumun gözünden dökülen her damla gözyaşı, zihin ve gönül dünyamızı param parça ediyor.

Değerli Kardeşlerim!

İnancımızda ümitsizliğe yer yoktur. Bütün bu olumsuz ve üzücü durumlar elbette geçecektir. Yeter ki, dünyaya tarih boyunca umut olmuş ve olmaya devam eden bir milletin çocukları olarak bizler, aramızdaki birlik ruhunu ayakta tutarak mazluma, masuma ve mahruma el uzatmaya devam edelim. Unutmayalım ki, zalime destek olmak, zulme sessiz kalmak Müslüman ahlakıyla asla bağdaşmaz. Peygamberimiz (s.a.s), böyle hareket edenleri şu hadis-i şerifleriyle uyarmıştır: “Zulme yardımcı olan kimse, kuşkusuz Allah’ın gazabına uğrar.”³ “İnsanlar bir zalimi görürler de onun zulmüne engel olmazlarsa, Allah’ın onları genel bir azaba uğratması kaçınılmazdır.”⁴

Kardeşlerim!

Bizlere düşen görev zalimin yanında değil her daim mazlumun ve mağdurun tarafında olmaktır. Peygamber Efendimiz (s.a.s), “Müslüman, Müslüman’ın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yardımsız bırakmaz ve onu hor görmez.”⁵ buyurmaktadır. Dünyanın neresinde olursa olsun zulme sessiz kalmak, mazluma, masuma el uzatmamak, bu nebevi öğretilerden mahrum kalmaktır. Bize düşen görev, Hz. İbrahim’in ateşini söndürmeye giden karınca misali en azından avuçlarımızda ateşi söndürecek suyu taşımaktır. Bize düşen, yaşanan bu olaylar karşısında mazlumun duası ile Allah arasında perde olmadığını bilerek elimizden geldiğince maddi ve manevi destek olmaktır.

Kardeşlerim!

İsrail'in Filistin'e yönelik acımasız saldırısı yeni değildir. 2009 yılında da birçok can ve mal kaybına yol açan Gazze saldırıları sonucunda yaraları sarmak amacıyla Türkiye genelinde bir yardım kampanyası başlatılmış; milletimiz, merhamet ve cömertlik duygularıyla yardımlarını esirgememişti. Toplanan bu yardımlar Filistin'deki kardeşlerimize sağlık, gıda, temizlik ve giyim gibi temel ihtiyaç malzemeleri olarak gönderilmişti. Gazze halkının acısı paylaşılarak yaralarına merhem olunmaya çalışılmıştı. Bugünkü acı tablo karşısında yeniden ülke çapında yardım toplama zarureti hasıl olmuştur. Başkanlığımızın başlattığı bu kampanyaya, her zaman olduğu gibi yardımlarınızı esirgemeyeceğiniz ümidiyle, mazlum, mağdur Filistinli kardeşlerimize yapacağınız yardımların kabulünü Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Kardeşlerim!

Bu mübarek ayda, bu mübarek günde bu mübarek mekânda bizler Rabbimize el açıp diyoruz ki:

Rabbimiz! Bizleri insanlığını unutanlardan değil, insanca yaşayanlardan eyle. Rabbimiz! Şu anda dünyanın çeşitli yerlerinde varlık mücadelesi veren kardeşlerimize rahmetinle, nusretinle muamele eyle. Allah'ım! Dünyanın muhtelif yerlerinde katliamlarda hayatını yitiren kardeşlerimize rahmet eyle! Yaralanan kardeşlerimize acil şifalar ihsan eyle! Alem-i İslam'ı içine düştüğü fitnelerden, tefrikadan, cehaletten, kan ve gözyaşından kurtar. Bizlere yeniden aziz bir ümmet olarak adaleti ayakta tutmayı nasip eyle. Şu mübarek vaktin hürmetine dualarımızı kabul eyle.

¹ Al-i İmran 3/103.

² Buharî, Edep, 27.

³ Ebû Dâvûd, Kadâ, 14.

⁴ Ebû Dâvûd, Melâhim, 17.

⁵ Müslim, Birr ve Sıla 32.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ

عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ أَحَبَّ الْعَمَلِ إِلَى اللَّهِ أَتْوَمُهُ وَإِنْ قَلَّ

RAMAZAN MUHASEBESİ

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayeti kerimede Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “Şüphesiz iman edip salih ameller işleyen, namazı dosdoğru kılan ve zekatı verenlerin mükafatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır.”¹

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) de “Allah katında amellerin en makbulü hangisidir? sorusuna “Az da olsa devamlı olandır” cevabını vermiştir.²

Kardeşlerim!

Bundan tam 28 gün önce hepimiz, Ramazan-ı şerifin gelmesiyle heyecanlanmış, onu neşe ile karşılamıştık. Oruca, iftara, sahura, teravihe, mukabeleye kavuşmanın tarifsiz sevincine gark olmuştuk. Bugünlerde ise o bereketli misafirden ayrılık vaktimizin yaklaşması, kalplerimizi mahzun bırakıyor. On bir ay beklediğimiz misafiri uğurladığımız bu günlerde yüreklerimize ayrılık acısı düştü. Ancak bayrama ermenin sevinciyle de teselli buluyoruz.

Bu düşünce ve hissiyat içinde olduğumuz Ramazan ayının şu son günlerinde gelin hep birlikte kendimizi bir muhasebeden geçirelim:

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in beyanı ile evveli rahmet olan bu ayda, rahmet-i Rahmana vesile olacak, kalplerimizi merhamet-i ilahi ile buluşturacak salih ameller işleyebildik mi? Açın halinden anlayıp, karnını doyurabildik mi? Yetimin başını okşayıp, dertliye derman olmak için koşabildik mi? Yalnızlığın girdabına düşmüş, kendinden ve insanlıktan ümidini kesmiş kimsesizlere kimse olabildik mi?

Ortası mağfiret olan bu ayda, en halis tövbe ve istiğfarlarla “Tevvab, Gaffar, Settar” olanın dergâhına iltica eyleyebildik mi? Günahlarla, isyanlarla kirlenen ellerimizi, dillerimizi, gözlerimizi ve gönüllerimizi Allah’ın af ve mağfiretiyle yıkayabildik mi? Affedenlerin affolunacağını idraki ile küslükleri bitirip, dargınlıklara son verebildik mi? Sonu cehennem azabından kurtuluş olan bu ayda, cehalet ateşini; ilim ve hikmet, düşmanlık ateşini; kardeşlik ve muhabbet, zulmet ateşini; adalet ve merhametle söndürmek için can-ı gönülden çaba ve gayret gösterebildik mi? Hayatımız adına Rabbimizi hoşnut edecek, Resulullah ile biatimizi perçinleyecek, bizi cehennemden azat edip, cennete eriştirecek bir kararlılığı ortaya koyabildik mi? Ramazan ayını değerli kılan Kur’an-ı Kerim’e hak ettiği değeri verebildik mi? Cahiliyye çağının karanlıklarını ilim ve irfanla aydınlatan bu Kitabın bizim de yolumuzu aydınlatmasına izin verdik mi?

Kardeşlerim!

Üzülerek ifade edelim ki; hükmü kıyamete dek baki kalacak Yüce Kitap’la aramızdaki bağımız gün geçtikçe zayıfladı. Kur’an’ın yasakladığı birçok husus Müslümanlardan da sadır olmaya başladı. Kibir, gösteriş, israf, yalancılık, tembellik, bencillik, haksızlık, bozgunculuk, ihanet, cana kıyma ve diğerleri...

Üstünlüğün yalnızca takvada olduğunu söylememize rağmen mal ve mülkü, şan ve şöhreti, makam ve mevkii övünç vesilesi yapıp kibre kapıldık. İbadetlerimize riya bulaştırdık. Bir lokma ekmeğe, bir yudum suya muhtaç insanlar varken Allah’ın bize bahsettiği nimetleri hoyratça kullandık. Bencilliğimizin esiri olduk. Hak ve hukuka riayet yalnızca dilimizde kaldı. Bir insanı öldürmenin bütün insanlığı öldürmeye bedel olduğunu bildiğimiz halde kan dökmekten kaçınmadık. Kısaca Allah nezdinde bizatihi kıymetli olan insanın kadrini bilemez hale geldik.

Kardeşlerim!

İşte, Ramazan unuttuğumuz bütün Kur’anî değerleri bizlere yeniden hatırlattı. Öyleyse geliniz! Hitama ermek üzere olan Ramazan ayını, yeniden kavuşabilmek arzusuyla uğurlarken, Ramazanın manevi ikliminin bize kazandırdığı tüm bu değerlerimizi muhafaza edelim. Zira toprağın suya ihtiyacı misali bizim de Kur’an’ın değerlerine ihtiyacımız var. Kararmaya yüz tutan kalplerimizi

onunla huzura kavuşuralım. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in bize bıraktığı sorumluluğu ağır olan bu emanete sımsıkı sarılalım. Onu bir kenara itmek yerine hayatımızın merkezine alalım. Onun rehberliğinden bir an olsun ayrılmayalım. Rabbimizin **“Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sımsıkı sarılın.”**³ emrine kulak verelim. Hakikatin bizzat kendisi, insanlığın kurtuluş vesilesi olan ve bize bizi en iyi şekilde anlatan Kitabımızla kendimizi yeniden inşa edip hayat bulalım.

Geliniz! Cennete giden yolumuzda önümüze çıkan sarp yokuşları aşabilmek için maddi, manevi her çeşit tutsaklıktan kardeşlerimizi kurtarmaya, yetime kucak açmaya, yoksulu doyurmaya gayret edelim.

Değerli Kardeşlerim!

Bu mübarek günler, Efendimizin cömertliğinin esen rüzgârları kışkandıracak derecede zirveye çıktığı günlerdir. Öyleyse bizler de bu günlerde malın haramdan, gönlün mal tutkusundan arındırılması olan zekâtlarımızı, var oluşumuzun sadakası olan fitrelerimizi, sadakatimizin göstergesi olan sadakalarımızı Rabbimizin muhabbetini kazanmak ve O’na yaklaşmak iştiağıyla verelim. Arınma ve yücelme vesilesi olan Sadaka-i fıtrlarımızın, Bayram namazına kadar ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasının vacip olduğunu unutmayalım. Bilelim ki sadakalarımız, kıyamet günü altında serinleyeceğimiz gölgeliklerimiz olacaktır.⁴

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir taraftan arınmış, korunmuş, bol ecir kazanmış olma ümidi, diğer taraftan bir sonraki Ramazan’a yetişememe endişesi ile elvada şehr-i Ramazan nağmeleriyle uğurladığımız Ramazan’da kazandıklarımızı koruyalım.

Ya Rab! Bu günler hürmetine, İslam coğrafyasında akan kan ve gözyaşının durmasını, bütün kardeşlerimizin bayrama huzur ve güven içerisinde ulaşmasını naip eyle.

“Allah’ım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana en güzel şekilde ibadet etmek için bize yardım eyle”⁵

“Allah’ım! Sen affedicisin, affetmeyi seversin, bizi de affeyle”⁶

¹ İnşirah, 94/7-8.

² Müslim, Salâtü’l Müsafırîn, 216.

³ Bakara, 2/277.

⁴ İbn-i Hanbel, IV, 233.

⁵ Ebû Dâvûd, Vitir, 26.

⁶ Tirmizî, Deavât, 85.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.

RAMAZAN BAYRAMI

Aziz Kardeşlerim!

Allah'a kul ve Resulüne ümmet olmak ile en büyük şerefe, onur ve bahtıyarlığa erişen mümin kardeşlerim! Bayramınız mübarek olsun! Bugün bayram... Ramazan bayramı... Bayramlar, aynı dinin, aynı inancın neşesinde bizleri birleştiren ilâhî armağandır. Bu bayram, barışın, esenliğin, yani İslam'ın bayramıdır. Bu bayram, topluluk halinde Rabbimize verdiğimiz misakımızı hatırlayarak zaafılarımıza karşı durmanın, imsakın bayramıdır. Bu bayram, bizi kendimize yabancılaştıran maddeye, heva, arzu ve isteklerimize esir olmaya direnmenin, fitrata dönmenin bayramıdır. Bu bayram, imsak ile dizginlenen nefislerin mükafatı olarak dua ile nimetlerin ikrama dönüştüğü iftarın bayramıdır. Bu bayram, yokluğu, açlığı ve susuzluğu hissederek, rızıkları başkasıyla paylaşmanın, ikramın bayramıdır. Yardımlaşmanın, dayanışmanın, karşılıksız vermenin yani infakın bayramıdır. Bu bayram, nefislerimizin arınması gibi mallarımızı da başkalarının hakkından arındıran zekâtın bayramıdır. Hayatımızın şükrü olarak kardeşlerimize verdiğimiz fitrenin bayramıdır. Bu bayram, yaratılan her varlığın kıymet ve değerini Yaratandan bulduğu, hiç kimsenin bir diğerinden üstün olmadığı, herkesin bir tarağın dişleri gibi eşit olduğu tevhidin bayramıdır.

Kardeşlerim!

Ramazan bayramı sevinç günüdür. Ramazanla yaşadığımız manevi değişimin, rahmetle kuşatılmanın, mağfiretle arınmanın, cehennemden kurtuluşa erme müjdesine ermek bayramı. Kadir gecesinde beşeriyetten insanlığa yükselmenin, Kur'an'ın nüzulüne tanık olmanın sevinciyle buluşmaktır bayram. Ukbadan gelen cennet

muştularının esintisiyle kalp ikliminde huzura ermek bayramı.

Aziz Kardeşlerim!

Ramazan bayramı hüznün günüdür. Filistin'de, Gazze'de, Kudüs'te, Suriye'de, Irak'da, Doğu Türkistan'da Myanmar'da ve daha birçok değişik İslam Beldelerinde... İftarda bir yudum su içmeden şahadet şerbetini içenlerin, sahurda oruca niyet edemeden hanesi başına göçenlerin, masumların, mazlumların kanıyla kızıla boyanan gecelerin getirdiği hüzündür bayram. Bir gül bahçesine girercesine kara toprağın bağrına defnedilen biçare bedenlerin, hizipçilik, mezhepçilik, asabiyetçilik taassubuyla birbirine kurşun yağdırıp, uhuvvet ve kardeşliği katledenlerin, dostların bağrına ateş düşürüp düşmanın yüzünü güldüren kör cahil Müslümanların yüreklerle saldırdığı hüzündür bayram.

Kardeşlerim!

Ramazan bayramı zafer günüdür. Bayram, nefsi mücadelede muzaffer olmaktır. Gönül kalesinin burcuna tevhid sancağını germektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ramazan bayramı fırsat günüdür. Bayram, prangalara vurulan kilitleri parçalayacak derecede tesirli anne baba duası almanın, ebeveyn gönlünü yapıp cennete açılan kapıdan girmenin fırsatıdır. Bayram, arştan sarkıtılan bir ağ olan sılayı rahme tutunarak, uzak düşülen akrabalıkları, unutulmuş dostlukları, yitirilmiş kardeşlikleri yeniden ilmek ilmek dokumanın fırsatıdır. Bayram, kimsesizlere kimse, çaresizlere çare, gariplere hemhal, mazlumlara yoldaş, yalnızlara arkadaş olmanın fırsatıdır. Bayram tatil yapmak değil, ahab u yârânın gönlünü yapmak için en güzel fırsattır. Bayram, hayatın çilesini birlikte omuzladığımız eşlerimizi sevindirmenin, evlerin canlı bayramları olan çocuklarımızı bayramın coşkusuyla tanıştırmamızın fırsatıdır. Bayram, hastane köşelerinde şifa bekleyenlerin gönüllerini almanın fırsatıdır. Yürekerin en ağır yükü olan dargınlıklara son vermenin kırgınlıkları tamir etmenin, kardeşliğimizi pekiştirmenin, dostluklarımızı güçlendirmenin fırsatıdır.

Kardeşlerim!

Bu bayrama nice günlerden, nice iftarlardan, nice sahurlardan geçerek geldik. Onca gün oruç tuttuktan sonra neşenin, sevincin, huzurun eşiğine vardık. Susuzluğa razı olduğumuz, açlıkla

sınandığımız uzun gündüzlerin sonunda selamet ve esenlik sabahına erdik. Bayramımız yeni bayramlar doğursun. Sevincimiz yeni sevinçlerin toprağı olsun. Huzurumuz nice huzursuzlukların çaresi olsun. Mutluluğumuz dünyanın dört bir yanındaki acılara teselliler sunsun. Fıtratımıza döndüğümüz bu bayram, tüm insanlığa umut ateşi olsun. Dünyanın dört bir yanında insanlar huzur bulsun. Savaşlar, acılar, yoksulluk, açlık ve susuzluk insanları ve insanlığımızı öldürmesin. İnsanlık selamet bulsun. Kibir, nefret, kin, düşmanlık, bencillik, ayrımcılık, zulüm ve kan dökme son bulsun. Kimse üzülmeyin, kimse incinmesin, kimse ezilmesin, kimse mağdur edilmesin, kimse horlanmasın. Müslüman coğrafyası sevgi, merhamet, adalet, barış ve hoşgörüyle insanların hayat bulduğu, onur kazandığı, huzurla yaşadığı topraklar olsun.

O hâlde Kardeşlerim!

Bizden bayram neşesi bekleyenlere beklediklerini ikram edelim! Bayramın sevincini ve coşkusunu içimizde hissedelim! Onun muştusunu gönüllerden gönüllere, evlerden evlere, şehirlerden şehirlere, ülkelere taşımaya çalışalım! Bayramınız mübarek olsun!

Hutbeme bir dua ile son vermek istiyorum: Ya Rab! Son yıllarda bayramlara hep buruk giren ve bir türlü istikrara kavuşamayan İslâm dünyasında kardeşlik, dayanışma, barış, huzur ve güven ortamının yeniden tesis edilmesini, İslâm ülkelerinin tekrar ilim ve medeniyet, barış ve esenlik diyarı olmasını nasip ve müyesser eyle!

Ya Rab! İslam coğrafyasında, Filistin’de, Gazze’de, Kudüs’de, Suriye’de, Irak’ta, Mısır’da, Doğu Türkistan’da, Arakan’da, Myanmar’da akan kan ve gözyaşının durmasını ve bütün kardeşlerimizin bayram sevinci yaşayabilmelerini nasip eyle! Şehitlerimize rahmet, yaralılarımıza acil şifalar ihsan eyle. Ümmet olarak bir an önce huzur ve sükûn içindeki bayramlara bizleri kavuştur.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ

أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ

الْجَسَدُ كُلُّهُ. أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ.

SADİK İMAN, SAMİMİ NİYET, SALİH AMEL

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Erkek veya kadın, kim mü'min olarak salih amel işlerse, elbette ona çok güzel bir hayat yaşatacağız ve onların mükafatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: **“Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o salih yani iyi ve düzgün olursa bütün vücut salih yani iyi ve düzgün olur. O bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir.”**²

Aziz Kardeşlerim!

Yüce dinimiz İslam, her şeyden önce sağlam bir imana dayanır. İman, daha varlık sahnesine çıkmadan önce Rabbimize verilen sözle başlayıp ahiret hayatına kadar uzanan, kalble ait bir kabul ve yöneliştir. İman, “dil ile ikrar, kalp ile tasdik” diye tarif edilse de onun en büyük göstergesi ‘amel’dir. Çünkü insan, ahirette amel defterine kaydedilen iş ve davranışlara göre hesaba çekilecektir.

Kardeşlerim!

Rabbimiz, insanın kendi katındaki değerini imana bağlı kılmıştır. İnsanoğlunun dünya hayatındaki tutum ve davranışlarının kabulü için de ‘salih’lik vasfını şart koşmuştur. İslam için sadık iman ve sahih bilgi ne kadar önemli ise salih amel de o derece önemlidir. Bozgunculuk, kötülük, fitne, kavga, çekişme ve didişme anlamlarına gelen ‘fesad’ kelimesinin zıddı, ‘sulh’ ve ‘salah’ kökünden gelen ‘salih’, en yalın anlamıyla ‘uygun’ demektir.

Bu uygunluğun başında inançta uygunluk gelir. İnançta uygunluk, kulun kendisini yaratan Rabbinin varlığını ve birliğini şeksiz şüphesiz kabul ederek O’na ortak koşmadan inanmasıdır. İncancının gereği olan yaşam tarzını benimsemesi, Allah’ın koyduğu sınırlara, emir ve yasaklarına riayet etmesidir. Dahası bunları kuru bir mecburiyet duygusu ile değil samimi bir mesuliyet bilinciyle yerine getirmesidir.

Kardeşlerim!

Sadık imanın gereği sâlih ameldir. Sâlih amel, Allah’ın rızasına, insanın fitratına ve insanlığın maslahatına ve yararına uygun her hâl ve harekettir. Kerim Kitabımızda salih amel, yüzü aşkın ayette iman ile birlikte zikredilmiştir. Kur’an’ın en temel kavramlarını günlük hayatta en ince teferruatına kadar kullanan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’e göre sulh ve salahın başlangıç merkezi kalptir. Vücutta kalp denilen bir organımız vardır ki o salih olduğu zaman bütün vücut salih olur. Yine Efendimiz (s.a.s)’e göre ailenin huzur ve saadeti salih bir eşe, toplumun mutluluk ve refahı salih iş yapanlara bağlıdır. Yine ona göre insanların öldükten sonra amel defterleri geride bıraktıkları salih evlatları sayesinde kapanmaz. Peygamberimiz (s.a.s), günahsız geçen güne salih gün, zekâtı verilen mala salih mal, insanlara yararlı olmaya salih ahlak, örnek her davranışa salih sünnet, asayişin berkemal olduğu yere salih belde, hakikat ile örtüşen rüyalara salih rüya adını vermiştir.

Aziz Kardeşlerim!

Rabbimizin öngördüğü güzel dünyayı kurmak için bireysel olarak salih bir kalbe, samimi bir niyete/düşünceye ve salih amellere sahip olmak yetmez. Fitne ve fesadın bırakın fertleri ve toplumları, ekolojik dengeyi sarsacak kadar yaygınlaştığı bir zamanda bireysel bir salihlik yeterli olabilir mi? Salih fertlerden beklenen, bir adım daha atarak muslih olabilmektir. Başka bir ifadeyle insanlığı ve evreni saran ifsat ve bozgunculuğa karşı ıslah edici olmak, bu yolda gayret ve çaba sarf etmektir.

Kardeşlerim!

Biz müminlere düşen, Rabbimizin huzuruna sâlih birer kul olarak çıkabilme gayretinde olmaktır. Yaratılış hikmeti ve gayesini iyi kavrayarak hayatımıza bu doğrultuda yön vermeliyiz. Yaptığımız her işte yalnız Allah’ın rızasını

gözetmeliyiz. Sayılı nefeslerimizi, günlerimizi, ömrümüzü nasıl tükettiğimiz konusunda kendimizi her an sorgulamalıyız. Hayır-şer, sevap-günah açısından nefsimizi bir değerlendirmeye tabi tutmalıyız. Çok değerli olan ömür sermayemizi hayırla, güzellikle, sevapla ebedi bir kazanca dönüştürmenin yollarını aramalıyız. Ömrümüzün günahlarla, isyanlarla heba olmasına müsaade etmemeliyiz. Kendimizin, değerlerimizin, inancımızın farkında olmalı, onları yozlaştıracak, anlamsız kılacak hiçbir tutum ve etkinliğe zemin hazırlamamalıyız. Sermayemiz ahlakımız; umudumuz yüzlerimizi ağartacak sâlih amellerimiz olmalıdır.

Hutbemizi, insanlığa rehber olarak gönderilen nebilerin Yüce Kitabımızda bize öğretilen şu dualarıyla bitirelim:

“Rabbim! Bana ve anne babama verdiğin nimetlere şükretmemi, senin razı olacağın salih amel işlememi bana ilham et. Neslimi de salih kimseler yap. Şüphesiz ben sana döndüm. Muhakkak ki ben sana teslim olanlardanım.”³

“Rabbim! Beni Müslüman olarak öldür ve salih kulların arasına kat!”⁴

“Rabbim! Bana hikmet ver ve beni salihler zümresine ilhak eyle!”⁵

¹ Nahl, 16/97.

² Buhari, İmân, 39.

³ Ahkâf, 46/15.

⁴ Yusuf, 12/101.

⁵ Şuarâ, 26/83.

اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُوْنَ اَنْ يُفْرِقُوْا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِهِ
وَيَقُوْلُوْنَ نُوْمِنُ بِبَعْضٍ وَنُكْفِرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُوْنَ اَنْ يَتَّخِذُوْا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا
اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُوْنَ حَقًّا وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِينًا
قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ (ص) يَقُوْلُ لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِي...

PEYGAMBERE İMAN OLMADAN ALLAH'A İMAN OLMAZ

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Allah’ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah ile peygamberlerini birbirinden ayırmak isteyenler, "Bir kısmına inanırız ama bir kısmına inanmayız" diyenler ve bunlar arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu, işte gerçek inkârcılar bunlardır ve biz inkârcılara alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (sas) şöyle buyuruyor: “Bana iman etmeyen Allah'a iman etmemiş olur ...”²

Değerli Kardeşlerim!

Dinin en temel prensibi tevhit, yani Allah’ın birliğine imandır; nübüvvettir, yani peygamberlere imandır; meaddır, yani hesap gününe imandır. Bu prensiplerden peygamberlere iman, İslam inanç sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Kerim Kitabımızı bize açıklayan Sevgili Peygamberimiz (sas)’e iman etmeden Müslüman olamayız ve İslam’ı tam manasıyla yaşayamayız. Çünkü Rasûlullah (sas)’ e iman eden aynı zamanda Allah’a iman etmiş, onu inkâr eden, Allah’ı inkâr etmiş olur. Peygambere iman, onun, Allah’tan getirdiği her şeyi kabul etmek ve bunlara iman etmektir. Bu sebeple nübüvve ve risalete inanmadan sadece Allah’ın varlığını kabul etmek, Allah nezdinde imanın geçerli olması için yeterli değildir. Bizler Müslüman olmanın ilk şartı olan kelime-i tevhitte ve kelime-i şهادette Rabbimize imandan sonra Peygamberimiz (sas)’e imanı zikrederiz. Bizler, Allah’a iman ile Rasulü’ne imanın ayrılmaz bir bütün olduğunu kabul ederiz. Rasul’e iman olmadan Allah’a imanın yeterli olmayacağına inanırız. Zira Kur’an bizi Rabbimizin

huzuruna çağırdı. “Namaz kılın!” buyurdu. Fakat biz nasıl namaz kılacağımızı bilmiyorduk. Efendimize baktık ve ondan öğrendik. Kur’an bizi oruç tutmaya çağırdı. Fakat biz nasıl oruç tutacağımızı bilmiyorduk. Efendimize baktık, Allah’ın bizden nasıl bir oruç istediğini ondan öğrendik.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (sas), “Bana itaat eden Allah’a itaat etmiş, bana karşı gelen Allah’a karşı gelmiş olur...”³, buyurmuştur. Aynı şekilde Rahmet Peygamberi Efendimiz (sas), “Gönülden tasdik ederek Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in O’nun Rasulü olduğuna şehâdet eden kimseye Allah, mutlak surette cehennemi haram kılar.”⁴ buyurmuştur. Buna göre Allah’a, Hz. Muhammed Mustafa (sas)’e ve onun getirdiklerine tereddütsüz bir şekilde inanmadan mümin olunamaz. Son sözü “La İlahe İllallah” olan kimsenin cennete gireceği⁵ şeklindeki bazı hadisler, İslam’ın bir bütün olarak kabul ve tasdik edildiğini ifade etmektedir. Nitekim İslam’ın bidayetinden itibaren bütün Müslümanlar, Hz. Muhammed (sas)’in peygamberliğini tasdik etmenin İslam’ın değişmez bir esası olduğunda ittifak etmişlerdir.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimiz (sas), Yüce Rahman’ın rahmet mektebinin öğretmenlerinden biridir. İnsanlığın rahmet pınarı, hikmet ışığı ve hidayet rehberidir. Biz ona baktık insanlığın en yüce özelliklerini onda gördük. Muhabbet, merhamet, vefa, doğruluk, adalet, hak, hakikat, hukuk, güvenilirlik, tevazu, kahramanlık, Allah’a kul olmak ve başkasına kul olmamak neymiş; onda gördük, ondan öğrendik. Peygamberimiz, ilimle ameli, hayatla ahlâkı, hikmetle irfanı, bugünle yarını, dünya ile ahireti buluşturan ve barıştıran insanlık önderidir. O, güzelle çirkini, adaletle zulmü, ilimle cehaleti, samimiyetle gösterişi, faydalı ile zararlıyı ayırt eden insanlık öncüsüdür.

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygambere iman, sözden öte özde kendini belli etmelidir. Peygambere iman, onun adı anıldığında yalnız elimizi göğsümüzün üzerine götürmekten ibaret değildir. Ona iman, onu, her şeyden daha çok sevmek, getirdiği ilahi buyruklarla amel etmek, mübarek ismi anıldığında salat ve selam getirmektir. Bir insan Peygamberimize uydu mu, Allah’ın razı olduğu yola girmiş demektir.

Onun için, Ey Mü'minler!

Kim insanlığın güzelliklerinden bir nasip almak istiyorsa, onu örnek almalı. Kim iyi bir Müslüman olmak istiyorsa, onu rehber edinmeli. Kim Allah'ın sevdiği bir kul olmak istiyorsa, onun yolundan gitmelidir. Çünkü Rabbimiz, sevdiği ve bir kulunda görmek istediği bütün özellikleri ve güzellikleri Sevgili Peygamberimiz (sas)'de toplamıştır.

Kardeşlerim!

Sevgili Peygamberimize sonsuz salat ve selam olsun! Rabbimiz, onun ümmeti olma bahtıyarlığından bizleri mahrum bırakmasın! Onun hayat veren ilkelerinden, iki cihan mutluluğuna ulaştırıcı yolundan, sünnet-i seniyesinden bir an olsun bizi ayırmasın.

Hutbemi, Rahmet Elçisi'nin bir hadisi ile bitirmek istiyorum: **“Allah'ı Rab, İslâm'ı din ve Muhammed'i de nebî ve rasûl olarak kabullenen kişi imanının tadını alır.”**⁶

¹ Nisa 4/150-151.

² İbn Hanbel VI, 382.

³ Buhârî, Cihâd, 110.

⁴ Buhârî, İlim, 49.

⁵ Ebu Davud, Cenâiz, 15-16.

⁶ İbn Hanbel, I, 208.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

İL : TÜRKİYE GENELİ

TARİH : 22.08.2014

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ
شُعْبَةً... وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ

HAYÂ HAYATTIR!

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “De ki: “Rabbim açık ve gizli kötülükleri haram kılmıştır. Günahı ve haksız yere sınırı aşmayı haram kılmıştır. Hakkında hiçbir delil indirmedeği bir şeyi Allah’a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (sas) şöyle buyuruyor: “İmanın yetmiş küsur şubesi vardır... Hayâ da imandan bir şubedir.”²

Değerli Kardeşlerim!

İslâm ahlâkının en temel kavramlarından biri hayâdır. Bünyesinde hayatı, huzuru, sağlığı, selamı, dostluğu, rahmeti ve bereketi barındırır. Hayâ aynı zamanda afet ve beladan salim olmayı çirkin ve yerilmiş herşeyden uzak durmayı ifade eder. Hayâ, “Müslüman kişiliğini” tamamlayan en önemli özelliklerdendir. Hayâ, ahlâklılık ve onurlu bir hayatın anahtarıdır.

Kardeşlerim!

İslâm, fert ve toplum terbiyesini edep ve hayâ üzerine kurmuştur. Hayâyı sözden fiiliyata aktarabilen bir insan, hayatın, canlılığın, dostluğun, barışın, sevginin, adaletin numune-i imtisali olabileceği gibi ona sahip toplum ise gerçek manada huzur toplumu olacaktır. Hayânın Allah’a, insanlara ve kişinin kendine karşı olmak üzere üç boyutu vardır. Allah’a karşı hayâ, O’nun emir ve yasaklarına uymaktır. İnsanlara karşı hayâ, onları rahatsız edecek her türlü kötü söz ve davranıştan kaçınmaktır. Kişinin kendine karşı hayâsı ise,

edepli olmaktır.³ “Ben güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim.”⁴ buyuran Sevgili Peygamberimiz edep ve haya timsalidir.

Unutmayalım ki kalp, göz, kulak, dil ve el, hayâlî olmadıkça bunların sahibinin hayâlî olması mümkün değildir. Kalbin hayâsızlığı nifak, riya ve samimiyetsizliktir. Gözün hayâsızlığı harama nazar edilmesidir. Dilin hayâsızlığı, tecessüs, gıybet, iftira gibi günahların işlenmesidir. Elin hayâsızlığı, harama el uzatmaktır. Kulağın hayâsızlığı, harama kulak vermek, insanların mahremiyetlerine muttali olmaktır. Onların ayıp, kusur ve hatalarını araştırmak ve bunu toplumla paylaşmaktır. Oysa “Allah hayâ sahibidir, ayıp ve kusurları örtendir.”⁵

Değerli Müminler!

Hayâ, bütün erdemlerin özüdür. Hayâsını kaybeden, hayatını, bir başka ifadeyle varoluş, yaratılış amacını kaybetmiş demektir. Evet, hayâ, hayattır. Hayâsızlık ve fuhşiyât ise rezaletin, kötülüğün ve kokuşmanın, tembellik ve miskinliğin kaynağıdır. Hayâ, insanın insanlığıdır. Hayâsızlık ise şehvî arzuların ve nefsin kölesi olarak yaşamının tarifidir. Hayâ, insanın Allah, tabiat, eşya ve hemcinsleri karşısında olması gereken yerin muhafazasıdır. Hayâsızlık ise isyanın, haddini bilmezliğin ve haksızlığın göstergesidir.

Aziz Kardeşlerim!

Tarihte, hayâ timsali fert ve toplumların örneği elbette mevcut olmuştur. Ancak aksi de görülmüştür. Ne yazık ki modern zamanlarda insanoğlu, bilgi, iletişim ve teknolojiye kaydetmiş olduğu büyük ilerlemeyi edep ve hayâda gösterememiştir. Maalesef her türlü hayâsızlığı, hiçbir sınır tanımayan bir özgürlük, özgürleşme ve özgüven adına hem de bütün değerleri hiçe sayan bir zihniyet bugünün insanına egemen olma sürecindedir. Unutmayalım ki; günümüzde insanı bir şehvet objesine dönüştürerek hayâsızlığı ve edepsizliği bir endüstri haline getirenler bu asrın en büyük hayâsızlarıdır. İnsanlık tarihinin hiçbir döneminde iffet ve namusa tasallut, edep ve hayâdan yoksunluk, giyim ve kuşamda ölçsüzlük ve müstehcenlik, yirmi birinci asırdaki kadar etkin ve planlı bir şekilde yayılmamıştır. Bu şuursuzluğun temelinde hayâ üzerine bina

edilmeyen bir eğitim ve anlayışın var olduğu açıktır. Ne yazık ki hayâ yoksunu modern uygarlık, bugün türünün en çirkin örneklerini sergilemektedir.

Kardeşlerim!

Hutbemi iffet ve hayâ timsali Sevgili Peygamberimiz (sas)’ın Allah’a şu yakarışıyla bitiriyorum: **“Yâ Rabbi! Senden hidâyet, takvâ ve iffet diliyorum.”**⁶

¹ Araf 7/33.

² Müslim, İman, 57.

³ Mâverdî, *Edebü ’d-Dünya ve ’d-Dîn*, s. 392-393

⁴ Hakim el-Müstederek, II, 670.

⁵ Nesâî, Gusûl ve Teyemmüm, 7.

⁶ Müsned, I, 389, 439.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ

بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

ZAFERLER ALLAH'TANDIR.

Muhterem Müminler!

Okuduğum sure-i celilede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Allah’ın zaferi ve fetih geldiğinde ve de insanların bölük bölük Allah’ın dinine girdiklerini gördüğünde, Rabbine hamd ederek tespihte bulun ve O’ndan bağışlama dile. Çünkü O, tövbeleri çok kabul edendir.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Kim Allah’ın dini en üstün olsun diye mücadele ederse o, Allah yolundadır.”²

Kardeşlerim!

Her yıl gelen Ağustos ayında millet olarak bizler, 26 Ağustos 1071 tarihinde Anadolu’nun kapılarını İslâm’a açan Malazgirt Meydan Muharebesini, 30 Ağustos 1922 tarihinde Anadolu’nun kapılarını düşmanlara kapatan Başkomutanlık Meydan Muharebesini ve diğer zaferlerimizi hatırlarız. Tarihimize gider, ondan aldığımız güçle bugünümüzü ve geleceğimizi inşa ederiz. Bizi başarılı kılan, zaferlere ulaştıran ruh ve manayı anlamaya çalışır; bundan yüksek bir şuur elde etmeye gayret ederiz. Zaferler ayında biz müminlere düşen, tarihimizdeki fetih ve zaferlerle övünmek değil; bu zaferlere götüren ruh ve manayı idrak edip aynı iman ve teslimiyete sahip olmaktır. Bizlere düşen becamızı, varlığımızı korumak ve dünya mazlumlarının umutlarını boşa çıkarmamaktır. Unutmayalım ki millet olarak aynı iman ve ruha sahip olduğumuz sürece aşamayacağımız hiçbir engel, başaramayacağımız hiçbir zorluk yoktur.

Değerli Müminler!

İslam coğrafyasının bugünlerde maruz kaldığı zulüm, zorbalık, haksızlık ve kötülükler, zaferlerimizi ve bu zaferlerin arkasındaki ruhu yeniden anlamaya olan ihtiyacımızı çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Unutmayalım ki ecdadımıza bu yüksek ruhu kazandıran “din-i mübin-i İslâm” dır. Onlar i’la-yı kelimetullah uğruna yaşamışlardır. Allah adı en yüce olsun diye mücadele vermişlerdir. Yeryüzünde hak, hakikat, adalet, hukuk, ahlak, barış ve huzur egemen olsun diye çaba sarf etmişlerdir. Onlar, İslâm’ın barış ve esenlik dini olduğunu bütün dünyaya göstermişlerdir. Mazlumların sığınağı, zalimlerin korkulu rüyası olmuşlardır. Şehadet arzusunu hiçbir zaman yüreklerinden eksik etmemişlerdir. Din, iman, millet, vatan ve mukaddesat uğruna gerektiğinde candan ve canandan vazgeçmeyi göze almışlardır. “Allah, müminlerden, mallarını ve canlarını cennet karşılığında satın almıştır”³ ayeti gereğince yaşamışlardır.

Asıl zafer, insanın gönlünü kazanmaktır. Asıl fetih, bir kalbi hakikate açmaktır. Zafer, egemen olma hırsına kapılmadan güzelliği herkesin avucuna bırakabilmektir. Fetih, insan iradesini incitmeden, baskı ve zorlama yapmadan, iman ve İslâm’ın gönüllere teklif edilmesidir. Zaferlerin arkasında hep aynı ruh vardır. Bedir’de de aynı ruh vardır, Malazgirt’te de... Mekke’nin Fethinde de aynı ruh vardır Çanakkale Zaferinde de... İstanbul’un Fethinde de aynı ruh vardır, Kurtuluş Savaşında da... İşte bu ruh, İstiklal şairimizin, “Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar / Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var / Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar / 'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?” dizelerinde ifade ettiği fetih ruhunun ta kendisidir.

Aziz Müminler!

Ancak kuvvetli iman sahibi olanlar büyük zaferlere erişebilirler. “Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer inanmışsanız üstün gelecek olanlar sizlersiniz”⁴ “Allah’a ve Rasûlüne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider.”⁵ ayet-i kerimelerinin farkında olanlar zaferlere koşabilirler. Zaferin olmazsa olmaz şartı, hakiki iman, salih amel ve güzel ahlaktır. Bugünün Müslümanları en çok da bunlara muhtaçtır. Birlik ve

beraberliğe, ilim ve irfana, fazilet ve erdeme muhtaçtır. Evet, Müslümanlar son iki asırdır zaferlere susamıştır. Ancak başarı ve zafer Allah'tandır. Allah'ın yardımıyla. Yardım ise beklemekle gelmez. Müslümanlar, Allah'ın yardımını celb edecek bir halet-i ruhiye içinde olmalıdırlar. Allah'ın yardımının gelmesi için gayret göstermelidirler. Tıpkı Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)'in örneklik ve rehberliğinde Mekke döneminde olduğu gibi müminler, nefislerini, kalplerini ve zihinlerini terbiye etmelidirler. İmanlarını güçlendirmelidirler. İbadetlerini halisane yapmalıdırlar. Ahlaklarını güzelleştirmelidirler. Ruhen ve bedenlen zafer hazırlanmalıdırlar. Sonrasında da Allah'a tevekkül edip neticeyi yine O'ndan beklemelidirler.

Aziz Müminler!

Hutbemin başında okuduğum surede Rabbimiz, her fetih ve zaferden sonra biz müminlerden Rabbimizi hamd ederek tesbih etmemizi ve O'na tevbe ve istiğfarda bulunmamızı emrediyor. Çünkü insanoğlu zaferlerden sonra günaha sürüklenebilir. Başarılarından sonra nefisine yenik düşebilir. Bu başarıları verenin, bu zaferleri nasip edenin Allah olduğunu unutup da nefisine pay çıkarmaya kalkışır. Nefsine pay çıkarır da haktan, hakikatten, adaletten ve hukuktan ayrılır. Fazilet ve erdemleri terk eder. Bu sebeple Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) bu sure indikten sonra **“Sübhane Allahi ve bihamdihi, estağfirullah ve etübü ileyh”** duasını çokça yapmaya başlamıştır.⁶

Kardeşlerim!

Tarih boyunca bizlere zaferler kazandıran bütün büyüklerimizi, mübarek ecdadımızı, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve şükranla yâd ediyoruz. Hutbeme Rabbimizin Kerim Kitabımızda bizlere öğrettiği şu dua ile son vermek istiyorum:

“Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işlerimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla! Ayaklarımızı dinin üzere sabit kıl! Ve Kâfirler güruhuna karşı bize yardım eyle, bize zafer ihsan eyle!”⁷

¹ Nasr, 110/1-3.

² Buhârî Cihâd, 15.

³ Tevbe, 9/111.

⁴ Âl-i İmrân 3/139.

⁵ Enfal, 8/46.

⁶ Müslim, Salât, 220.

⁷ Âl-i İmrân, 3/147.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ.

HAC: KALBE YOLCULUK

Muhterem Müminler!

Okuduğum ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: “İnsanlar arasında hacca ilan et ki, gerek yaya, gerek de uzak yollardan binekler üzerinde sana gelsinler.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), “Allah tarafından kabul edilmiş hacca karşılığı ancak cennettir.”² buyurmaktadır.

Kardeşlerim!

Her sene dünyanın dört bir tarafından dinimizin beş temel esasından birini yerine getirmek üzere kutsal topraklara yolculukların başladığı günlerdeyiz. Kâbe özlemiyle, Peygamber sevgisiyle tutuşan milyonlarca hacı adayımızı tatlı bir heyecan sardı. Onlar ki, yıllardır özlem duydukları mübarek bir seferin hayaliyle yaşadı.

Aziz Kardeşlerim!

Hac, Alemlerin Rabbi tarafından müminlere yapılan bir davettir. Hac, Allah’a, peygamberlere, âhirete iman gibi esasları pekiştirmektedir. Hac, Müslümanlara takva, sabır, sevgi, saygı, kardeşlik, fedakârlık, cömertlik gibi ahlâkî güzellikleri kazanma ve yaşama imkânı sunmaktadır. Hac, kulun Allah’a verdiği büyük bir sözdür. Rabbimizle yapılan bir ahitleşme ve misaktır.

Kur’an-ı Kerim’in şeâir olarak adlandırdığı hac, bir semboller haritası ve bu sembollerdeki manaları bilerek karar vermektir. Haccın her bir farzı, her bir rüknü, her bir menâsiki Rabbimize verdiğimiz ruhî, kalbî, kavli ve fiilî bir sözdür. Hac ibadeti iç içe geçmiş beş yolculuk olarak tanımlanmaktadır.

Birinci yolculuk, insanın iç dünyasına, kalbine yaptığı bir yolculuktur. Evden çıktığımız andan, ülkemize döneceğimiz ana kadar yaptığımız hacca kalbi bir boyutu vardır. İhramın, mikatın, telbiyenin, tavafın, sa’yin ve makam-ı İbrahim’in kalple ilgili boyutu unutulmamalıdır. Arafat’ın, Vakfe’nin, Müzdelife’nin, Mina’nın, şeytan taşlamanın manası hatırdan çıkarılmamalıdır.

İkinci yolculuk, insanın ahirete, ebedi hayatına yaptığı yolculuktur. Bu açıdan baktığımızda ihram bir kefen, Mikat bir dünya değiştirme yeri, Arafat ise bir mahşerdir. Hac, yeniden dirilişin, mahşerin provasıdır.

Üçüncü yolculuk ise, kardeşlerimize yaptığımız hicrettir. Tavaf’ta dilleri, ırkları, renkleri, coğrafyaları farklı milyonlarca Müslüman kutsal topraklarda bir araya gelmektedir. Dolayısıyla hac ibadetiyle kardeşlerimize de hicret etmekteyiz.

Dördüncü yolculuk, tevhid tarihine yaptığımız yolculuktur. Hz. Âdem’le başlayan, Hz. İbrahim’le, Hz. İsmail’le kuralları yenilenen, Hz. Peygamber (s.a.s) ile süreklilik kazanan tevhid tarihine muhteşem bir yolculuktur. Mekke’ye, Medine’ye, medeniyete yolculuktur.

Beşinci ve asıl yolculuk ise Rabbimize, Beytullah’ın Rabbine yapmış olduğumuz yolculuktur. Hac, bir anlamda ilâhî aşka bir yöneliştir. Sevgiliye doğru gitmektir. Kültürümüzde insanın kalbine Beytullah denmiştir. Kâbe’nin adı da Beytullah’tır. Çünkü Allah’ın tecelli edeceği en güzel mekân insan-ı kâmilin kalbidir. Nitekim Allah Resûlü Kâbe’yi tavaf ederken şöyle buyurmuştur: “Ey Kâbe! Sen ne güzelsin ve kokun da ne güzel! Sen ne yücesin ve saygınlığın da ne yüce! Ama canım elinde olan Allah’a yemin ederim ki, Allah nezdinde müminin kalbi senden daha yücedir.”³ Dolayısıyla Kâbe’ye kalplerini kuvvetlendirmek için gidenler, bunun ilk ve temel şartının mümin kardeşinin kalbini kırmamaktan, onun saygınlığını çiğnememekten geçtiğini iyi bilmelidirler.

Kıymetli Kardeşlerim!

Hac, bütün ibadetleri içinde toplayan bir ibadettir. Hac tevhit eğitimidir, ahlâk eğitimidir, sosyal eğitimidir. Neyi niçin yaptığını bilmektir. Hac, büyük bir sınavdan, derin bir çileden geçip ateşte pişmektir. İmanları, gönülleri ve dertleri aynı; duaları, dilekleri ve yakarışları bir, milyonlarca

Müslümanın bir araya geldiği ve tanıştığı, evrensel bir kongredir.

Muhterem Müminler!

Bu sene hac için kayıt alınmamasına rağmen bir milyon üç yüz bin civarında insanımız hacca gidebilmek için sıra beklemektedir. Maalesef, bu yıl götürebildiğimiz hacı sayısı altmış bin civarındadır. Elde olmayan sebeplerle hacca gitme imkânı bulamayan kardeşlerimiz, asla ümitsizliğe düşmemelidirler. Bilinmelidir ki; hacca gidebilme imkânını bulmanın sevinci ile hacca gidememenin yüreğimizde oluşturduğu hüznün arasında fark yoktur. Hatta bazen hacca gidememenin hüznü, gitmenin sevincinden Allah katında daha değerlidir. Hacca gidemeyen kardeşlerimiz, niyet edilip de yapılamayan her bir iyiliğe bir sevap yazılacağı yönündeki ilahi müjde⁴ doğrultusunda kararlılıklarını devam ettirmelidirler.

Kardeşlerim!

İbadetlerimiz, Müslüman kalma şuurumuzu diri tutan ve bizi Allah'a yaklaştıran kulluk görevlerimizdir. Hac, Peygamberimiz (s.a.s)'in ifadesiyle annemizden doğmuş gibi arınmış, temizlenmiş ve şuurlanmış olarak evlerimize dönmektir.⁵ Bu şurudan uzak yerine getirilen hac, turistik bir seyahatten öte geçmeyecektir.

Rabbim haccımızı mebrur, amellerimizi makbul eylesin. Hacca gidecek kardeşlerimize hayırlı yolculuklar diliyor, henüz gidememiş kardeşlerimizin en kısa zamanda gidebilmelerini Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

¹ Hac 22/27.

² Buharî, Umre 1.

³ İbn Mâce, Fiten, 2.

⁴ Buharî, Tevhid, 35; Müslim, İman, 203.

⁵ Buharî, Hac, 4.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ

عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

اللَّهُمَّ أَنْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي وَزِدْنِي عِلْمًا.

BİLGİ AHLÂKİ

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), şöyle dua etmektedir: **“Allah’ım, bana öğrettiklerinle beni faydalandır. Bana fayda verecek ilmi öğret ve ilmimi artır.”**²

Kardeşlerim!

Biz, kendisini diğer dünyalardan bilgi ile ayıran, bilginin malzemesine ne kadar çok sahip olursa olsun bilgiyi bir ahlâk ve sorumluluk olarak görmeyen kültürleri câhiliye olarak adlandıran bir medeniyetin mensuplarıyız. Yüce dinimizin bilgiye ve bilgili insana ne kadar değer verdiği, kendisini kabul eden fert ve toplumların bilgi ve hikmetle mücehhez olmalarına ne derece ehemmiyet atfettiği herkesçe bilinen gerçeklerdir.

Bilgiye bu denli değer veren dinimiz, bilgiyi elde etme, kullanma ve onun değerini korumaya yönelik de bir takım ölçüler getirmiştir. Buna göre öncelikle bilginin asıl sahibinin Yüce Rabbimiz olduğu unutulmamalıdır. Zira Allah Teâlâ, insanı yarattıktan sonra ona bilmediklerini, bütün eşyanın isimlerini, kendini ifade etmeyi ve canlı-cansız tüm varlıkları birbirinden ayırabilme becerisini öğretendir.

Aziz Kardeşlerim!

Bilgi elde etmekteki amaç, hakikati kavramak, özellikle de Hakk’a yakınlaşmak olmalıdır. Bu bilinçten uzaklaşan insanlar, bilgiyi çıkar aracı hâline dönüştürmüş, insanlara refah ve mutluluk

getirmesi beklenen bilgiyi tahrip ve yıkım için kullanmışlardır. Özü gereği doğruya, güzele ve hikmete ulaştırması beklenen bilginin istismarı, bu değerleri kaybettirir. Bilgi istismarı ise insanlığın faydasına kullanılabilecek değerli bir bilgi birikimini kötülüğün hizmetine sunma, menfaate aracı yapma çabasıdır. Ve bu durum, günümüzün en büyük sorunlarından birisidir.

Merhum Hamdi Yazır’ın ifadesiyle “Haddi zatında her ilim muhteremdir. Fakat büyüklüğü nispetinde ilmî haysiyetle hayru şerre müsaittir. İlim ne kadar harika,engin; ne kadar ince ve yüksek olursa şerr-ü fitne ihtimali o nispette büyük olur. İlimler hüsn-i istimal edilirse zehirlerden devalar yapılır. Su-i istimal edildiği takdirde de devalardan sümum istihsal olunur.”³ Yani ilim ne kadar derin, ne kadar ince ve yüksek olursa, şer ve fitne ihtimali de o nispette büyük olur. İlimler iyi yönde kullanılırsa nice zehirlerden ilaçlar ve çareler elde edilir. Kötü yönde kullanıldığı takdirde nice ilaçlardan da zehirler elde edilir. Nitekim, insanlar çıkarlarına alet ettikleri bilgi sayesinde koca şehirleri bir bombayla yok edebilecek hâle gelmiş, on binlerce hatta yüz binlerce kişiyi aynı anda öldürme gücüne ulaşmışlardır. Aslında daha vahimi sessizce gerçekleştirilen katliamdır. Bu da Allah’ın insanlara bahsettiği hayat kaynaklarını kurutmak, kimi zaman da canlıların, bitkilerin ve çevrenin doğal genetik yapılarını bozmak şeklinde görülmektedir. Kısacası bugün bilgi pek çok alanda insanlığın hayrına değil, zararına kullanılmaktadır.

Kardeşlerim!

Bugün ne yazık ki insanlığın, özellikle de İslam coğrafyasının durumu içler acısıdır. Pek çok İslam ülkesinde ilim, dünyevi çıkarlara, makam kaygısına, can korkusuna kurban edilebilmektedir. Oysa hakka, hakikate, hikmete götüren, insanlığın yararına olan her doğru bilgiyi paylaşmak ve yaymak, bilgi sahibinin görevlerinden biridir. Özellikle kritik zamanlarda toplumsal duyarlılıkların sesi olmak, toplumun rehberleri konumundaki âlimlerin sorumluluğudur. Unutulmamalıdır ki; geçmişte bizi biz yapan, insanlık medeniyetinin öncüsü kılan bu anlayıştır. Zira dünya üzerinde güzelliklere yelken açabilenler, ancak hakkı, hakikati korkmadan dünyaya haykırabilenlerdir.

Bilginin menfaat ve kişisel tatmin aracı yapılmasının acıklı akıbetini Peygamberimiz (s.a.s),

bir hadislerinde şöyle bildirmiştir: “Aziz ve Yüce olan Allah’ın rızası için öğrenilmesi gereken bir ilmi, sırf dünya menfaati elde etmek için öğrenen bir kimse kıyamet günü cennetin kokusunu dahi alamayacaktır.”⁴ Aynı zamanda Allah Resulü (s.a.s), ilmiyle kibirlenen, böbürlenlen kişilerin kıyamet günü gerçek yüzlerinin Alemlerin Rabbi tarafından ortaya çıkarılacağını da haber vermiştir.⁵

Kıymetli Kardeşlerim!

Bilgi sahibi olmak sorumlu olmaktır. Bilgi arttıkça sorumluluk da artar. Bilgi, sahibini kendisine karşı, topluma karşı, tabiata karşı ve nihayetinde Allah’a karşı sorumlu hâle getirir. Kısacası bilgi, başlı başına bir sınavdır. Bilgi ahlâkına sahip olma ve onu koruma daha da zor bir sınavdır. Bu yüzden Peygamberimiz, bilgiyle meşgul olanlara şu dualarıyla örnek olmaktadır:

“Allah’ım! Faydasız ilimden sana sığınırım.”⁶

“Allahım! Fayda vermeyen ilimden, kabul edilmeyen duadan, korkmayan kalpten ve doymayan nefisten sana sığınırım.”⁷

Kardeşlerim!

Bir eğitim-öğretim yılının daha eşliğindeyiz. Bu vesileyle yeni eğitim-öğretim yılının geleceğimizin teminatı olan evlatlarımıza, değerli öğretmenlerimize hayırlı olmasını Yüce Allah’tan niyaz ederim. Rabbim, evlatlarımızın kendi rızasına ulaştıracak, ülkemizin, milletimizin, alem-i İslam’ın ve bütün insanlığın yararına kullanacakları bilgilerle donanmalarını nasip eylesin.

¹ İsrâ, 17/36.

² Tirmizî, Deavât, 128.

³ Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’an Dili, 447.

⁴ Ebû Dâvûd, İlim, 12.

⁵ Müslim, İmare, 152.

⁶ Nesâî, İstiâze, 21.

⁷ İbn Mâce, Sunne, 23.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ

الْجِزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ.

İŞ VE TİCARET AHLAKI-ÂHİLİK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyeti kerimede Yüce Mevlamız, Kerim Kitabında şöyle buyurmaktadır: “**İnsan için ancak çalıştığı vardır. Şüphesiz onun çalışması ileride görülecektir. Sonra çalışmasının karşılığı kendisine tastamam verilecektir.**”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), şöyle buyurmaktadır: “**Çalışana ücretini, teri kurumadan önce veriniz.**”²

Kardeşlerim!

Bir Müslümanın ticaret ve iş ahlakının nasıl olması gerektiğini öğretir bizlere bu ilahi ve nebevi ilkeler. Buna göre; dinimizin iş ve ticaret ahlakı doğruluk, dürüstlüktür; helal-haram duyarlılığıdır; işçi-işveren hakkına riayettir; alın terine saygıdır, onu heba etmemektir. Dinimize göre, kazanç için her yol mübah sayılamaz. Kardeşin sırtına basarak kazanca kazanç katılamaz. İşin ucuzu ve kolayına kaçılmaz. Hele hele gelir elde etmek için insan onuru, haysiyeti çiğnenemez, emek sömürülemez, can güvenliği tehlikeye atılamaz. İnsan için vazgeçilmez olan hayat hakkı hiçbir bedele değiştirilemez.

Değerli Müminler!

Yüce dinimiz, iş güvenliği ve ahlakına böylesine önem vermişken günümüzde ihmalkârlıklar, vurdumduymazlıklar sebebiyle yaşanan iş kazalarına hemen her gün üzüntüyle şahit olmaktadır. Türlü eza, cefa ve meşakkatle çalışan kardeşlerimizin fedakârlığı her türlü takdirin üstündedir. Ancak onların en değerli kazancı elde etmek için akıttıkları alın terlerinin heba edilişi, ölüm riski altında güvensiz ortamlarda çalışmaya

mahkûm edilişleri, hayat haklarının hiçe sayılışı, vicdanların kabul edebileceği bir durum değildir. Bu, apaçık bir haksızlıktır. Bu, insan hakkını, hukukunu, saygınlığını çiğnemektir. İnsan hakkını çiğnemek, onun saygınlığına halel getirmek aslında onu yaratan Allah’a saygısızlıktır. Kaldı ki, mümin bir kimse, kul hakkına riayetin Alemlerin Rabbine saygı olduğunu gayet iyi bilir.

İş hayatında yaşadığımız üzücü hadiseleri değerlendirirken Yaratıcının sonsuz kudretini hiçe saymak ne kadar yanlışsa insanın ihmal kaynaklı suç ve vurdumduymazlıklarına ilahi kudret üzerinden mazeret üretmek de o kadar yanlıştır. Bu sebeple, ilahi adalete gölge düşüren tez ve yorumlardan kaçınmak gerekir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Günümüzde üretim ve tüketim konusunda bir takım çarpıklıkların olduğu da açıktır. Bir tarafta helal-haram düşünmeden konforun alabildiğine kuşattığı bir yaşam tarzı, diğer tarafta tek kaygısı evine ekmek parası götürmek olan insanlar. Bir tarafta, daha çok kazanma arzusunda olanlar; diğer tarafta hayatını devam ettirebilmek için rızkının peşinde koşanlar. Bir tarafta kolay yoldan zengin olmak isteyenler, diğer tarafta bir helal lokma uğruna alın teri dökenler...

Evet ne acıdır ki modern zamanlar, iş ve ticaret ahlakımızı da etkiledi. Dürüst, güvenilir, işinin ve işçinin hakkını verenlerin yanında sadece maddiyat ve kazanç odaklı düşünenlerin de sayısı arttı. Rahmet Elçisi’nin “**Bizi aldatan bizden değildir**”³ uyarısı, ticaretin de bir imtihan, mesleğin gereğini yapmanın da bir ibadet olduğunu unutanlarca dünyevi çıkarlara kurban edilir hale geldi.

Kardeşlerim!

Kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürmesi, çoluk-çocuğunun nafakasını temin etmesi esastır. Bu maksatla helal ve meşrû yoldan kazanç temini için çalışmak, iş ve ticaret hayatının içinde bulunmak kutsal sayılmıştır. Ancak Allah rızasının, helal-haram çizgisinin gözetilmediği, haksızlık ve aldatma içeren her türlü ticaret de yerilmiştir. Nitekim Efendimiz (s.a.s) böylelerinin ibretlik durumunu şöyle bir soruyla ortaya koymuştur: “**Yediği haram, içtiği haram, giydiği haram bir kimsenin duasına Allah cevap verir mi?**”⁴

İşte dinimizin iş ahlakından, milletimizin değerlerinden ilham alan ecdadımız, on üçüncü yüzyılda Ahilik Teşkilatını kurmuştur. Bu teşkilat, iş ve ticaret hayatı içerisinde yer alanları doğruluk, güvenilirlik, cömertlik, tevazu gibi prensipler şemsiyesi altında birleştirmiş ve her şeyden önce onları “kardeş” kılmıştır. Âhilik, ahlâkın ticari hayat için de vazgeçilmez olduğunu mensuplarına her daim telkin etmiştir. Ahîlik teşkilatı, insanların aldatılmasına engel olmuştur. Mesleğe yeni başlayan kimselerin, işlerini iyice öğrenip liyakatli hale gelmedikçe, iş hayatında yer almalarına bu yapı tarafından müsaade edilmemiştir. Bu bağlamda, Yüce Rabbimizin; **“Emanetleri ehline verin”**⁴ uyarısına her zaman sadık kalınmıştır.

Kardeşlerim!

Mümin, her şeyden önce güvenilir kişi demektir. Öyleyse mümin, kazanırken de başkasının hakkına tecavüz etmemelidir. O, helal kazanç uğruna dürüstçe yaptığı her işin ibadet olduğu bilinciyle hareket etmelidir. Mümin, çoluk çocuğuna yedireceği haram bir lokmanın, kendi midelerini kavuran bir ateş topu olacağını unutmamalıdır. Rabbimizin şu ölçüleri, müminin kazanç felsefesi olmalıdır:

“Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar insanlardan bir şey ölçüp aldıkları zaman, tam ölçerler. Fakat, kendileri onlara bir şey ölçüp, yahut tartıp verdikleri zaman eksik ölçüp tartarlar. Bunlar, büyük bir günde tekrar dirileceklerini sanmıyorlar mı?”⁵,

“Ey İman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin”⁶

¹ Necm, 53/39-41.

² İbn Mace, Rühûn, 4.

³ Tirmizi, Buyû’, 74.

⁴ Müslim, Zekât, 19

⁵ Mutaaffîn, 83/1-5.

⁶ Nisâ, 4/29.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤها وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ...

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَا عَمِلَ آدَمِيُّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ...

KURBAN ALLAH'A YAKIN OLMAK İÇİNDİR

Aziz Müminler!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah’a ulaşır; Allah’a ulaşan yalnızca takvanızdır.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: **“Âdemoğlu kurban günü Allah katında kurban kesmekten daha sevimli bir amel işlemez. Kurban, kıyamet günü bütün uzuvlarıyla (sevap olarak) gelir. Kurban, henüz kanı yere düşmeden, Allah tarafından kabul edilir. Bu yüzden gönül rahatlığıyla kurbanlarınızı kesin.”**²

Kardeşlerim!

Kerim Kitabımızda, insanoğlunun evlatla en ağır imtihanının örneği takdim edilir biz müminlere. Evlat hasretiyle yanan İbrahim Peygamber, kendisine hayırlı bir çocuk lütfetmesini niyaz etmişti Alemlerin Rabbinden. Rabbi de ona İsmail’i bahşetmişti. Nihayet babanın evlat, evladına can imtihanına sıra gelmişti. İbrahim (a.s), rüyasında kendisini kurban ettiğini söylediğinde, teslimiyet sembolü İsmail şu cevabı vermişti: **“Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulursun.”** İbrahim, ciğerparesini alını üzerine yatırınca Alemlerin Rabbi onları şöyle müjdeledi: **“Ey İbrahim! Rühayı gerçekleştirdin. Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız. Bu, gerçekten, çok açık bir imtihandır. Biz, oğluna bedel ona büyük bir kurban verdik.”**³

Bu ağır, ama başarılı imtihanın akabinde İbrahim Efendimiz, sonraki nesillerce Allah’ın selamı ile anılmaya hak kazandı. İsmail Efendimiz

ise, kıyamete kadar Allah’a sunulacak her kurbanda hatırlanma bahtiyarlığına erişti. Bundan böyle biri sadakatin, diğeri ise teslimiyetin sembolü oldu.

Kıymetli Kardeşlerim!

İşte o gün bugündür İsmail’in bedelini temsil eden bir fidyenin, inananlarca Alemlerin Rabbine sunulmasıdır kurban. Kurbanı Allah’a yaklaşma vesilesi yapan şey, temsil ettiği bu bedeldir. Yeri ve zamanı geldiğinde O’nun yoluna nice İsmaillerin feda edilebileceğinin takdimidir. Ne kurbanlık hayvanın kanıdır, ne de etidir Allah’a sunulan. Bu inancı, bu bilinci, bu samimiyet ve sadakati izhar etmektir asıl olan. Kurban, İbrahimî iman ve kararlılığın, malın, gerektiğinde canın feda edilmesinin bir temsilidir.

Kardeşlerim!

Kurban ibadetindeki hikmet, Allah rızası ile birlikte yoksulun et ve gıda ihtiyacını karşılamaktır. Böylece kurban, Müslüman toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar; sosyal adalet ve paylaşımın gerçekleşmesine katkıda bulunur. Kurban, mümine malını Allah rızası için harcama ve başkalarıyla paylaşma mutluluğunu tattırır; onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Ayrıca kurban, fakirleri de bayram sevincine ortak ederek toplumun birlik, beraberlik, kardeşlik içinde huzurlu bir bayram geçirmesine vesile olur.

Komşuları, akrabaları, yakın olsun uzak olsun kardeşleri birbirine bağlayan ve ruhları kaynaştıran bir ibadettir kurban. Mümin, vekâletle kurban yoluyla Afrika’da, Asya’da adını dahi duymadığı birçok yoksul ülkede yaşayan hiç görmediği, tanımadığı, aç ve muhtaç kardeşlerine yardım eli uzatır. Bu vesileyle o, binlerce kilometre uzaktaki kardeşleriyle yakınlaşmanın, bütünleşmenin, ümmet olmanın mutluluğunu yaşar.

Kurban, Allah’a teslimiyetin, sadakatin, kulluğun zirvesinin en güzel örneğidir. Kurban, Yüce Rabbimize yakınlaşmaktır. Kurbanlarımız, “kurb” anlarımızdır. Yani Allah’a en yakın olma zamanlarımızdır. Kurban, mukarrebûndan olma çabasıdır. Yani takvaya erişme arzusu içinde Yüce Allah’a yaklaşanlar arasına girebilme gayretidir. Zira kurban, takvaya; takva da Allah’a ulaştırır.

Değerli Kardeşlerim!

Her ibadette olduğu gibi kurban ibadetinde de dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Büyükbaş hayvanlar yedi kişiye kadar ortaklaşa, küçükbaş hayvanlar ise bir kişi tarafından kurban edilebilmektedir. İlke olarak kurban için küçükbaş hayvanlar bir, büyükbaş hayvanlar ise iki yaşını doldurmuş olmalıdır. Ayrıca sağlıklı olmayan, hasta, topal, tek gözü kör, zayıf ve cılız olan hayvanlar kurban edilmemektedir.

Dinimiz, her davranışımızda iyiyi, şefkati, merhameti, letafeti emreder. Dolayısıyla mümin, kurbanlık hayvana da şefkatli olmalı, ona eza vermekten sakınmalıdır. Kurban kesiminde, çevre temizliğine dikkat edilmeli, geçmiş yıllarda televizyon ekranlarına yansıyan nahoş görüntülere meydan verilmemelidir.

Rabbim, keseceğimiz kurbanlarımızı kabul eylesin. Kurbanlarımızı birlik, beraberlik, kardeşlik duygularımızın pekişmesine, İslam coğrafyasında akan gözyaşı ve kanın son bulmasına vesile eylesin.

¹ Hacc, 22/37.

² Tirmizî, Edâhî, 1.

³ Saffât, 37/100-111.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ وَنَسِيتُ وَمَخَّيْتُ وَمَمَّنَيْتُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ.

KURBAN BAYRAMI

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “De ki: ‘Şüphesiz benim namazım da, diğer ibadetlerim de, yaşamam da, ölümüm de âlemlerin Rabbi Allah içindir.’”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s), şöyle buyuruyor: “Birbirinizle ilgiyi kesmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Birbirinize kin gütmeyin! Birbirinize haset etmeyin! Allah’ın size emrettiği gibi kardeş olun!”²

Kardeşlerim!

İslam âlemi olarak, inanan gönüller olarak bir Kurban Bayramını daha idrak etmenin haz ve sevincini yaşıyoruz. Bizlere bu sevinci yaşatan Yüce Rabbimize sonsuz hamd ve şükürler olsun.

Kurban Bayramı günleri, müminlerin tek yürek, tek vücut oldukları günlerdir. Bu günler, Hz. İbrahim’in duasıyla³ inananların aynı iman ve aynı ruhla mukaddes topraklara geldikleri; tek merkezde, Kâbe’de tavaf ettikleri; tek meydanda, Arafat’ta toplanarak hac farızasını yerine getirdikleri kutlu zaman dilimleridir. Kurban Bayramı günleri aynı zamanda, biz müminlerin İbrahimî bir arayışla Rabbimizin lütfettiği nimetlere şükranlarımızın bir ifadesi olarak kurban ibadetini eda ettiğimiz mübarek vakitlerdir.

Kardeşlerim!

Kurban bayramı günlerinde eda ettiğimiz, dinimizin en önemli ibadetlerinden olan hac ve kurbanın bizler açısından pek çok anlamı ve mesajı vardır. Her şeyden önce hac, birlik ve vahdetin göstergesidir. Kurban ise bize, dini sadece Allaha has kılarak O’na teslim olmayı ve nefsimizi terbiye ederek insan neslinden kan akıtmamayı sembol

diliyle ifade etmektedir. Bu iki ibadetin ifa edildiği Kurban Bayramı günleri bizlere çok güçlü, çok yönlü ve çok anlamlı bir şekilde kendi öz mesajını her yıl duyurmaktadır. Kurban Bayramının bir yüzü öte dünyaya, bir yüzü bu dünyaya, bir yüzü geçmişe, bir yüzü geleceğe dönüktür. Kurban Bayramı, Hz. İbrahim’den gelen tarihi ciheti, toplumsal vechesi ve nefislerimizi sürekli terbiye ederek geleceğimizi inşa etme özelliği sayesinde bizleri hem Rabbimize, hem mümin kardeşlerimize hem de tüm insanlığa yakınlaştırmaya devam edecektir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Kurban, Allah’a teslimiyetin ifadesidir. Ancak bugün üzerinde durmamız gereken husus, teslimiyetimizi ne kadar Rabbimize yönelttiğimizdir. Kurban, bizim gerçek anlamda kardeş olmamıza katkıda bulunan bir ibadettir. Ancak bugün muhasebesini yapmamız gereken husus, ne kadar kardeş olduğumuzdur. Kardeşlik gerçeğinden ne ölçüde uzak olduğumuzdur. Teslimiyet ruhundan, kardeşlik duygusundan yoksunlaştıkça Müslümanların hangi belalarla, hangi fitnelerle, hangi desiselerle karşılaştığı, bunların neticesinde nice mümin kanının aktığı artık fark edilmelidir.

Aynı şekilde müminlerin haline bakarak nice güç odaklarının, müminlerin kanı üzerinden nasıl güç devşirmekte olduğu, müminleri birbirine yakın kılan iman kardeşliğinin zedelenerek nasıl kavgaya, şiddete ve düşmanlığa dönüştürüldüğü bilinmelidir. Bu sebeple, kurbanlarımız ve bayramlarımız artık mümin kalpler arasında ülfet ve muhabbeti gerçekleştirmelidir. Müminler, her türlü fitneye, fitnenin getireceği kargaşa, huzursuzluk ve felaketlere karşı uyanık olmalı, bütün bunlara basiret ve ferasetle karşı çıkmalı ve imkan tanımamalıdır.

Aziz Müminler!

Müslümanlar olarak Kurban Bayramı dolayısıyla şüphesiz birbirimizi tebrik edeceğiz. Geçmiş hatırlama, birbirimizi tanıma, kendimizi bilme ve bulma, yardımlaşma ve dayanışma, beni bize dönüştürme, bu bayram vesilesiyle nail olduğumuz ilâhî lütuflardır. Ancak bu bayram vesilesiyle darda ve zorda kalan Müslüman kardeşlerimizi, dünyanın muhtelif yerlerinde büyük acı ve ıstırap yaşayan, zulme uğrayan mazlum ve mağdur kardeşlerimizi asla unutmamalıyız. Onların yürek yakan durumlarına çareler üretmek, mazlumluklarını ortadan kaldırmak ve tekrar

özgürlüklerine kavuşmaları için gayret göstermek Müslümanlar olarak hepimizin kardeşlik borcudur.

Kardeşlerim!

Kesilen her kurban, akan her kurban kanı, yüzyıllar boyunca inananlar olarak varlığımızın bekası için verdiğimiz kurbanları hatırlatmalı, yüreklerimizi bu ateşle yakmalı, önümüzü kuvvetli bir ışıkla aydınlatmalıdır. Kurbanlarımız, müminlerin kanlarının, gözyaşlarının akmasını önlemeli, İslâm coğrafyasındaki acıyı dindirmelidir. Kurban Bayramı, müminleri birliktelik ve vahdet şuuruna erdirmelidir. Mümin gönüller, bayram günleri vesilesiyle İslâm'ın barış mesajını kavramalı ve **'müminler ancak kardeşirler'** düsturunca kardeş ve ümmet olma bilincine ermelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle milletimizin, yurt dışındaki millet varlığımızın, gönül coğrafyamızın ve İslâm âleminin mübarek Kurban Bayramlarını tebrik ediyorum. Bayramın başta ülkemiz olmak üzere âlem-i İslâm'ın ve topyekûn insanlığın barış ve huzuruna vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

¹ En'âm, 6/162.

² Müslim, Birr ve Sıla, 30.

³ Bakara, 2/126.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İLİ : GENEL
TARİH : 10.10.2014

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا
وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا.

BİZ KARDEŞİZ

Kıymetli Kardeşlerim!

Asırlar önce Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in kardeşliğe ilişkin şu sözlerine gelin hep birlikte kulak verelim:

“Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yalnızlığa terk etmez. Kim din kardeşinin bir ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarından birini giderir...”¹

Kardeşlerim!

Yüce dinimizde kardeşlik, aynı anne-babadan dünyaya gelenlere hasredilemeyecek kadar geniştir. Kardeşlik, aynı özden varedildiğimizi bilmektir. Kardeşlik, mümine muhabbet beslemektir. Yağmurun toprağa verdiği hayat misali birbirimize rahmet ve şefkatle yaşama sevinci taşımadır. Peygamberimizden gelen bir vefadır kardeşlik. Birbirimiz için sığınılacak bir liman olabilmektir kardeşlik. Zor zamanlarda gönül alıcı bir söz, mütebessim bir yüz sunabilmektir. Kardeşlik, huzur ve mutluluğu paylaşmak, hüznün ve kedere, acı ve ızdıraba ortak olmaktır. Kardeşlik, mesafeleri, sınırları, engelleri ortadan kaldıran gönüller arası ülfet köprüsüdür. Renkleri, dilleri, kökenleri farklı da olsa yürekleri bir kardeşler, birbirlerinin hüznüne, uğradıkları zulüm ve şiddete, akan kan ve gözyaşlarına asla duyarsız kalmaz. Kardeşlik duygusu, ayrı bedenlerin aynı kalbi hassasiyetleri paylaşabilmesidir.

Kardeşlik, Efendimiz (s.a.s.)'in, **“Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe gerçek manada iman etmiş olamaz.”²** mesajı gereği, diğerkâmlıktır.

Duyarlı olabilmektir kardeşlik. Efendimiz (s.a.s.)'in ifadesiyle birbirimize muhabbet, merhamet ve şefkat gösterme hususunda bir vücut gibi hareket edebilmektir.³ Türlü sıkıntılara, fitnelere, musibetlere, desise ve hilelere maruz kaldığımız şu günlerde birbirimizin hak ve hukukuna riayet etmek, hep birlikte Allah rızasını aramaktır kardeşlik.

Kardeşlik; **“Birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin. Birbirinize haset etmeyin. Birbirinize kin beslemeyin. Birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun.”⁴** Müslümanın kardeşine üç günden fazla dargın durması helâl değildir.”⁵ nebevi ifadesiyle, hangi şartta olursa olsun kardeşini yalnızlığa terk etmemektir. Kardeşlikte terk yoktur, sorumsuzluk, duyarsızlık yoktur.

Kardeşlik her şeyden önce kuru bir söylem değil, bir hukuk, bir hak, bir görev, bir iman ve ahlâktır.

Değerli Müminler!

İşte Ensar ve Muhacir, böyle bir kardeşliği bizzat yaşayarak ortaya koydular. Efendimiz (s.a.s.), asabiyet ve cehaletin, bağnazlığın, kör taassubun zincirlerini kırarak; dilleri, renkleri, gelenek ve görenekleri farklı olmasına rağmen **‘iyilik ve takvada yardımlaşan’** lardan bütün insanlığa örnek bir kardeşlik toplumu meydana getirdi.

Müslümanlar olarak, Allah Resulü'nden devraldığımız bu ulvi mirası yüzyıllarca yaşattık. Asırlarca yeryüzünün muhtelif coğrafyalarında bu kardeşlik anlayışını diri tutarak bu günlere geldik. Dünyevi çıkarların, güç mücadelelerinin, Kutlu Nebi'nin, ardında bıraktığı bu örnek toplumu zedelemesine fırsat tanımadık. Bu gün de kardeşlik duygularımızın ve gönüllerimizin onulmaz yaralar almasına izin vermemeliyiz. Yüz yıllarca gönülleri bir, zihinleri bir, gayeleri bir kardeşlerin arasına ayrılık-gayrılık girmesine asla müsaade etmemeliyiz. Birbirine ülfet, muhabbet, samimiyet, ünsiyet beslemesi gereken gönüller, hırs, menfaat, bencillik, kin ve intikam ateşiyle kavrulmamalıdır. Yüreklerimizi dağlayacak, birlik ve dirliğimizi bozacak fitne ve fesat ateşleri körüklenmemelidir.

Değerli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, biz Müslümanlara hakikatin yolunda olmayı, hakkın peşinden koşmayı emretti.

Kendimizi hakikatin yerine koymayı, hakkı yalnız kendimize has kılmayı emretmedi. Hepimiz hakikatin yolunda hizmet etmekle emrolunduk. Hiç kimse ‘hakikat bende’ dememeli, ‘hakikat benimle’ diye iddia etmemelidir. Müslümanlar olarak, **“Mü’mînler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.”**⁶ ilahi emri gereği yıkıcı değil yapıcı; ayrıştırıcı değil, birleştirici olmalıyız. Fitneyi değil, ıslahı esas almalıyız. Bizi biz yapan değerlere sınıksız sarılarak birliğimizi ve dirliğimizi korumalıyız. Bu yolda;

Sakın incitme bir canı,

Yıkarsın arş-ı Rahmân’ı

sözü genelgeçer anlayışımız olmalıdır.

Hutbemizi, Yüce Rabbimizin Kerim Kitabımızda bize öğrettiği şu dua ile bitirelim: **“Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin tutturma! Rabbimiz! Şüphesiz sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin.”**⁷

¹ Müslim, Birr, 58; Tirmizi, Hudud, 3.

² Tirmizî, Sıfatü’l-kıyâme, 59.

³ Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr, 66.

⁴ Müslim, Birr, 28.

⁵ Buhârî, Edeb, 63; Müslim, Birr, 23.

⁶ Hucurât, 49/10.

⁷ Haşr 59/10.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا فُرْقَةً أَغْنِ

وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾ أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا

صَبَرُوا وَيُلْقَوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ حَتَّى يُسْأَلَ

عَنْ خَمْسٍ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ

وَمَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ.

ARŞIN GÖLGESİNDEKİ GENÇLİK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah’a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “İnsanoğluna beş şeyden hesap sorulmadıkça kıyamet günü hiçbir tarafa hareket etmeyecektir; Ömrünü nerede ve nasıl tükettiğinden, gençliğini nerde yıprattığından, malını nerden kazanıp nerde harcadığından öğrendiği bilgilerle yaşayıp yaşamadığından.”²

Rabbimizin davetine icabet edip bu mabedi dolduran Muhterem Kardeşlerim!

Cumanız mübarek olsun. İzninizle bugün özellikle aramızda bulunan genç kardeşlerimize seslenmek istiyorum.

Sevgili Gençler!

Bugün siz ezan-ı Muhammediyi işitip Rabbimizin Cuma namazı davetine icabet ettiğiniz gibi, asırlar önce alemlere rahmet Hatemü’n-nebi Efendimizin İslam davetine, iman çağrısına icabet edenler olmuştu. Hz. Ali, Zeyd b. Harise, Ammar b. Yasir, Sa’d b. Ebi Vakkas, Mus’ab b. Umeyr, Habeşli Bilal gibi Mekke’nin gençleri bu kutlu davete icabet edenlerdendi. İman edip İslam’la

şereflendikleri andan itibaren son nefeslerine kadar Allah ve Resulüne itaat, din-i mübine hizmet yolunda büyük bir gayret gösterdi onların her biri. Erkam’ın evinde gizlice yapılan Kur’an derslerinde, Kabe’nin gölgesinde cemaatle ilk kılınan namazda, hicret yolculuğunda, Mescid-i Nebevi’nin inşasında, Bedir’de, Uhud’da, Hendek’te hep bu gençleri görüyoruz Resulullah’ın yanında.

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s), hicretle Medine’yi yurt edinince ilk iş olarak inşa ettiği mescidin bir bölümünü eğitim ve öğretim için tahsis etmiştir. Allah Resulü, İslam akademisi diye nitelenebilecek bu Suffe mektebinde nice ilim sahibi gençler yetiştirmiştir. Gün gelmiş bu gençlerden Hz. Ali’yi Yemen kadılığı, Muaz b. Cebel’i Yemen valiliği, Zeyd b. Sabit’i vahiy katipliği, Üsâme’yi ordu komutanlığı gibi stratejik görevlere getirmiştir. O, bu uygulamalarıyla “size güvenim sonsuzdur” mesajını vermiştir.

Genç Kardeşlerim!

Bu kudsi mekanlardan aldığınız ruh ve ilhamla, iman ve cesaretle Yüce Mevla’nın; **“Onlar Rablerine inanmış birkaç genç yığitti. Biz de onların hidayetlerini artırmıştık.”**³ methine mazhar olan, bugünün Ashab-ı Kehf’i, ilim ve irfanıyla Ashab-ı Suffa’sı siz olacaksınız. İslam dünyasında akan gözyaşına mendil, açılan yaralara merhem olacak, ümmet-i Muhammed’in yüzünü siz güldüreceksiniz.

Siz gözünü kıskançlık bürüyen, nefretine yenik düşen ve hiç düşünmeden kardeşini öldüren Kabil değil, **“Sen beni öldürmek için bana elini uzatsan da ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim.”**⁴ diyen Habil olacak, en büyük cihadın kişinin kendi nefsiyle mücadelesi olduğunu yaşayarak ortaya koyacaksınız.

Siz İsmail olacaksınız. Canını tereddütsüz Allah yoluna kurban edecek kadar gözü pek ve teslimiyetli; **“Babacığım emrolunduğun şeyi yap”** diyecek kadar anne-babaya itaatkar ve hürmetli; **“şüphesiz beni sabredenlerden bulacaksın”**⁵ duruşuyla azimli ve kararlı bir kul olacaksınız.

Siz Yusuf olacaksınız. Dünyanın bütün gayr-i meşru arzuları önünüzde arz-ı endam etse dönüp bakmayan, **“ben Allah’a sığınırım”**⁶ diyerek edep ve iffetine sahip çıkan olacaksınız.

Siz mabeddeki Meryem olacaksınız. Musibet ve imtihanın en ağırından geçse de iman ve sadakatinden geçmeyen, Allah’a itimadı sarsılmayan onurlu gençler olacaksınız.

Düşmanlıkları dostluk ve kardeşliğe, kin ve nefretleri merhamet ve muhabbete, ayrılık ve tefrikaları birlik ve beraberliğe dönüştüren siz olacaksınız. Siz anne-babasının amel defterini kıyamete dek kapatmayan, arkalarından hayır dualarla yâd ettiren salih evlatlar olacaksınız.

Unutmayın ki siz, alem-i İslam’ın ümidisiniz. Sevinip mutlu olun ki siz, **“Rabbine ibadetle yetişen gençler kıyamette Allah’ın arşı altında gölgelenecekler”**⁷ buyuran Nebinin müjdesisiniz.

Sevgili Gençler!

Lütfen başınızı kaldırıp karşınızda duran mihraba bakar mısınız? Mihrabın bugün yüzü gülüyor siz önünde kıyam duracaksınız diye. Kubbenin göğsünde güller açıyor siz altında secdeye varacaksınız diye. Minber, kürsi sizinle buluştuğu için sevinç içinde. Cami bugün bayram ediyor sizinle. Cuma namazında yüzünü güldürdüğünüz bu mabed kapısını açmış her daim sizi beklemekte.

Değerli Büyükler!

Tıpkı sevgili peygamberimiz gibi biz de gençlerimize muhabbet ve güvenimizi göstermekten çekinmeyelim. Her bir delikanlımızın ve genç kızımızın Allah’a layık kul, Resulullah’a layık ümmet, ebeveyne hayırlı evlat, kendini İslam’a ve insanlığa hizmete adanmış, iman denizinin büyük dalgalarında kaybolan ve var olan, büyük davalara gönül verip, ulvi sevdalarla sevdalanan gençler olmaları için dua edelim.

¹ Furkân, 25/74.

² Tirmizî, Sıfatü'l-Kıyâme, 1.

³ Kehf, 18/13.

⁴ Mâide, 5/28.

⁵ Saffât, 37/102.

⁶ Yusuf, 12/23

⁷ Buhârî, Ezan, 36.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ

يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى
اللَّهُ عَنْهُ.

HİCRET: FITRATA YAPILAN YOLCULUK

Muhterem Kardeşlerim!

Cumanız mübarek olsun.

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda cihad edenler, şüphesiz bunlar Allah’ın rahmetini umarlar. Allah çok bağışlayan ve merhamet edendir.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) de şöyle buyurmaktadır: “Müslüman, elinden ve dilinden diğer müslümanların emin oldukları kimsedir. Muhacir ise Allah’ın yasakladığı şeyleri terk edendir.”²

Kardeşlerim!

Allah’ın izni ile yarın bir kez daha Muharrem ayına kavuşacak olmanın ve yeni bir hicri yıla girmenin heyecanını yaşamaktayız. Hz. Adem ve Havva ebeveynimizin cennetten yeryüzüne adım atışlarıyla başladı insanlığın ilk hicret hikayesi. İnsanlığın imtihana tabi tutuluşunun yanı sıra yeryüzünü imar etmek, güzel olan alemi daha da yaşanır hale getirmektir bu hicretin hikmeti.

Ardından pek çok hicret bunu takip etti. Kâh bir gemi ile tufanlara karşı duruldu; kâh dağlardan aşıldı, çöllerden, denizlerden geçildi. Kâh Kabe-i Muazzama oldu hicretin semeresi; kâh Yesrib’in Medineleşmesi, medeniyet güneşinin oradan ışıldaması. Kâh fedakârlığın ve vefakârlığın adı oldu hicret, kâh ensar-muhacir kardeşliğinin ve dostluğun tadı.

Kıymetli Müminler!

“Fetihten sonra hicret yoktur.”³ buyuran Efendimiz, kıyamete dek ümmetin asıl hicretinin Allah’ın yasak kıldığı şeylerden uzak durmakla gerçekleşeceğini haber veriyordu.

O halde Kardeşlerim, hicret; her şeyden önce Allah ve Resulüne gönülden bağlılığın, sadakat ve teslimiyetin ifadesidir. Hicret; bâtıldan, boş şeylerden, ömrü israf eden her türlü arzu ve istekten uzaklaşarak hakka, hakikate, ahlak ve irfana teslim oluşun ifadesidir.

Hicret, bir mekandan diğerine yapılan yolculuk değildir sadece. Hicret, maddeden manaya, fenadan bekaya yürüyebilmek, Yüce Mevlâ’nın yarattığı tertemiz fitratımızı muhafaza edebilmektir. Şirkten, küfürden, nifaktan uzaklaşıp, iman ehli olabilmektir. Hicret; fâni dünyanın çekiciliğine kanmamaktır. Nefsin heva ve arzularının tuzağına düşmemek, ulvi duygu ve gayeleri, gelip geçici heves ve tutkulara feda etmemektir.

Bir ömür boyu helallerle hemhal olup, haramlardan uzak durabilmektir hicret. Durgun suların çabuk kirlendiğini unutmadan her daim hayra doğru akış içinde olmak, Hakkın rızasını tahsil istikametinde koşmaktır hicret.

Kardeşlerim!

Yarın Muharremi idrak edeceğiz, birbirimizle tebrikleşeceğiz. Ancak hicret ruhunu yüreğimizde yaşamadıkça, kardeşlik iklimini yeryüzüne yaymadıkça, kötülükleri terk edip iyiliklere seyr-u sefer eylemedikçe gerçek manada hicreti yaşamış olur muyuz? Şerre kilit hayra anahtar olmadıkça, fitne ve fesada “dur” demedikçe, zalimin ve zulmün karşısında olup hakkın ve adaletin yanında yer almadıkça gelip geçen Muharremlerin, yitip giden ayların, günlerin anlamı olur mu ki?

1436 yıl önce hüznü mutluluğa, bedeviliği medeniliğe dönüştüren hicretin, bugünün bedevileşen dimağlarını ilim pınarlarıyla, çölleşen yüreklerini merhamet ve muhabbet yağmurlarıyla yıkamasına insanlık olarak ne kadar da muhtacız değil mi?

Bugün hepimiz Nuh’un gemisindeyiz. Kurtuluş ve selametimiz ömür gemimizi tevhid rotasında yüzdürebilmemize bağlıdır. Lakin gemi su almaya başlarsa, nasıl baş edebiliriz modern çağın türlü biçimde tezahür eden tufanlarıyla?

Kardeşlerim!

O halde gelin bugün bu kutlu mekanda, bu mübarek saatte Allah ile misakımızı, Resulullah ile biatımızı yenileyerek, hep birlikte günahlardan hayırlara hicrete, hakiki bir muhacir olmaya söz verelim. Efendimizin hicreti Müslümanlar için nasıl milat olmuş ise biz de bugünü salih ve sadık kul olmak, muhacir ve ensar kardeşliğini aramızda yeniden kurmak ve ilahi rahmeti tecelli ettirecek hicretlere koyulmak adına milat edelim. Gönül

yesribimiz, İslam'ın nuruyla erdemi, ahlakı, insaniyeti temsil eden tenvir edilmiş Medine olsun.

Aziz Kardeşlerim!

Gelin Hz. İbrahim gibi⁴ her daim Rabbimize olsun yönelişimiz, hicretimiz. Gelin haramlardan, yanlışlardan, gayr-i meşru duygu ve davranışlardan helal ve tertemiz bir hayata Hz. Lût misali⁵ hicret edelim. Ardımıza bakmayalım, asla geri dönmeyelim.

Farklı ırk, dil ve renkte yaratılmışlığımızı Allah'ın ayeti olarak görelim.⁶ Gelin tüm ırkçılığı, mezhepçiliği kaldırıp atarak birlik ve kardeşliğe hicret edelim.

Gelin her türlü zulmü, kötülüğü, husumeti ayaklar altına alıp adalete, iyiliğe, merhamete ve muhabbete hicret edelim.

Gelin şiddeti, vandalizmi, yakıp yıkmayı terk edelim de yeryüzünü imar etmeye, harabeleri mamur etmeye hicret edelim.

Gelin saldırmayı, yıldırmayı, öldürmeyi bir an önce bırakıp, yaşanan bunca dehşet ve vahşet karşısında yangın yerine dönen yüreklerin ateşini söndürmeye, öksüzlerin, yetimlerin yüzünü güldürmeye, mahzun gönülleri şâd etmeye hicret edelim.

Kardeşlerim!

Cennetten yeryüzüne adım atışımızla başlayan hicret hikayemizin, dünyayı cennete dönüştürecek bir gayret ve ihlasın mükafatı olarak cennette hitama ermesi dualarımla hicri yeni yılınızı kutluyorum. Yeni yılın, İslam ve insanlık aleminin huzur ve selametine vesile olmasını Yüce Mevlâ'dan niyaz ediyorum.

¹ Bakara, 2/218.

² Buhârî, İmân, 4.

³ Dârimî, Siyer, 69.

⁴ Ankebût, 29/26.

⁵ Hûd, 11/81.

⁶ Rûm, 30/22.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ

عَذَابٌ عَظِيمٌ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ

إِخْوَانًا...

ORTAK HÜZÜN VE İBRET AYI: MUHARREM

Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın...”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: **“Birbirinizle ilgiyi kesmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin. Ey Allah’ın kulları! Kardeş olun.”**²

Kıymetli Kardeşlerim!

Rabbimize sonsuz şükürler olsun ki hicri 1436. yıla girdik. Bugün 7 Muharrem. Muharrem, Efendimiz (s.a.s)’in **“hürmete şayan bir ay”**³ diye nitelediği, sayısız lütuf ve hikmetlerle dolu kutlu bir aydır. Muharrem ayı aynı zamanda hüznün ve ibret ayıdır; bizlere, ciğerlerimizi dağlayan Kerbelâ’yı hatırlatır.

Kerbelâ, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s)’in **“cennet gençlerinin efendileri”**⁴ sözüyle taltif ettiği, Hz. Ali ve Hz. Fatıma’nın iki ciğerparesinden biri, ümmetin gözbebeği olan Hz. Hüseyin efendimizin ve yetmişden fazla müminin şehit edildiği yerdir...

Değerli Kardeşlerim!

Asırlardır yüreklerimizi sızlatan bu elim hâdise, Efendimizi ve O’nun Ehl-i Beyti’ni seven başta milletimiz olmak üzere bütün müminleri derinden yaralamış, kalpleri incitmiştir. Kültürü,

mezhep ve meşrebi ne olursa olsun bütün Müslümanları derin acılara gark etmiştir.

Nitekim Şair, ümmetin bu ortak hüznüne şu dizelerinde tercüman olmuştur:

**“Düştü Hüseyin atından sahrâ-yı Kerbelâ’ya
Cibril var haber ver, Sultân-ı enbiâyâ...”**

Hz. Hüseyin Efendimiz ve arkadaşları, bu acı hâdisedeki asil duruşları ve doğruluk adına samimi yürüyüşleri ile sonsuza dek müminlerin gönüllerinde taht kurmuşlardır. Onlara bu zulmü reva görenler ise Müslümanların ortak vicdanında ebediyen mahkûm olmuşlardır.

Aziz Kardeşlerim!

Bizler bu olayın üzüntüsünü yaşarken, aynı acıların bir daha yaşanmaması için; Muharrem’i doğru okuyup anlamaya, müspet sonuçlar çıkararak ibret almaya ve yüce Rabbimizin; **“Allah’a ve Rasûlüne itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider...”**⁵ emrine uygun hareket etmeye her zamankinden daha çok muhtacız.

Bugün Kerbelâ olayında Müslümanlar olarak hepimize düşen vazife, onu doğru okumak, doğru anlamak, günümüz ve de yarınımız adına dersler çıkarmaktır. Kerbelâ’yı anlamanın yolu Hz. Hüseyin’i doğru anlamak ve Hüseyince yaşamaktan geçer. Bugün bize düşen, böylesi müessif bir hâdiseyi kin, nefret, ayrılık-gayrılığa değil; birlik-beraberlik, sevgi, saygı, muhabbet ve hoşgörüyeye dönüştürmektir. Kerbelâ üzerinden bir ayrılık-gayrılık oluşturmak müminler topluluğuna yakışmayacağı gibi Efendimizin gözbebeği Hz. Hüseyin’in ruhaniyetini de incitecektir.

Ancak üzülererek şahit oluyoruz ki son yıllarda yaşanan olaylar mezhebi, meşrebi ne olursa olsun ümmetin, Kerbelâ’yı, Hz. Hüseyin ve arkadaşlarını hala doğru okumadığını, doğru anlamadığını ortaya koyuyor. Onun içindir ki bugün etrafımızda nice Kerbelâlar yaşanıyor. Savaş, terör ve zulümden dolayı milyonlarca insan yerinden, yurdundan, evinden barkından, hayatından oluyor. Çocuklar umutlarını, hayallerini, geleceklerini yitiriyor. Nice mazlum, masum, mağdur kardeşimizin hayat hakkı her gün Hüseyin Efendimiz gibi Kerbelâ çöllerinde gasp ediliyor.

Kardeşlerim!

Yüreklerimizi dağlayan yeni Kerbelâların yaşanmaması için ortak bir dile, ortak bir akla ihtiyacımız var. Yüreklerimizi birleştirmeye, gönül kapılarımızı birbirimize samimiyetle açmaya ihtiyacımız var. İşte bu yüzden Muharrem, bizim için ortak bir hüznün mevsimi olduğu kadar adaleti, hikmeti, merhameti, kardeşliği, dostluğu hatırlatan hak-hakikat ve ibret sofrası da olmalıdır. Muharremi hak, adalet, rahmet, merhamet, müsamaha ve şefkat duygularının yeniden ihyâsı, Müslümanların muhabbet, kardeşlik ve beraberlik duygularının güçlenmesi için fırsat bilmeliyiz. Geçmişin acılarını bize yeniden yaşatmak, gönüllerde bir kez daha kapanmaz yaralar açmak, ortak değerlerimizi ayrılığa, kin ve nefrete dönüştürmek isteyenlere tek yürek halinde gereken cevabı vermeliyiz. Muharrem, paylaşmanın, dayanışmanın ve birlikteliğin simgesi olmalıdır.

Kardeşlerim!

Bu vesileyle Efendimiz (s.a.s)'in torunu, cennet gençlerinin efendisi, şehitlerin serdarı, serçeşmesi Hz. Hüseyin ve Kerbelâ şehitleri başta olmak üzere hak, hakikat, hürriyet, adalet, ahlâk, fazilet, izzet ve şeref için can veren bütün şehitlerimizi rahmet, minnet, şükran, saygı ve tazim ile yâd ediyoruz.

Ehl-i Beyt-i Mustafâ'nın muhabbetinin her daim yüreklerimizde bâki kalmasını, onlardan bize tevârüs eden insanî ve ahlakî erdemlerin zihin ve gönül dünyamızı tezyin etmesini Rabbimizden diliyoruz. Geçmişte yaşadığımız keder ve acıların, yeni üzüntülere sebebiyet vermemesini; aksine bizleri birbirimize sevgi ve muhabbetle bağlamasını Cenab-ı Mevla'dan niyaz ediyoruz.

Şu anda Karaman Ermenek'te maden ocağında mahsur kalan kardeşlerimizin sağ salim kurtulmalarını Yüce Rabbimizden temenni ediyoruz.

¹ Âl-i İmrân, 3/105.

² Tirmizi, Birr ve Sıla, 24

³ Müslim, Sıyâm, 203.

⁴ İbn Mâce, Sunne, 11/4.

⁵ Enfâl, 8/46.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ

لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ مَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِي هَذَا

وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى

MESCİD-İ AKSÂ KAN AĞLIYOR

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: “Allah’ın mescitlerinde onun adının anılmasını yasak eden ve onların yıkılması için çalışandan kim daha zalimdir. Böyleleri oralara (eğer girerlerse) ancak korka korka girebilmelidirler. Bunlar için dünyada rezillik, ahirette de büyük bir azap vardır.”¹

Müminlerin annelerinden Hz. Meymune bir gün Rasûlullah (s.a.s.)’a şöyle der: Ya Rasûlallah! Bize Beyt-i Makdis hakkında biraz bilgi verir misin. Allah Rasûlü de “Orası mahşer ve menşer (yeniden diriliş) yeridir oraya gidin ve içinde namaz kılın, çünkü orada kılınan bir namaz başka yerdeki bin namaza bedeldir.” buyurur. Hz. Meymune: “Peki oraya girmeye gücümüz yetmezse ne yapalım ya Rasûlallah” dediğinde “Kandillerini yakmak için zeytinyağı (yakıt) hediye gönderin. Kim bunu yaparsa oraya gitmiş ve namaz kılmış gibi olur.” cevabını alır Allah Rasûlünden.

Mescid-i Aksâ, Beytullah’tan sonra yeryüzünün en eski ikinci mabedidir.² Bu kutlu mabed, tarihte pek çok peygambere ev sahipliği yapmıştır. Orada Hz. Zekeriyâ’nın, Hz. İsa’nın Hz. Muhammed Mustafa’nın hatırası vardır. Mescid-i Aksâ, Beyt-i Makdis’tir, Harem-i Şeriftir. Yani Mukaddes, dokunulamaz Allah’ın evidir. Mescid-i Aksâ, Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevî ile birlikte en kutsal üç mescidimizden biridir. Mescid-i Aksâ, Efendimiz (s.a.s)’in mirâca yükseldiği yerdir. Müslümanların ilk kiblesidir. Kâbe’den önce Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) ve ashâbı namazlarını

Mescid-i Aksâ’ya yönelerek kılmışlardır. Mescid-i Aksâ, üç semâvî dinin mensuplarınca da kutsal kabul edilir. Dolayısıyla orada insanlığın hatırası ve hakkı vardır.

Kardeşlerim!

Uzun yıllardır mescid-i aksa mahzundur. Ümmetin ilk kıblesi olan mescid- aksa yaralıdır. Tarih boyunca bütün haçlı seferleri karşısında her türlü tecavüze karşı koruduğumuz Kudüs ve mescid-i aksa modern zamanlarda korunaksız haldedir. Giriş kapısına “La ilahe İllallah İbrahim Halillullah” yazarak saygı, huzur ve barış içerisinde uzun yıllar yönettiğimiz Kudüs yani Darüsselam bugün yaşanılmaz hale gelmiştir. Barışın kenti diğer ismiyle Darusselam olan Kudüs, barışı özlemektedir. Şehirlerin anası Mekkenin evlat şehirleri Kurtuba dün yok oldu. Bugün Kudüs her türlü tecavüze açık hale gelerek barışın kenti olmaktan çoktan çıktı.

Aziz Müminler!

Bizler, bütün inananlara kucak açan, tarih boyunca hiç kimseye zarar vermeyen, herkesi kucaklamış, ve bağrına basmış; kerim ve rahim olan Allah’ın sıfatlarının gereği bütün mahlukata karşı her türlü cömertliği sunmuş bir ümmetin çocuklarıyız. Bizim geçmişimizden mahcup olacak hiçbir yanımız yoktur. Ancak bugün biz kendi yaptıklarımızdan dolayı hem kendimize hem rabbimize karşı mahcubuz ve ondan yardım dileyecek yüzümüz yok. Bugün Müslümanların yaşadığı tüm felaketler, mazlumiyetler ve mağduriyetlerden alacağımız dersler olmalıdır. Bir an önce yapıp ettiklerimizden, kusurlarımızdan ve günahlarımızdan dolayı Rabbimize istiğfar ederek ümmet bilinci ve uhuvvet duygusuyla birbirimizle iman kardeşliğimizi yeniden var etmeliyiz. Aksi takdirde Allah’ın rahmetine ve merhametine layık olamayız.

Değerli Kardeşlerim!

Şartlar ne olursa olsun, kimden gelirse gelsin, dünyanın neresinde olursa olsun, hangi gerekçe ile yapılırsa yapılsın, dini, ırkı, rengi ve coğrafyası ne olursa olsun Müslüman, her zaman zulmün ve zalimin karşısında, mazlumun ise yanında yer almalıdır. Zulme şahit olan herkes, en az zulme uğrayan kadar zulme karşı durmalıdır. Kur’an-ı Kerim, değil zulme razı olmayı, zulmedenlere meyletmeyi bile yasaklamıştır. O halde Müslüman,

zulmü alkışlayamaz, zalimi asla sevemez. Zulme göz yumamaz.

Ancak bu günlerde yine müminlerin birliği, beraberliği, en kutsal değerlerinden biri hedef alındı. Kudüs'te Mescid-i Aksâ'ya zalim ve barbarca yapılan saldırılar, Mescid-i Aksâ'nın maneviyatını çiğneyecek kadar haddini aştı. Müminlerin orada ibadet etme hakları ellerinden alındı. İsrail'in bu saygısızca saldırısı kalplerimizi bir kez daha yaraladı.

Kardeşlerim!

Bu mübarek ayda, bu mübarek günde bu mübarek mekânda bizler Rabbimize el açıp diyoruz ki:

Bizler Mescidi Aksâ ile olan gönül bağımızı hiçbir zaman koparmadık ve koparamayız. Allah'ım! Mescidi Aksada'ki Mazlum kardeşlerimizin acısını yüreğimizde hissettir! Bizi zalimlerden yana eyleme! Bize basiret ver, feraset ver! Bütün Müslümanları, vicdanlarından mahrum eyleme! Bizi vicdansızlarla beraber eyleme! Bizi zulme, haksızlığa ve hukuksuzluğa karşı suskun kalanlardan eyleme! Allah'ım! Mescid-i Aksayı işgala yeltenenlere fırsat verme. Müslüman kardeşlerimize içinde bulundukları zor durumdan bir an evvel kurtulmaları için yardım eyle! Artık bu zulmün kalıcı olarak durmasını ve zalimlerin akıttıkları kanda boğulmalarını Yüce Rabbimden niyaz ediyorum. Bizlere yeniden aziz bir ümmet olarak adaleti ayakta tutmayı nasip eyle. Şu mübarek Cuma günü hürmetine dualarımızı kabul eyle!

¹ Bakara, 2/114.

² Buharî, Enbiyâ, 10.

Hazırlayan: Diyanet İşleri Başkanlığı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (2)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلُهُ.

HAYIR HAZİNELER DOLUSUDUR

Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“İyilik ve takvada yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: **“Hayra vesile olan, o hayrı işleyen gibi sevap kazanır”**²

Kıymetli Kardeşlerim!

Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.s) oturmakta olan bir grup insanın yanına gelir ve onlara, **“Size hanginizin hayırlı, hanginizin şerli olduğunu söyleyeyim mi?”** diye sorar. Oradakiler, **“Söyleyin ey Allah'ın Elçisi.”** dediklerinde Kutlu Nebi, şöyle buyurur: **“Hayırlınız kendisinden hayır umulan ve şerrinden emin olunandır. Şerliniz ise kendisinden hayır beklenmeyen ve şerrinden de emin olunmayandır.”**³

Alemlere Rahmet Efendimiz, bu sözünü mümini her daim çevresine güzellikler saçan, faydalı olan, hayır peşinde koşan, kötülükten, fitne ve fesattan uzak duran kimse olarak tanımlıyordu.

Kıymetli Kardeşlerim!

İnsanlık tarihi ile başlamıştır iyi ile kötünün mücadelesi. Atamız Hz. Adem'in çocukları Habil ile Kabil arasındaki müessif hadise, günümüze değin hayır ile şerrin sembolü olmuştur. Habil kendisini öldürmeye teşebbüs eden kardeşi Kabil'e, **“Andolsun! Sen beni öldürmek için elini bana uzatsan da ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım.”**⁴ diye seslenmiştir. Böylece

Habil, asil duruşu ile nesiller boyu iyiliğin sembolü, hayrın anahtarı olurken ihtirasına yenik düşen kardeşi ise şerrin kapısını açan ilk insan olma talihsizliğini yaşamıştır.

Kardeşlerim!

Yüce dinimizde hayrın, iyiliğin sınırı yoktur. İnancımızda Rabbimizin rızasına vesile olan her bir davranış hayırdır, güzeldir. Şüphesiz hayır işlemenin hem maddi hem manevi bir çeşidi vardır. Hayır, herkesin gönlüne ve gücüne göredir. Hayır işlemek, kimine göre cami, hastane, okul yaptırmak, şehir kurmaktır. Hayırda koşmak kimi zaman mağdurlara, muhtaçlara el uzatmak, kimi zaman mahzun gönüllere neşe saçmaktır. Hayır, bazen bir yetimin, kimsesiz boynu büküklerin başını okşamak, bazen de kardeşimizin yüzüne tatlı bir tebessümle bakmaktır. Hayrın anahtarı olmak, bazen yolunu kaybetmiş birine yol göstermek, bazen de boynu bükük bir garibin ümidi olmaktır. Hayır, kimi zaman da mazlumu, mağduru, masumu gönlümüzde barındırmak, onların acısını yürekten paylaşmak, gözyaşlarına ortak olmaktır. Kimi zaman da hayır, zalimlere, yakıp yıkanlara, terör estirenlere, cana kıyanlara, insanlara hayatı zindan edenlere buğz etmek ve karşı çıkmaktır. **“İman yetmiş küsur şubedir. En üstünü ‘Allah’tan başka ilah yoktur’ sözünü söylemektir. En alt seviyesi ise gelip geçenlere zarar veren bir şeyi yoldan kaldırmaktır.”**⁵ hadisi hayrın bitmez tükenmez çeşitlerine vurgu yapmaktadır.

Değerli Kardeşlerim!

Hayra koşmak ve insanları hayra teşvik kadar kötülükten uzak durmak ve insanları ondan alıkoymak da önemlidir. Dinimizde iyiliğe/hayra anahtar, şerre kilit olmak **“emr-i bi'l-maruf nehy-i ani'l-münker”** kavramıyla ifade edilir. Buna göre, her bir mü'min aslında hayrın anahtarı, şerrin kilidi olmalıdır. Her mümin, ahlakın, erdemin anahtarı, gayr-i ahlakî tutum ve davranışların, insanı alçaltan onursuzluğun kilidi olmalıdır. Peygamberimiz (s.a.s)'in şu sözü de hayra öncülük edip şerre set çekenler için ne güzel bir müjde; tersini yapanlar içinse ne düşündürücü bir uyarıdır:

“Hayır, hazineler dolusudur. O hazinelerin de anahtarları vardır. Ne mutlu Allah'ın hayra anahtar, şerre kilit kıldıklarına. Yazıklar olsun şerre anahtar, hayra kilit olanlara!”⁶

Kardeşlerim!

Hayra anahtar, şerre kilit olabilmek ancak dil ve gönül birlikteliği, sâfiyeti sağlandığında gerçekleşebilir. Hayrın anahtarı olabilmenin sırrı, bütün davranışlarımızda olduğu gibi ihlas ve samimiyette saklıdır. Gönülün derinliklerinden süzülerek eyleme dönüşen sözün gücü ile sadece dilde kalan sözün gücü bir olur mu? Zihin ve gönül dünyasını hayra ve iyiliğe kapatan birinin, hayır öğütlemesi karşıdakini etkiler mi? Allah rızasının gözetilmediği iyilikler, hayırlar hiç kalıcı kazançlar sağlar mı?

Kardeşlerim!

O halde geliniz, hayırlı hizmetleri sadece desteklemekle kalmayıp, bu hizmetlere anahtar olalım. Hayır peşinde koşalım ki, hayırla yâd edilelim. İyilik ve güzellikleri çoğaltalım ki fert ve toplum olarak güzelliklere kavuşalım. Efendimizin şu duası ile Rabbimize hep birlikte el açalım:

“Allahım! Senden doğru söyleyen bir dil, sana teslim olan bir kalp istiyorum. Her zararlı şeyin şerrinden sana sığınıyor, her hayırlı şeyi istiyorum. Her günah için beni bağışlamamı diliyorum.”⁷

Kıymetli Kardeşlerim!

Kısa bir süre önce Karaman ili Ermenek ilçesindeki maden ocağında meydana gelen kazada hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyorum. Rabbimiz, ülkemize bir daha böyle acılar yaşatmasın.

¹ Mâide, 5/2.

² Tirmizî, İlim, 14.

³ Tirmizî, Fiten, 76.

⁴ Mâide, 5/28.

⁵ Müslim, İmân, 58.

⁶ İbn Mâce, Sunne, 19.

⁷ Tirmizî, Deavât, 23.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ
يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُبْرَرُ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

DİLİN ESİRİ OLMAYALIM!

Kardeşlerim!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Her kim şan ve şeref istiyorsa bilsin ki, şan ve şeref bütünüyle Allah'a aittir. Güzel sözler Allah'a yükselir, güzel sözü de salih amel yükseltir...”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) bizleri şöyle uyarıyor: **“Allah'a ve ahiret gününe inanan ya hayır söylesin ya da sussun...”**²

Aziz Kardeşlerim!

Canlılar içinde meramını dil ile ifade etme, konuşma yeteneği sadece insana bahşedilmiştir. Rahmân, insanı yaratmış, ona düşünme ve konuşmayı öğretmiştir.³ Kalam, Yüce Rabbimizin sıfatlarından olup insana ilahi bir emanettir. Bu emaneti, sahibinin rızası doğrultusunda kullanmak ve korumak ise mümin olarak en önemli sorumluluklarımızdandır.

Kur'an-ı Kerim şüphesiz ki sözlerin, kelâmın en güzelidir. Bu en güzel söze iman ve itaat eden biz müminlerin de, en güzel kalamı konuşmamız, bir başka ifade ile sözümüzün hayrolması imanımızın bir gereğidir.

Değerli Kardeşlerim!

Dilden ölçüsüzce çıkan kimi söz ve konuşmalar lisanın afetleri olarak nitelendirilmiştir. Kerim Kitabımız, bize anlamsız ve boş konuşmadan, gıybetten, su-i zandan, iftiradan, alay etmekten, yalan söylemek ve yalan yere yemin etmekten, yapmadığını söylemekten ve ifsâd edici her türlü sözden uzak durmamızı emreder.

Bilinmelidir ki; böylesi fiiller, insanlar arasında huzuru bozduğu gibi âhirette de azaba neden olacaktır. Peygamberimiz (s.a.s) tarafından, “elinden ve dilinden emin olunan insan” olarak tanımlanan Müslüman⁴, kalbiyle sû-i zan besleyen, diliyle gıybet eden, insanları arkalarından çekiştiren, onların kusurlarını araştıran, ayıplarını ortaya dökten, sözleriyle kardeşini yaralayan insan değildir. Mümin, böyle bir kişiliğe sahip olamaz. İmanı gereği, güzel ahlâkın erdemlerini kuşanan insan olan Müslüman⁵, kardeşinin mahremiyetine dil uzatarak onun şerefini, onur ve haysiyetini zedeleyemez.

Kıymetli Kardeşlerim!

Üzülerek belirtmek gerekir ki günümüzde bir eğlence unsuruymuş gibi gösterilen dedikodu faaliyetleri, asılsız söz ve ithamlar, iftira, yalan ve çirkin sözün her türlü özelliği ile iletişim araçları ile merak ve ilgi uyandıracak tarzda sunulmaktadır. Bu şekilde âdeta bir yalan ve gıybet sektörü meydana getirilmektedir. Bu durumun ise dinî ve ahlâkî açıdan fert ve topluma çeşitli zararları vardır.

Özellikle sosyal paylaşım sitelerinde yayımlanan bir haber, milyonları etkileyebilmekte, kitleleri tesir altına alabilmektedir. Kimileri bilgisayar başında, ilahi gözetim altında olduklarını unutarak kişilerin haysiyetini, şerefini zedeleyecek sorumsuz tutumlar sergileyebilmektedirler. Böylece, bir taraftan kul hakkına, diğer taraftan da toplumda infiale neden olarak kamu hakkına girmektedirler. Oysa sadece yanındayken değil, yokluğunda da bir insanın hukukunu çiğnemek, onurunu zedelememek müminin iman ve ahlakının bir gereği değil midir? Dedikodu, yalan, iftira, gıybet gibi kötü sözlerle dilini zehirli bir ok haline getirenler, bunun bir hesabının olacağını düşünmezler mi?

Kardeşlerim!

Malumdur ki kap, içindekini dışa yansıtır. İnsanın dili de kalbinin aynasıdır. Eğer kişi berrak bir zihne, tertemiz bir gönle sahipse dilinden de güzellikler dökülür. Kötü düşüncelerin, çirkin işlerin esiri olmuş bir kalp, dili de köreltir. İşte Allah Resulü'nün dil ile kalbin ilişkisini vurgulayan şu hadisi ne kadar da önemlidir: **“Zandan uzak durun. Zira zan, sözün en yalanıdır. Birbirinize kulak misafiri olmaya çalışmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışı içine girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt**

çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeşler olunuz.”⁶

Aziz Müminler!

Dil, kelimelerimize bahşedilmiş en önemli nimetlerdendir. Geliniz, bu nimeti rıza-i ilahiye uygun kullanalım. Söylediklerimiz, yaşadıklarımız, yaşadıklarımız da söylediklerimiz olsun. Sözümüzün, dilimizin bir ahlakı, bir adabı olsun. Sözlerimiz hikmetli ve ibretli, sözlerimizin gayesi de insan onuru ve haysiyetini yüceltmek olsun. Biz, söylediklerimizin değil, söylediklerimiz bizim esirimiz olsun. Dedikodu, gıybet, sû-i zan, yalan, iftira ve çirkin sözlerle hem insanlar hem de Rabbimiz katındaki değerimizi düşürmeyelim. Efendimiz (s.a.s)'in sıklıkla dile getirdiği şu duayı kendimize şiar edinelim:

“Allah'ım! Kulağımın kötülüğünden, gözümün kötülüğünden, dilimin kötülüğünden, kalbimin kötülüğünden sana sığınırım.”⁷

¹ Fâtır, 35/10.

² Buhârî, Edeb, 31.

³ Rahmân, 55/1-4

⁴ Buhârî, İmân, 4.

⁵ Dârimî, Rikâk, 74.

⁶ Buhârî, Edeb, 57.

⁷ Tirmizî, Daavât, 74; Ebû Dâvûd, Vitir, 32.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّيُنَّ

بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكَفَّيْسُ مَنْ ذَاكَ نَفْسُهُ وَعَمَلُهُ

لَمَّا بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ

AHİRET: HESAP VERME BİLİNCİ

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “İnkâr edenler, kesinlikle diriltilmeyeceklerini ileri sürdüler. De ki: Hayır! Rabbime and olsun ki mutlaka diriltileceksiniz ve yaptıklarınızdan haberdar edileceksiniz.. Bu, Allah için çok kolaydır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Allah Rasulü (sav) şöyle buyuruyor: “Akıllı kişi kendisini hesaba çeken ve ahiret için salih amel işleyendir. Aciz kişi ise arzularına uyup bir de Allah’tan bağışlanma umandır.”²

Kardeşlerim!

Her yeni eskir, her doğan ölür, her beklenen gelir... Geleceğinden hiç şüphe olmayan ahiret, hesap vermek üzere tekrar diriltileceğimiz hayattır. O büyük ve mukadder olan günde, dünyada yapıp ettiklerimizin kaydedildiği amel defterlerimizi elimize aldıktan sonra adalet terazileri kurulacak ve hesap görülecektir. Dünya hayatında yapmış olduğumuz her hayrın mükâfatını göreceğimiz gibi, işlemiş olduğumuz her günahın da hesabı sorulacaktır. O gün, kitabında salih amel ve iyiliklerin ağır bastığı kimse kurtuluşa erecektir. Hayır adına tartıları hafif gelenlerse kendilerine yazık etmiş olduklarına bizzat kendileri şahitlik edeceklerdir.

Aziz Kardeşlerim!

İman esaslarından biri olan, çoğu defa Allah’a imanla birlikte zikredilen ahirete iman, insanın sorumluluk bilinciyle hareket etmesini sağlar. Bu bilinçle hareket eden kimse dünya hayatında ilkesiz, sorumsuz bir şekilde asla hareket etmez. Âhirete iman etmek, insan hayatına tutum ve davranışlarına anlam katar, yön verir, değer kazandırır, varoluş amacını hep diri tutar. Bu inanç Allah’a, topluma, aileye ve kendimize karşı olan sorumluluklarımızı layıkıyla yerine getirmemizi sağlar. Bizim her türlü tutum ve davranışımızdan haberdar olan bir Rabbimizin

olduğunu, bütün amellerimizin kaydedildiğini ve bunlardan bir gün mutlaka hesaba çekileceğimiz şuurunu canlı tutar.

Ahirete inanan bir insan, hayatında her daim ölçülü ve tutarlı hareket eder. Kin, haset, düşmanlık, nefret gibi duygularını törpüler. Affetme, bağışlama, hoş görme gibi hasletlerini geliştirir. Bela ve musibetler karşısında sabırlı ve metanetli davranır. Huzuru ve mutluluğu, Allah’a imanda ve O’nun rızasını kazanabileceği amellerde arar.

Kardeşlerim!

Ahirete inanmak ve ona hazırlık yapmak, şüphesiz dünyayı ihmal etmek olarak da algılanmamalıdır. Nitekim Kerim Kitabımızda: “Allah’ın sana verdiğinden (O’nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu iste; ama dünyadan da nasibini unutma.”³ buyrulması hem bu dünya için hem de ahiret için çalışılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. “Dünya hayatı oyun ve eğlenceden ibarettir.”⁴ buyrulması, dünya hayatını kötülemek için değil, ahiret hayatının göz ardı edildiği bir dünya hayatının boş ve anlamsız olduğunu vurgulamak içindir. Aksi takdirde Yüce Allah’ın bizleri halife olarak yaratması, yeryüzünü bize emanet edip imarla mükellef tutması nasıl anlamlandırılabilirdi? Bizlerden istenen dünya kazanımlarına sahip olmamak değil, kazanımlarımızın esiri olmamaktır.

Değerli Mü’minler!

Huzurlu bir fert ve toplum olmanın yolu, ahirete yürekten iman etmekten geçer. Öyleyse gelin, ahirete iman bilinciyle hareket eden ve bu bilinç doğrultusunda yaşayan müminler olalım. Erdemi, ahlâkı, hak hukuka riayeti, başkalarına sevgi ve saygı göstermeyi, yaşadığımız her an vazgeçilmezimiz kabul edelim.

Hutbemi şu eşsiz dualarla bitirmek istiyorum:

“Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru!”⁵

“Allah’ım! Ebedî yaşayacağım ahiret hayatımı benim için hayırlı eyle. Hayatımda her türlü hayrı ziyadesiyle ihsan eyle. Ölümümü de her türlü şerlerden muhafaza eyle”⁶

¹ Teğâbun, 64/7.

² Tirmizî, Sıfatu’l-Kıyâme, 2.

³ Kasas, 28/77.

⁴ Ankebût, 29/64.

⁵ Bakara, 2/201.

⁶ Müslim, Dua, 71.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ

وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّنْعَةِ الْأُولَى.

MUSİBETLER KARŞISINDA SABIR, MÜMİNCE BİR TAVİRDİR

Değerli Kardeşlerim!

Allah Resûlü (s.a.s), bir gün Medine sokaklarında bazı sahâbîlerle birlikte yürüyordu. Kabristanın yanından geçerken, çocuğunun kabri başında feryat figan eden bir kadına rastladı. Evlât acısına yüreği dayanamayan kadıncağızın bu hâlini gören Efendimiz ona, “Allah’tan sakın ve sabret!” dedi. Kederinden bunu söyleyenin Peygamber olduğunu fark edemeyen kadın, “Benim başıma gelen senin başına gelmedi de böyle konuşuyorsun!” dedi. Bir müddet sonra kadına onun, Allah’ın Resûlü olduğu söylenince, bu kederli anne söylediği sözden dolayı pişmanlık hissetti. Özür beyanında bulunmak üzere Rahmet Elçisi’nin kapısına geldi ve “(Kusurumu bağışla) Allah’ın elçisi olduğunu bilemedim.” dedi. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.s), ona şu karşılığı verdi: “Sabır, musibet ilk başa geldiği anda ortaya konulan tavidir.”¹

Kardeşlerim!

Aslında bir beşer olan Peygamberimizin de başına benzer musibetler gelmişti. Biricik oğlu İbrahim, henüz on sekiz aylıkken hayata gözlerini yummuştu. Bu acı olay karşısında bir baba olarak o da gözyaşlarını tutamamıştı. Ölenlerin ardından yaka paça dövünerek ağlamayı kesinlikle yasaklayan Rahmet Elçisi, oğlu için ağlamasına şaşıranlara şu cevabı vermişti: “Akan bu gözyaşları merhamettendir. Göz ağlar, kalp hüznlenir. Ama biz ancak Rabbimizin razı olacağı şeyleri söyleriz.”²

Kıymetli Kardeşlerim!

Her canlının mutlaka tadacağı bir gerçektir ölüm. Dünyaya veda edip gidenin sevenleri

açısından son derece elim olan bu olay, büyük de bir musibettir aynı zamanda. Bununla birlikte insanoğlunu saran sıkıntılar ölümle sınırlı da değildir. Ruhsal, fiziksel ve ekonomik sıkıntılar, kaza ve felaketler, hastalık ve geçimsizlikler, takatimizi zorlayan çeşitli hâdiselerdir. Aslında olumsuz gibi görünen bu durumlar hemen her birimiz için sabır ve imtihan vesilesidir. “İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece ‘iman ettik’ demekle bırakılacaklarını mı sandılar?”³ ayeti, mü’minlerin hayatta meşakkat ve sıkıntılara her an hazırlıklı olmaları gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Kardeşlerim!

İnsanlık tarihinde en çetin imtihanlara peygamberler tâbi tutuldu. Yüce Rabbimiz, Hz. Âdem’i cennetteki yasak ağaçla sınadı ve akabinde yeryüzüne gönderdi. İbrahim Peygamber, ateşe atılmak ve biricik evladını kurban etmekle sılandı ve neticede Halilullah payesini kazandı. Yakup Peygamber, evladı Yusuf’un hasretiyle gözlerini kaybetti. Yusuf (a.s), sultanlığa giden yolda karanlık kuyudan ve zindandan geçti. Eyyûb Peygamber, yaraları bütün bedenini saran bir hastalığa tutuldu ve Rabbine sığındı. Hz. Musa, Firavun’un zulmünü yok etme mücadelesinde zorlu yolları aştı. Babasız olarak dünyaya gelen İsa (a.s), inkarcıların ayıplamalarına ve öldürme teşebbüslerine maruz kaldı. Habibullah Muhammed Mustafa (s.a.s), Hakk yolda evinden, yurdundan ve sevdiklerinden oldu. Bir beşer olarak en zor imtihanlardan geçti. O, bizzat yaşadığı musibetler karşısında sabrın, metanetin ve mümince duruşun nasıl olması gerektiğini bizlere gösterdi. Üzüntü ve kederi sükûnet ve vakar ile karşılamayı tavsiye etti. Acımız gözyaşına dönüşse de gözyaşımızın isyana dönüşmemesi gerektiğini anlattı. Yüreğimiz, acının kısıracında ezilse de, belimiz zahmet yüküyle bükülse de, dilimizden bizi bu imtihan dünyasına gönderen Rabbimize karşı en ufak bir isyanın dökülmemesi gerektiğini hatırlattı.

Kardeşlerim!

Allah Resûlü’nü hayatına model olarak seçen bizler, imtihanın ne zaman ve ne şekilde geleceğini bilemediğimizden, “Hanginizin daha güzel işler yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratan O’dur.”⁴ ayetinin bilinciyle hareket ederiz. Bununla beraber, “Biz Allah’a aidiz ve yine O’na döneceğiz. Allah’ım! Sıkıntılarımdan mükâfatını senden bekliyorum, bunun karşılığını bana ihsan

et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir.”⁵
diye gönülden dua ederiz.

Kardeşlerim!

Mümin olmak, nimetlere erişince Allah’a şükretmektir. Mümin olmak, sıkıntı ve meşakkatle karşılaşınca isyana sürüklenmeden sabır ve metanetle Allah’a teslim olmaktır. Mümin olmak, acıyı isyana değil, kazanıma dönüştürebilmektir. Mümin olmak, can sıkıcı bir durum karşısında soğukkanlılığı ve feraseti elden bırakmamaktır. Mü’min olmak, **“Sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azaltma ile deneriz. (Ey Peygamber!) Sabredenleri müjdele!”**⁶ ayetindeki “müjdelenenler” den olabilmek için çaba sarf etmektir.

Kardeşlerim!

Hayatımızın her aşamasında Allah’a hamd edebilen kullardan olmak için gayret gösterelim ve Efendimizin şu güzel tasvirine lâıık olmanın bilinciyle hareket edelim:

“Müminin durumu ne ilginçtir! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelecek olursa ona da sabreder; onun için bu da hayır olur.”⁷

¹ Buhârî, Cenâiz, 31.

² Buhârî, Cenâiz, 43.

³ Ankebut, 29/2.

⁴ Mülk 67/2.

⁵ Ebû Dâvud, Cenâiz, 22.

⁶ Bakara, 2/155.

⁷ Müslim, Zühd ve rekâik, 64.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ (1) إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ (2) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وَتَوَصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ (3)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ

فَقْرِكَ وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ.

PAHA BİÇİLMEZ SERMAYE: ÖMÜR

Okumuş olduğum Asr Sûresinde Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Asra yemin ederim ki, İnsanlar gerçekten ziyandadır. Ancak iman edip dünya ve ahireti için yararlı işler yapanlar, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler başkadır.”¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: “Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini iyi bilmelisin; meşguliyetinden önce boş zamanının, hastalığından önce sağlığının, fakirliğinden önce zenginliğinin, ihtiyarlığından önce gençliğinin ve ölümünden önce hayatının.”²

Kardeşlerim!

Günler, aylar, yıllar su gibi gelip geçiyor. Zaman hepimiz için mukadder olan sona doğru akıp gitmekte. Bir taraftan hayatımızın farklı dönemlerine hızla adımlar atarken diğer taraftan ömür sermayemiz her geçen gün tükenmekte. Yüce Mevla'ya vuslat anımıza doğru hızla ilerlemekteyiz. Bakınız, ölüm gerçeği karşısında Yunusumuz, tendeki canımızı nasıl tasvir etmekte:

Vaktinize hazır olun, ecel vardır gelir bir gün.

Emanettir kuşça canın, sahip vardır alır bir gün.

Değerli Kardeşlerim!

Dünya hayatı, her canlı için fânidir. Nefeslerimiz sayılıdır. Bu gerçeğe rağmen insanoğlu sahip olduğu nice değerleri bilinçsizce tüketmekte, nice yozlaşmalara maruz kalmaktadır. Ebedi bir âlemi kazanmak üzere bahşedilen ömür sermayesi nice sorumsuzluklara, israflara, hoyratça kurban edilmektedir. Oysa ömrün her bir günü, her bir saati,

her bir dakikası dahası her bir anı kazanıma dönüştürülmelidir. Şüphesiz kazanımlarımız da sâlih amellerimizdir. Dünyadan ukbâya tevarüs edeceğimiz en önemli ve en kıymetli şey, sadece ve sadece yararlı işlerimizdir, güzel amellerimizdir.

Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, dünya hayatını bizlere şöyle tasvir ve takdim eder: “...Dünya hayatı, gökten indirdiğimiz yağmur gibidir ki, o yağmurla yeryüzünün bitkileri boy verip birbirine karışır. Fakat bütün bu canlılık sonunda rüzgârın savurduğu kuru bir çerçöpe döner.”³

Bu âyet, dünya hayatının bütün göz alıcılığına rağmen bir gün sona ereceğini vurgular. Yine Kerim Kitabımızın birçok ayetinde ömrün, îman, amel-i sâlih ile ihyâ edilmesi ve anlamlı kılınması gerektiği vurgulanır. Bu değerlerden yoksun bir hayatın ise israf ve hüsrân ile geçirilmiş bir ömür olacağı üzerinde ısrarla durulur ve tüm zamanlar buna şahit kılınır. Hüsrân ile geçen hayat, her şeyden önce insanın kendisinin farkında olmayışı, yaratılış ve var oluş hikmetine uzak kalışıdır.

Kardeşlerim!

Mümin, zihin ve gönül dünyasını, davranışlarını her an gözden geçiren kimsedir. Mümin, ömrünün ve içinde yaşadığı vaktin kıymetini bilendir. O, gelmesi muhakkak bir günde kendisine verilen her nimetten hesaba çekileceği inanç ve bilinciyle yaşayandır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Ömrümüzden bir yılı daha geride bırakmak üzereyiz. Her yıl başlangıcı, yarınlar dair bir fırsattır önümüzde. Hatalarımızı gözden geçirip yeni kararlar almak içindir bu fırsat. Bu fırsatı değerlendirerek gelen yılın günlerinde ebedi mutluluğu kazandıracak işler yapabiliriz. Elimizdeki bir deste takvim yaprağından sonsuz mutluluk çıkarabiliriz. Önümüze gelen her yeni günü lehimize bir şahit yaparak ahirete gönderebiliriz.

Öyleyse, ömrümüzden bir yılı daha geride bırakacağımız şu günlerde sayılı nefeslerimizi nasıl tükettiğimizi sorgulamalıyız. Hayır-şer, sevap-günah ve yaratılış hikmeti açısından kendimizi bir değerlendirmeye tabi tutmalıyız. Bir gün o malum sonun bizi de yakalayacağı bilinci ile elimizdeki fırsatları zarara değil, kâra dönüştürmeliyiz.

Kardeşlerim!

Geride bıraktığımız zamanın bir muhasebesini barındırması gereken saatler ne acıdır ki her yıl bir takım yanlışlarla israf edilmektedir. Dinî ve ahlâkî değerler unutulur ya da dikkate alınmayarak gayr-i meşru tutum ve davranışlarla, eğlence aldatmasıyla nefesler, hayatlar, yarınlar hiçe sayılarak heba edilmektedir. Bu ne acı bir tablodur. Dünyanın farklı coğrafyalarında nice zulümlere maruz kalan insanların feryatlarını, gözyaşlarını dikkate almadan dünyayı bir eğlence gezegeninden ibaret görmek ne kadar hazin, ne kadar insanî ve vicdanîdir?

Kardeşlerim!

Geliniz! Çok değerli olan ömrümüzü hayırla, güzellikle, sevapla tezyin edelim. Paha biçilemez ömür sermayemizin, kendimizin, değerlerimizin, inancımızın farkına varalım. Bu değerleri heba edecek hiçbir tutum ve etkinliğe zemin hazırlamayalım. Sermayemizi güzel ahlakımız ile sâlih amellerimiz ile ebedileştirelim. Hayatımızın kalan kısmının yaşadığımızdan daha hayırlı ve bereketli olması için gayret gösterelim ve hep birlikte Rabbimize el açalım:

Ya Rabbi! Günlerimizi, aylarımızı, yıllarımızı bereketli kıl! Ömrümüzü sâlih amellerle tezyin etmemizi bize kolaylaştır! Bahşettiğin iman nimetini son nefesimize kadar taşıyabilmeyi bizlere lütfeyle!

¹ Asr, 103/1,2,3.

² İbn Ebî Şeybe, Musannef, Zühd, 6.

³ Kehf, 18/45.

Hazırlayan: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü